

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор закладу вищої освіти з
науково-педагогічної роботи БДМУ
доц. Володимир Ходоровський

“30” “08” 2024 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни
«ХІРУРГІЯ
(модуль 1)»
підготовки фахівців на другому (магістерському) рівні

Галузь знань 22 Охорона здоров'я
(код і назва галузі знань)

Спеціальність 222 Медицина
(код і назва спеціальності)

Освітній ступінь магістр
(магістр, бакалавр, молодший бакалавр)

Курс навчання 4

Форма навчання денна
(денна, заочна, дистанційна)

Кафедра хірургії № 1
(назва кафедри)

Схвалено на методичній нараді кафедри хірургії № 1 „ 30” серпня 2024 року
(протокол № 2).

Завідувач кафедри

(підпис)

Полянський І.Ю.

Схвалено предметною методичною комісією з дисциплін хірургічного профілю 30
серпня 2024 року (протокол № 2).

Голова предметної методичної
комісії

(підпис)

І.Ю. Полянський

Чернівці – 2024

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	Хірургії №1
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Полянський Ігор Юлійович – завідувач кафедри, доктор медичних наук, професор, igor.polyanski@bsmu.edu.ua Гринчук Федір Васильович – професор кафедри, доктор медичних наук, професор, fedir.grynychuk@bsmu.edu.ua Андрієць Володимир Васильович, доцент кафедри, кандидат медичних наук, доцент volodia.andriets@bsmu.edu.ua Гирла Ян Вікторович - доцент кафедри, кандидат медичних наук gurla@bsmu.edu.ua Мороз Петро Васильович - асистент кафедри, кандидат медичних наук petro.moroz@bsmu.edu.ua Білоокій Олександр Вячеславович - асистент кафедри, кандидат медичних наук bilookyi.olexandr@bsmu.edu.ua Гресько Михайло Михайлович, доцент кафедри, кандидат медичних наук, доцент michailo.gresko@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/hirurgiya-1/
Веб-сайт кафедри	https://sites.google.com/bsmu.edu.ua/surg/
E-mail	surgery_OKL@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Головна, 137
Контактний телефон	+38 (0372) 51-47-41

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	4,5
Загальна кількість годин	135
Лекції	10
Практичні заняття	70
Самостійна робота	55
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Хірургія» - галузь науки, яка вивчає етіологію, патогенез хірургічних захворювань, розробляє й удосконалює методи ранньої діагностики, лікування та профілактики захворювань, удосконалює методи корекції хірургічних захворювань; розробляє заходи, спрямовані на скорочення термінів тимчасової непрацездатності та зменшення інвалідизації.

Програму дисципліни “Хірургія” поділено на модулі, які, в свою чергу, поділяються на змістовні модулі.

На четвертому курсі для студентів передбачається вивчення модулю хірургії – “Основи хірургії та трансплантології І”. Змістовні модулі: 1. Ургентна абдомінальна хірургія. 2. Хірургічна гастроентерологія, торакальна та ендокринна хірургія, проктологія, основи трансплантації кишечника та легень.

Види навчальних занять згідно з навчальним планом: лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача. Теми лекційного курсу розкривають етіологічні, патогенетичні й епідеміологічні дані, класифікацію, клінічні прояви, принципи діагностики, лікування і профілактики хірургічних захворювань.

Навчальна практика передбачає: засвоєння практичних навичок з обстеження тематичних хворих, описання скарг, постановки попереднього діагнозу, призначення лабораторного та/чи інструментального обстеження, проведення диференційної діагностики хірургічних захворювань; визначення тактики ведення хворого з хірургічною патологією, принципів лікування хірургічної патології.

Самостійна позааудиторна робота здобувачів спрямована на самостійний пошук тематичної літератури, самостійне вивчення фрагментів навчальної програми, виконання індивідуальних завдань викладача, саморозвиток тощо. Засвоєння тем контролюється на практичних заняттях. Для визначення рівня підготовки здобувачів застосовують тести, розв'язування клінічних ситуаційних задач, ділові ігри, контроль практичних навичок тощо.

Організація освітнього процесу здійснюється за вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, заснованої на поєднанні технологій навчання за розділами та залікових кредитів оцінки – одиниць виміру навчального навантаження здобувача, необхідного для засвоєння дисципліни або її розділу.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «хірургія» є основні прояви хірургічних захворювань, діагностика, диференційна діагностика та основні принципи лікування пацієнтів з хірургічною патологією.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-udnzu-bukovinskij-dierzavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukcziya-shhodo-oczinyuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркового дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyh_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;

- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;

- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;

- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
Анатомія людини	Екстрена та невідкладна медична допомога
Гістологія, цитологія та ембріологія	Загальна практика (сімейна медицина)
Фізіологія	Екстрена та невідкладна медична допомога
Мікробіологія, вірусологія та імунологія	Виробнича лікарська практика
Патоморфологія	
Патофізіологія	
Фармакологія	
Пропедевтика внутрішньої медицини	
Загальна хірургія	
Клінічна анатомія і оперативна хірургія	
Радіологія	

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Метою викладання навчальної дисципліни «хірургія» є засвоєння теоретичних та практичних знань з етіології, патогенезу, типових та атипових клінічних проявів, методів діагностики, консервативного та оперативного лікування, реабілітації хірургічної патології.

6.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «хірургія» є оволодіння знаннями, вміннями та навичками для забезпечення адаптації студентів до хворих хірургічного профілю; вміння ставити діагноз, обирати відповідні лікувально-діагностичні маніпуляції, надавати допомогу хворим з хірургічною патологією.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

7.1 інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

7.2 загальні компетентності:

ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
ЗК 2	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
ЗК 4	Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
ЗК 6	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК 7	Здатність працювати в команді
ЗК 8	Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК 11	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 12	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

7.3 спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

ФК 1	Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
ФК 2	Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
ФК 3	Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
ФК 6	Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.
ФК 7	Здатність до діагностування невідкладних станів.
ФК 8	Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.
ФК 11	Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності, включаючи систему раннього втручання
ФК 15	Здатність до проведення експертизи працездатності.
ФК 16	Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.
ФК 21	Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються
ФК 22	Здатність управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів
ФК 23	Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.
ФК 24	Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.
ФК 25	Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання (ПРН), формуванню яких сприяє вивчення навчальної дисципліни «Хірургія»:

ПРН	Спеціальні (фахові, предметні) результати навчання
ПРН 1	Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
ПРН 4	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (анемічний синдром, мбіль в грудній клітці, мбіль в животі, біль в кінцівках та спині, біль в промежині, блювання, випіт у плевральну порожнину, гарячка, диспепсія, дисфагія, діарея, жовтяниця, задишка, асфіксія, закреп, запаморочення, кишкова непрохідність, кровотеча зовнішня, кровотеча внутрішня, кровохаркання, лімфаденопатія, пневмоторакс напружений (закритий), пневмоторакс ненапружений (відкритий),

	пневмоторакс клапаний, портальна гіпертензія, синдром дегідратації, синдром недостатності травлення, ціаноз, шлунково-кишкова кровотеча); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (анемії, сепсис хірургічний, екзофтальм, аневризми аорти, атеросклероз, варикозне розширення вен нижніх кінцівок, вроджені вади серця, гостра оклюзія магістральних і периферичних артерій, набуті вади серця, облітеруючий ендартеріт, перикардити, травми серця та кровоносних судин, тромбоемболія легеневої артерії, флебіт, тромбофлебіт, асфіксія, бронхоектатична хвороба, вроджені вади розвитку органів дихання, гострий респіраторний дистрес-синдром, дихальна недостатність, інфекційно-деструктивні захворювання легень, легенева недостатність, медіастиніти, новоутворення легень та середостіння, плеврити, пневмоторакс, стороннє тіло в дихальних шляхах, травми грудної клітки (поверхнева, відкрита), випадіння прямої кишки, виразкова хвороба, вроджені вади розвитку органів травлення, гастроезофагеальна рефлюксна хвороба, езофагіти, гостра непрохідність кишечника, гострий та хронічний апендицит, гострий та хронічний панкреатит, доброякісні захворювання стравоходу, ентерити, коліти, запальні захворювання прямої кишки та перианальної області, защемлені і незащемлені киля живота, новоутворення стравоходу, шлунку, товстої кишки, печінки та підшлункової залози, пептичні виразки шлунка та дванадцятипалої кишки, перитоніт, перфорація порожнистого органу, печінкова недостатність, синдром мальабсорбції, стеноз пілоруса шлунка, травми живота (поверхнева, відкрита), хвороби оперованого шлунку, холецистити, холангіти, жовчнокам'яна хвороба, холедохолітіаз, цирози печінки, шлунково-кишкова кровотеча, бактеріальні захворювання шкіри та підшкірної клітковини, піодермії, гнійно-запальні захворювання пальців та кисті, опіки та обмороження, специфічна хірургічна інфекція (анаеробна клостридіальна та неклостридіальна), гіпотиреоз, тиреотоксикоз, ендемічний зоб, вузловий зоб, пухлини щитоподібної залози, ожиріння, тиреоїдити, гіпопаратиреоз, гіперпаратиреоз, бешіха, ботулізм, правець, мастит).
ПРН 5	Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (аналіз плевральної рідини, аналіз асцитичної рідини, активність альфа-амілази у крові та сечі, фекальна еластаза 1, протеїни крові та їх фракції, С-реактивний протеїн, глюкоза крові, глікозильований гемоглобін, гормони крові, феритин, залізо та мідь сироватки крові, креатинін, сечовина крові та сечі, електроліти крові, мінотрансферази крові, загальний білірубін крові та його фракції, коагулограма, лужна фосфатаза крові, дослідження функції зовнішнього дихання, ендоскопічне дослідження бронхів, ендоскопічне дослідження травного тракту, загальний аналіз калу, загальний аналіз крові, загальний аналіз сечі, загальний аналіз харкотиння, мікробіологічне дослідження біологічних рідин та виділень, методи інструментальної візуалізації щитоподібної залози, рентгеноконтрастна ангіографія, методи інструментальної візуалізації органів черевної порожнини, методи інструментальної візуалізації органів грудної порожнини, методи інструментальної візуалізації грудної залози, багатомоментне фракційне дослідження жовчі та рН-метрія шлунку та стравоходу), враховуючи вік пацієнта.
ПРН 6	Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (анемії, сепсис хірургічний, екзофтальм, аневризми аорти, атеросклероз, варикозне розширення вен нижніх кінцівок, вроджені вади серця, гостра оклюзія магістральних і периферичних артерій, набуті вади серця, облітеруючий ендартеріт, перикардити, травми серця та кровоносних судин, тромбоемболія легеневої артерії, флебіт, тромбофлебіт, асфіксія, бронхоектатична хвороба, вроджені вади розвитку органів дихання, гострий респіраторний дистрес-

	синдром, дихальна недостатність, інфекційно-деструктивні захворювання легень, легенева недостатність, медіастиніти, новоутворення легень та середостіння, плеврити, пневмоторакс, стороннє тіло в дихальних шляхах, травми грудної клітки (поверхнева, відкрита), випадіння прямої кишки, виразкова хвороба, вроджені вади розвитку органів травлення, гастроезофагеальна рефлюксна хвороба, езофагіти, гостра непрохідність кишечника, гострий та хронічний апендицит, гострий та хронічний панкреатит, доброякісні захворювання стравоходу, ентерити, коліти, запальні захворювання прямої кишки та перианальної області, защемлені і незащемлені киля живота, новоутворення стравоходу, шлунку, товстої кишки, печінки та підшлункової залози, пептичні виразки шлунка та дванадцятипалої кишки, перитоніт, перфорація порожнистого органу, печінкова недостатність, синдром мальабсорбції, стеноз пілоруса шлунка, травми живота (поверхнева, відкрита), хвороби оперованого шлунку, холецистити, холангіти, жовчнокам'яна хвороба, холедохолітіаз, цирози печінки, шлунково-кишкова кровотеча, бактеріальні захворювання шкіри та підшкірної клітковини, піодермії, гнійно-запальні захворювання пальців та кисті, опіки та обмороження, специфічна хірургічна інфекція (анаеробна клостридіальна та неклостридіальна), гіпотиреоз, тиреотоксикоз, ендемічний зоб, вузловий зоб, пухлини щитоподібної залози, ожиріння, тиреоїдити, гіпопаратиреоз, гіперпаратиреоз, бешиха, ботулізм, правець, мастит).
ПРН 7	Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (аналіз плевральної рідини, аналіз асцитичної рідини, активність альфа-амілази у крові та сечі, фекальна еластаза 1, протеїни крові та їх фракції, С-реактивний протеїн, глюкоза крові, глікозильований гемоглобін, гормони крові, феритин, залізо та мідь сироватки крові, креатинін, сечовина крові та сечі, електроліти крові, мінотрансферази крові, загальний білірубін крові та його фракції, коагулограма, лужна фосфатаза крові, дослідження функції зовнішнього дихання, ендоскопічне дослідження бронхів, ендоскопічне дослідження травного тракту, загальний аналіз калу, загальний аналіз крові, загальний аналіз сечі, загальний аналіз харкотиння, мікробіологічне дослідження біологічних рідин та виділень, методи інструментальної візуалізації щитоподібної залози, рентгеноконтрастна ангіографія, методи інструментальної візуалізації органів черевної порожнини, методи інструментальної візуалізації органів грудної порожнини, методи інструментальної візуалізації грудної залози, багатомоментне фракційне дослідження жовчі та рН-метрія шлунку та стравоходу), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (анемії, сепсис хірургічний, екзофтальм, аневризми аорти, атеросклероз, варикозне розширення вен нижніх кінцівок, вроджені вади серця, гостра оклюзія магістральних і периферичних артерій, набуті вади серця, облітеруючий ендартеріїт, перикардити, травми серця та кровоносних судин, тромбоемболія легеневої артерії, флебіт, тромбофлебіт, асфіксія, бронхоектатична хвороба, вроджені вади розвитку органів дихання, гострий респіраторний дистрес-синдром, дихальна недостатність, інфекційно-деструктивні захворювання легень, легенева недостатність, медіастиніти, новоутворення легень та середостіння, плеврити, пневмоторакс, стороннє тіло в дихальних шляхах, травми грудної клітки (поверхнева, відкрита), випадіння прямої кишки, виразкова хвороба, вроджені вади розвитку органів травлення, гастроезофагеальна рефлюксна хвороба, езофагіти, гостра непрохідність кишечника, гострий та хронічний апендицит, гострий та хронічний панкреатит, доброякісні захворювання стравоходу, ентерити, коліти, запальні захворювання прямої кишки та перианальної області, защемлені і незащемлені киля живота, новоутворення стравоходу, шлунку, товстої кишки, печінки та підшлункової залози, пептичні виразки шлунка та дванадцятипалої кишки, перитоніт, перфорація порожнистого органу, печінкова недостатність, синдром мальабсорбції, стеноз пілоруса шлунка, травми живота (поверхнева, відкрита), хвороби оперованого

	шлунку, холецистити, холангіти, жовчнокам'яна хвороба, холедохолітіаз, цирози печінки, шлунково–кишкова кровотеча, бактеріальні захворювання шкіри та підшкірної клітковини, піодермії, гнійно-запальні захворювання пальців та кисті, опіки та обмороження, специфічна хірургічна інфекція (анаеробна клостридіальна та неклостридіальна), гіпотиреоз, тиреотоксикоз, ендемічний зоб, вузловий зоб, пухлини щитоподібної залози, ожиріння, тиреоїдити, гіпопаратиреоз, гіперпаратиреоз, бешиха, ботулізм, правець, мастит).
ПРН 8	Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (асфіксія (у тому числі неонатальна), гостра дихальна недостатність, гостра печінкова недостатність, гостра серцева недостатність, електротравма, гостра кровотеча, синдром гострої крововтрати, в т.ч. у польових умовах та при надзвичайних станах, колапс, жовчна коліка, холодова травма, в т.ч. у польових умовах, теплова травма, в т.ч. у польових умовах, тромбоемболії венозні та артеріальні, странгуляційна асфіксія, шоки, проникаючі поранення, в т.ч. під час бойових дій, опіки, в т.ч. у польових умовах, сторонні тіла дихальних шляхів, шлунково-кишкового тракту) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.
ПРН 9	Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (анемії, сепсис хірургічний, екзофтальм, аневризми аорти, атеросклероз, варикозне розширення вен нижніх кінцівок, вроджені вади серця, гостра оклюзія магістральних і периферичних артерій, набуті вади серця, облітеруючий ендартеріїт, перикардити, травми серця та кровоносних судин, тромбоемболія легеневої артерії, флебіт, тромбофлебіт, асфіксія, бронхоектатична хвороба, вроджені вади розвитку органів дихання, гострий респіраторний дистрес-синдром, дихальна недостатність, інфекційно-деструктивні захворювання легень, легенева недостатність, медіастиніти, новоутворення легень та середостіння, плеврити, пневмоторакс, стороннє тіло в дихальних шляхах, травми грудної клітки (поверхнева, відкрита), випадіння прямої кишки, виразкова хвороба, вроджені вади розвитку органів травлення, гастроезофагеальна рефлюксна хвороба, езофагіти, гостра непрохідність кишечника, гострий та хронічний апендицит, гострий та хронічний панкреатит, доброякісні захворювання стравоходу, ентерити, коліти, запальні захворювання прямої кишки та перианальної області, защемлені і незащемлені киля живота, новоутворення стравоходу, шлунку, товстої кишки, печінки та підшлункової залози, пептичні виразки шлунка та дванадцятипалої кишки, перитоніт, перфорація порожнистого органу, печінкова недостатність, синдром мальабсорбції, стеноз пілоруса шлунка, травми живота (поверхнева, відкрита), хвороби оперованого шлунку, холецистити, холангіти, жовчнокам'яна хвороба, холедохолітіаз, цирози печінки, шлунково–кишкова кровотеча, бактеріальні захворювання шкіри та підшкірної клітковини, піодермії, гнійно-запальні захворювання пальців та кисті, опіки та обмороження, специфічна хірургічна інфекція (анаеробна клостридіальна та неклостридіальна), гіпотиреоз, тиреотоксикоз, ендемічний зоб, вузловий зоб, пухлини щитоподібної залози, ожиріння, тиреоїдити, гіпопаратиреоз, гіперпаратиреоз, бешиха, ботулізм, правець, мастит), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоналізовані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
ПРН	Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом

10	прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
ПРН 14	Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (асфіксія (у тому числі неонатальна), гостра дихальна недостатність, гостра печінкова недостатність, гостра серцева недостатність, електротравма, гостра кровотеча, синдром гострої крововтрати, в т.ч. у польових умовах та при надзвичайних станах, колапс, жовчна коліка, холодова травма, в т.ч. у польових умовах, теплова травма, в т.ч. у польових умовах, тромбоемболії венозні та артеріальні, странгуляційна асфіксія, шоки, проникаючі поранення, в т.ч. під час бойових дій, опіки, в т.ч. у польових умовах, сторонні тіла дихальних шляхів, шлунково-кишкового тракту) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.
ПРН 15	Організовувати надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в умовах надзвичайних ситуації та бойових дій, в т.ч. у польових умовах.
ПРН 17	Виконувати медичні маніпуляції (здійснювати тимчасову зупинку зовнішньої кровотечі, здійснювати первинну хірургічну обробку рани, перев'язку, зняття шкірних швів, в т.ч. у польових умовах, накладати кровоспинні турнікети і використовувати кровоспинні засоби, в т.ч. у польових умовах, встановлювати назогастральний та орогастральний зонд, проводити введення лікарських речовин (внутрішньовенне струминне та крапельне, внутрішньокісткове), в т.ч. у польових умовах, забезпечувати периферичний венозний доступ, вимірювати артеріальний тиск, відновлювати прохідність дихальних шляхів, здійснювати пальцеве дослідження прямої кишки та за допомогою ректального дзеркала, виконувати плевральну пункцію, визначати групи крові, резус- належність, переливати компоненти крові й кровозамінники) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
ПРН 18	Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.
ПРН 21	Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.
ПРН 25	Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.
ПРН 26	Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, організовувати роботу та професійний розвиток персоналу з урахуванням набутих навиків ефективної роботи в команді, позицій лідерства, належної якості, доступності і справедливості, забезпечення надання інтегрованої медичної допомоги.
ПРН 28	Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, враховувати соціальні, економічні та етичні наслідки.

У результаті вивчення **навчальної дисципліни «Хірургія»** здобувач повинен:

8.1 Знати: Етіологію, патогенез, клініку, діагностику, диференційну діагностику, лікування, профілактику хірургічних захворювань у пацієнтів, а також у вагітних та людей похилого віку.

8.2 Уміти: Надавати невідкладну медичну допомогу при найбільш поширених хірургічних захворюваннях. Проводити диференціальну діагностику, обґрунтовувати і

формулювати попередній діагноз при найбільш поширених хірургічних захворюваннях. Планувати обстеження хворого, інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень при найбільш поширених хірургічних захворюваннях та їх ускладненнях. Виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених хірургічних захворювань. Мати поняття: про основні принципи виконання оперативних втручань та консервативного лікування, реабілітаційних заходів при вогнепальних пораненнях органів грудної та черевної порожнини, кровотечах з кінцівок, хірургічних захворюваннях та їх ускладненнях.

8.3 Демонструвати: Виконання медичних маніпуляцій у хірургічних хворих за переліком практичних навичок (здійснювати тимчасову зупинку зовнішньої кровотечі, здійснювати первинну хірургічну обробку рани, перев'язку, зняття шкірних швів, в т.ч. у польових умовах, накладати кровоспинні турнікети і використовувати кровоспинні засоби, в т.ч. у польових умовах, встановлювати назогастральний та орогастральний зонд, проводити введення лікарських речовин (внутрішньовенне струминне та крапельне, внутрішньокісткове), в т.ч. у польових умовах, забезпечувати периферичний венозний доступ, вимірювати артеріальний тиск, відновлювати прохідність дихальних шляхів, здійснювати пальцеве дослідження прямої кишки та за допомогою ректального дзеркала, виконувати плевральну пункцію, визначати групи крові, резус- належність, переливати компоненти крові й кровозамінники).

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення 1 модуля «Основи хірургії та трансплантології 1» навчальної дисципліни Хірургія відводиться 135 годин (4,5 кредити ЄКТС), який складається з двох змістових модулів.

Змістовий модуль 1. УРГЕНТНА АБДОМІНАЛЬНА ХІРУРГІЯ.

Тема 1

Гострий апендицит.

Анатомо-фізіологічні відомості. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клініка, діагностика, диференційна діагностика. Тактика лікування. Особливості перебігу гострого апендициту у дітей, вагітних та хворих похилого віку. Діагностична та лікувальна програма. Роль лапароскопічних технологій у діагностиці та лікуванні хворих з гострим апендицитом. Ускладнення гострого апендициту та апендектомії: апендикулярний інфільтрат, апендикулярний абсцес, міжпетльовий, тазовий та піддіафрагмальний абсцеси. Пілефлебіт. Сепсис. Клініка, діагностика, сучасна лікувальна тактика.

Тема 2

Гострий холецистит

Анатомо-фізіологічні особливості жовчних шляхів. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клініка, діагностика, диференційна діагностика. Хірургічна тактика. Особливості клінічного перебігу, клінічної картини гострого холециститу та діагностичної і лікувальної програми у хворих похилого віку та хворих із супутньою патологією. Ускладнення гострого холециститу та холецистектомії (перфорація жовчного міхура, параміхуровий інфільтрат та абсцес, холангіт, холангіогенні абсцеси печінки, жовчний перитоніт, печінкова недостатність, механічна жовтяниця, холецистопанкреатит. Інтраопераційні пошкодження позапечінкових жовчних шляхів, судин, органів черевної порожнини). Діагностика та хірургічна тактика. Роль малоінвазивних методів діагностики та лікування ускладнень.

Тема 3

Гострий панкреатит

Етіологія та патогенез, класифікація гострого панкреатиту. Клініка легкого та важкого гострого панкреатиту. Диференційна діагностика гострого панкреатиту. Ускладнення гострого панкреатиту: гостра псевдокіста підшлункової залози, абсцес підшлункової залози, поширений перитоніт, некроз стінок порожнинних органів, кровотеча в черевну порожнину, гострі виразки травного каналу, кровотеча з гострих виразок у порожнину травного каналу, перфорація гострих виразок. Методи діагностики гострого панкреатиту: лабораторні,

інструментальні – УЗД, КТ, лапароскопічні. Сучасна лікувальна тактика при гострому панкреатиті. Консервативна терапія. Показання і способи мініінвазивних та відкритих оперативних втручань

Тема 4

Гострі та хронічні ускладнення виразкової хвороби шлунку та 12-палої кишки

Етіологія та патогенез, класифікація перфоративних гастродуоденальних виразок. Клініка типової та атипової перфоративної гастродуоденальної виразки. Діагностика та диференційна діагностика типової та атипової перфоративної гастродуоденальної виразки. Рентгенологічні, лапароскопічні методи, та методи УЗД діагностики. Лікувальна тактика при перфоративній гастродуоденальній виразці. Підготовка хворого до оперативного втручання та вибір оптимального способу виконання оперативного втручання. Консервативна терапія у післяопераційному періоді. Етіопатогенез, класифікація виразкової кровотечі. Клініка виразкової кровотечі. Лабораторні та ендоскопічні методи діагностики виразкової кровотечі. Диференційна діагностика шлунково-кишкових кровотеч. Лікувальна тактика при виразковій кровотечі: показання до вибору консервативного лікування, ендоскопічних методів гемостазу, оперативного втручання. Вибір методу оперативного втручання при виразковій кровотечі.

Тема 5

Гостра непрохідність кишечника

Актуальність проблеми. Визначення поняття. Етіологія та патогенез. Типова клінічна картина. Класифікація (за етіологією, анатомічною локалізацією, клінічним перебігом). Диференційна діагностика. Особливості обстеження хворого з гострою непрохідністю кишечника. Механічна непрохідність кишечника. Ранні клінічні ознаки механічної непрохідності кишечника. Сучасні методи діагностики. Особливості передопераційної підготовки: корекція водно-електролітних порушень та кислотно-лужного стану. Особливості проведення загального знеболення. Хірургічна тактика при гострій непрохідності кишечника та види оперативних втручань в залежності від її причини. Особливості ведення післяопераційного періоду. Наслідки хірургічного лікування. Динамічна непрохідність кишечника. Класифікація. Особливості клініки. Принципи консервативного та хірургічного лікування. Злукова хвороба. Етіологія, патогенез. Клініка. класифікація. Показання до хірургічного лікування. Особливості та види оперативних втручань.

Тема 6

Гострий перитоніт

Етіологія, патогенез, класифікація гострого перитоніту Клініка місцевого та поширеного гострого перитоніту”. Методи діагностики місцевого та поширеного перитоніту: лабораторні, лапароскопічні, УЗ. Диференційна діагностика гострого місцевого та поширеного перитоніту. Лікувальна тактика при гострому місцевому (обмеженому та необмеженому), поширеному перитоніті. Пункційні методи лікування. Метод лапаростомії.

Тема 7

Зовнішні грижі живота та їх ускладнення.

Зовнішні черевні гриж. Актуальність теми. Класифікація. Етіологія. Патогенез. Клініка захворювання. Сучасні методи обстеження. Загальні принципи хірургічного лікування. Показання та протипоказання до операції. Грижі білої лінії живота. Пупкові грижі. Післяопераційні грижі. Типова клініка. Класифікація. Диференційна діагностика кожного типу грижі. Методи оперативного втручання: класичні та лапароскопічні. Пахові та стегнові грижі. Типова клініка. Класифікація. Диференційна діагностика. Способи оперативного втручання (способи Lichtenstein, Silbert, Shouldice, класичні та лапароскопічні). Ускладнення гриж (гострі та хронічні). Види защемлення за механізмом, клінічною картиною. Класична клініка защемлення та його клінічних форм. Диференційна діагностика. Методи обстеження. Особливості оперативного втручання при защемлених грижах. Запалення, травма, кишкова непрохідність, невідновність грижі. Внутрішні грижі. Класифікація. Етіологія Патогенез. Клініка захворювання. Ускладнення. Лікування.

Змістовий модуль 2. ХІРУРГІЧНА ГАСТРОЕНТЕРОЛОГІЯ, ТОРАКАЛЬНА ТА ЕНДОКРИННА ХІРУРГІЯ, ПРОКТОЛОГІЯ, ОСНОВИ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ КИШЕЧНИКА ТА ЛЕГЕНЬ.

Тема 1

Хірургія шлунку, дванадцятипалої кишки.

Пілородуоденальний стеноз (патогенез, класифікація, клініка, особливості клінічних проявів різних ступенів стенозу, диференційний діагноз, методи дослідження, консервативне та оперативне лікування, види операцій). Дуоденальний стеноз. Пенетрація виразки шлунку та дванадцятипалої кишки (патогенез, залежність клініки від пенетруючого органу, диференційний діагноз, методи дослідження, консервативне та оперативне лікування, види операцій). Малігнізація виразки (стан проблеми, клінічні прояви, диференційний діагноз, методи дослідження, особливості оперативних втручань). Ульцерогенні ендокринні захворювання (первинний гіперпаратиреоз, синдром Золінгера-Елісона, особливості клініки, діагностики та лікування). Рідкісні захворювання шлунку та дванадцятипалої кишки: сторонні тіла (різноманітні предмети, безоари (фітобезоари, трихобезоари, себобезоари), опіки (хімічні, термічні), синдром Маллорі-Вейса, хвороба Менетріє, синдром Шмідена, хвороба Рандю-Ослера-Вебера, дивертикули шлунку та дванадцятипалої кишки.

Тема 2

Хірургічна патологія дихальної системи

Травми грудної клітки. Класифікація. Ранні та пізні ускладнення. Диференційна діагностика. Перша лікарська допомога і тактика лікування. Гнійні захворювання легень і плеври. Абсцес і гангрена легень, бронхоектатична хвороба. Гостра і хронічна емпієма плеври, піопневмоторакс. Особливості клінічного перебігу. Диференціальна діагностика. Методи консервативного та хірургічного лікування. Пневмоторакс. Показання та протипоказання до трансплантації легень, відбір пацієнта та донора, принципи оперативної техніки.

Тема 3

Хірургічна ендокринологія

Ендемічний та спорадичний зоб. Тиреотоксикози. Тиреоїдити. Класифікація. Клінічна картина. Спеціальні методи дослідження. Діагностика. Диференціальна діагностика. Передопераційна підготовка. Хірургічне лікування. Інтраопераційні та післяопераційні ускладнення, їх профілактика. Ведення післяопераційного періоду.

Тема 4

Захворювання тонкої та товстої кишки

Захворювання тонкої кишки. Методи дослідження. Класифікація хірургічних захворювань тонкої кишки. Дивертикули, дивертикул Меккеля, його ускладнення. Хронічна патологія тонкої кишки (абдомінальна „жаба”) та гостра (оклюзії мезентеріальних судин, хвороба Крона, кишкові кровотечі). Показання до трансплантації кишечника, принципи оперативної техніки. Хірургічна тактика при ускладнених формах інфекційних та паразитарних захворюваннях. Неспецифічний виразковий коліт (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне)”. Хвороба Крона товстої кишки (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне). Дивертикулярна хвороба товстої кишки (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне). Поліпи та поліпоз товстої кишки (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне) Гамартомний поліпоз (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне). Вади положення кишки, пневматоз, доліхомегаколон. Хронічний колостаз (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне). Нові технології хірургічного лікування хвороб товстої кишки (лапароскопічні, ендоскопічні).

Синдром подразненої товстої кишки (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування).

Тема 5

Хвороби прямої кишки та м'яких тканин промежини

Хронічний геморої (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, особливості клінічних проявів різних стадій розвитку геморою, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне, види операцій). Гострий геморої (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, особливості клінічних проявів різних стадій розвитку геморою, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне, види операцій). Гострий парапроктит (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне). Хронічний парапроктит (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне). Анальна тріщина, анальний свербіж (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне). Випадіння прямої кишки (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне). Інші захворювання прямої кишки: ректоцеле, ректовагінальна нориця, папіліт, солітарна виразка, прокталгія, недостатність анального жома (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне). Синдром опущення промежини (стан проблеми, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика) Піодермія промежини (стан проблеми, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика). Параанальний дерматит (стан проблеми, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика). Кондиломатоз промежини (стан проблеми, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика). Епітеліальне куприкове занурення (стан проблеми, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика). Рідкісні захворювання м'яких тканин промежини: саркома Капоши, меланома, хвороба Педжета, хвороба Боуена (стан проблеми, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика). Анокуприковий больовий синдром (стан проблеми, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика). Тератоми параректальної локалізації (стан проблеми, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика).

Тема 6

Кровотеча і крововтрата

Класифікація кровотеч залежно від джерела кровотечі, часу її виникнення і ступеня крововтрати. Клінічна картина кровотечі та гострої крововтрати. Способи визначення величини крововтрати у польових умовах та при надзвичайних станах. Показання для переливання крові на війні. Контроль за придатністю крові для переливання. Техніка переливання крові. Різновидність трансфузійних розчинів і показання до їх застосування. Можливі ускладнення при переливанні крові, їх профілактика і лікування. Засоби тимчасової, кінцевої зупинки кровотечі. Показання для переливання крові і кровозамінників. Методика розрахунку потреби крові та кровозамінників у польових умовах та при надзвичайних станах.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Аудиторні		Самостійна робота студента	Індиві- дуальна робота
		Лекції	Практичні заняття		
1	2	3	4	5	6
Модуль 1 ОСНОВИ ХІРУРГІЇ ТА ТРАНСПЛАНТОЛОГІЇ 1					
Змістовий модуль 1. УРГЕНТНА АБДОМІНАЛЬНА ХІРУРГІЯ					
Тема 1. Гострий апендицит	7	1	5	1	
Тема 2. Гострий холецистит	9	1	5	3	
Тема 3. Гострий панкреатит	9	2	5	2	
Тема 4. Гострі ускладнення виразкової хвороби шлунку та 12-палої кишки	9	1	5	3	
Тема 5. Гостра непрохідність кишечника	10	1	5	4	
Тема 6. Гострий перитоніт	9	2	5	2	
Тема 7. Зовнішні грижі живота та їх ускладнення	10	0	5	5	
Разом за змістовим модулем 1	63	8	35	20	
Змістовий модуль 2. ХІРУРГІЧНА ГАСТРОЕНТЕРОЛОГІЯ, ТОРАКАЛЬНА ТА ЕНДОКРИННА ХІРУРГІЯ, ПРОКТОЛОГІЯ, ОСНОВИ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ КИШЕЧНИКА ТА ЛЕГЕНЬ.					
Тема 1. Хірургія шлунку, дванадцятипалої кишки.	7		5	2	
Тема 2. Хірургічна патологія дихальної системи	9		5	4	
Тема 3. Хірургічна ендокринологія	7		5	2	
Тема 4. Захворювання тонкої та товстої кишки	12	1	5	6	
Тема 5. Хвороби прямої кишки та м'яких тканин промежини	9		5	4	
Тема 6. Кровотеча та крововтрата	8	1	5	2	
Тема 7. Курація хворих	8			8	
Разом за змістовим модулем 2	60	2	30	28	
Індивідуальна робота (за наявності)					
Підсумковий модульний контроль	12		5	7	
УСЬОГО ГОДИН	135	10	70	55	

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1.	Гострий апендицит та його ускладнення	1
2.	Гострий холецистит та його ускладнення	1

3.	Гострий панкреатит та його ускладнення	2
4.	Гострі та хронічні ускладнення виразкової хвороби шлунку та 12-палої кишки	1
5.	Гостра непрохідність кишечника	1
6.	Гострий перитоніт	2
7.	Кровотеча та крововтрата	1
8.	Захворювання тонкої та товстої кишки	1
	Разом	10

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1.	Гострий апендицит.	2
2.	Ускладнення гострого апендициту	3
3.	Гострий холецистит	5
4.	Гострий панкреатит.	5
5.	Гострі ускладнення виразкової хвороби шлунку та 12-палої кишки.	5
6.	Хірургія шлунку, дванадцятипалої кишки.	5
7.	Гостра непрохідність кишечника.	5
8.	Гострий перитоніт.	5
9.	Зовнішні грижі живота та їх ускладнення.	5
10.	Хірургічна патологія дихальної системи.	5
11.	Хірургічна ендокринологія.	5
12.	Захворювання тонкої та товстої кишки.	5
13.	Хвороби прямої кишки та м'яких тканин промежини.	5
14.	Кровотеча та крововтрата	5
15.	Підсумковий модульний контроль	5
	Разом	70

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

Модуль 1. ОСНОВИ ХІРУРГІЇ ТА ТРАНСПЛАНТОЛОГІЇ 1

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Вид контролю
1	Передаудиторна підготовка до практичних занять (теоретична підготовка та опрацювання тематичних тестів і клінічних ситуаційних задач) за планом практичних занять з навчальної дисципліни “Хірургія”.	20	Поточний контроль на практичних заняттях
2	Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять:		
	Пілефлебін	1	Підсумковий модульний контроль
	Інтраопераційні пошкодження позапечінокових жовчних шляхів, судин, органів черевної порожнини). Діагностика та хірургічна тактика.	1	
	Патогенез гострого панкреатиту	1	
	Гострі виразки травного каналу	1	
	Диференційна діагностика шлунково-кишкових кровотеч.	1	
	Злукова хвороба	1	
	Лапароскопія в діагностиці гострого живота	1	
	Хронічний перитоніт	1	

	Внутрішні грижі черевної порожнини.	1	
	Рідкісні захворювання шлунку та дванадцятипалої кишки: сторонні тіла (різноманітні предмети, безоари (фітобезоари, трихобезоари, себобезоари), опіки (хімічні, термічні), синдром Маллорі-Вейса, хвороба Менетріє, синдром Шмидена, хвороба Рандю-Ослера-Вебера, дивертикули шлунку та дванадцятипалої кишки.	1	
	Відкриті та закриті пошкодження шлунку, дванадцятипалої кишки, підшлункової залози	1	
	Хронічна емпієма плеври	1	Підсумковий модульний контроль
	Ведення хворих після операцій на щитоподібній залозі	1	
	Синдром мальабсорбції, мальдигестивний синдром. Хронічний копростаз (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне). Гострий ішемічний абдомінальний синдром Синдром подразненої товстої кишки Хронічний колостаз Пневматоз товстої кишки Псевдомембранозний коліт Ішемічний коліт Хірургічна тактика при ускладнених формах інфекційних та паразитарних захворюваннях тонкої та товстої кишки.	2	
	Ректоцеле, ректовагінальна нориця, папіліт, солітарна виразка, прокталгія, недостатність анального жому (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне). Сторонні тіла прямої кишки.	2	Підсумковий модульний контроль
	Методика розрахунку потреби крові та кровозамінників у польових умовах та при надзвичайних станах.	2	
3	Індивідуальна робота: Проведення обстеження тематичного хворого з написанням академічної історії хвороби та підготовка огляду наукової літератури з однієї з досліджуваних нозологій.	8	Підсумковий модульний контроль
4	Систематизація отриманих знань та практичних навичок. Самостійна підготовка до складання підсумкового модульного контролю.	7	Підсумковий модульний контроль
	Разом	55	

14. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

- Виступи на науковому студентському гуртку.
 - Участь у наукових конференціях.
 - Публікація доповідей у вигляді тез та статей у періодичній науковій пресі (журнали, збірники наукових праць).
 - Виготовлення наочності згідно навчальних програм (таблиці, муляжі, наочні приладдя, графологічні схеми практичних занять).
 - Написання рефератів
1. Лапароскопічна апендектомія – сучасний стан проблеми.
 2. Анатомічні аномалії жовчного міхура та жовчних шляхів – вплив на результати хірургічного лікування.
 3. Мініінвазивна хірургія холедохолітіазу – сучасні можливості та перспективи.
 4. Поліорганна недостатність (дисфункція) при гострому панкреатиті – патогенез та лікування.
 5. Поліорганна недостатність (дисфункція) при гострому перитоніті – патогенез та лікування.

6. Сорбційні методи детоксикації в ургентній абдомінальній хірургії.
7. Декомпресія кишечника при кишковій непрохідності та перитоніті.
8. Принципи антибактеріальної терапії абдомінального сепсису.
9. Поєднання кровотечі та перфорації при виразковій хворобі – особливості клінічної картини та лікувальної тактики.
10. Можливості ендоскопічного гемостазу при виразкових кровотечах.
11. Лапароскопічні оперативні втручання при виразковій хворобі шлунку та ДПК.
12. Імунокорекція в хірургічних хворих - можливості та перспективи.
13. «Безкровна» хірургії – принципи, методи, переваги.
14. Плевро-пульмональний шок.
15. Ненатяжна герніопластика.
16. Сучасні алопластичні матеріали для герніопластики.
17. Лапароскопічна герніопластика.
18. Нові технології хірургічного лікування товстої кишки.
19. Сучасні технології діагностики захворювань товстої кишки.

15. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Анатомо-функціональні відомості про сліпу кишку та хробакоподібний відросток.
2. Клініка гострого апендициту.
3. Диференційний діагноз гострого апендициту.
4. Особливості перебігу гострого апендициту у дітей, вагітних та у хворих старечого та похилого віку.
5. Апендикулярний інфільтрат (клініка, діагностика, лікувальна тактика).
6. Апендикулярний абсцес (клініка, діагностика, лікувальна тактика).
7. Пілефлебіт (клініка, діагностика, лікувальна тактика).
8. Техніка типової апендектомії.
9. Лапароскопічна апендектомія.
10. Особливості оперативної техніки в залежності від форми гострого апендициту та розміщення хробакоподібного відростка.
11. Вид доступу та об'єм оперативного втручання при різних ускладненнях гострого апендициту.
12. Ускладнення при виконанні апендектомії.
13. Ускладнення апендектомії в ранньому та пізньому післяопераційному періоді.
14. Анатомо-функціональні відомості про жовчний міхур та позапечінкові жовчні протоки.
15. Класифікація гострого холециститу.
16. Методи обстеження хворих з гострим холециститом.
17. Типова клінічна картина гострого холециститу, її особливості у осіб юного та старечого віку.
18. Диференційна діагностика гострого холециститу.
19. Лікувальна програма гострого холециститу.
20. Ускладнення гострого холециститу: клініка та диференційна діагностика.
21. Показання до екстрених та термінових операцій при гострому холециститі.
22. Характер оперативних втручань при гострому холециститі.
23. Характер оперативних втручань при ускладненнях гострого холециститу.
24. Показання до мініінвазивних оперативних втручань (ендоскопічних, лапароскопічних, під контролем КТ та ультразвуку) при гострому холециститі..
25. Інтраопераційні ускладнення при холецистектомії та їх лікування.
26. Ускладнення після холецистектомії, їх профілактика та лікування.
27. Анатомо-функціональні відомості про підшлункову залозу.
28. Етіологія, патогенез та класифікація гострого панкреатиту.
29. Методи обстеження хворих на гострий панкреатит.
30. Типова клінічна картина гострого панкреатиту.

31. Диференційна діагностика гострого панкреатиту.
32. Консервативне лікування гострого панкреатиту.
33. Ускладнення гострого панкреатиту: клінічна картина та диференційна діагностика.
34. Показання до оперативних втручань при гострому панкреатиті.
35. Характер оперативних втручань при гострому панкреатиті.
36. Характер оперативних втручань при ускладненнях гострого панкреатиту.
37. Показання до мініінвазивних оперативних втручань (ендоскопічних, лапароскопічних, під контролем УЗД) при гострому панкреатиті.
38. Інтраопераційні ускладнення гострого панкреатиту та їх лікування.
39. Післяопераційні ускладнення гострого панкреатиту, їх профілактика та лікування.
40. Анатомо-функціональні відомості про шлунок та дванадцятипалу кишку.
41. Методи обстеження хворих з перфоративною виразкою.
42. Класифікація перфоративної виразки.
43. Клініка типової перфоративної виразки.
44. Диференціальна діагностика перфоративної виразки.
45. Особливості перебігу прикритої перфоративної виразки.
46. Особливості перебігу перфоративної виразки у чепцеву сумку
47. Особливості перебігу перфоративної виразки в заочеревенний простір
48. Вибір обсягу оперативного втручання при перфоративній виразці
49. Лапароскопічні технології в хірургічному лікуванні перфоративної виразки.
50. Ускладнення у ранньому післяопераційному періоді при виконанні оперативних втручань з приводу перфоративної виразки.
51. Етіологія та патогенез виразкової кровотечі.
52. Методи обстеження хворих з виразковою кровотечею.
53. Класифікація виразкових кровотеч.
54. Клініка виразкової кровотечі.
55. Диференціальна діагностика виразкової кровотечі.
56. Вибір способу зупинки кровотечі в залежності від ступеня її активності
57. Консервативна терапія виразкової кровотечі
58. Методи ендоскопічного гемостазу та показання до їх застосування
59. Методи оперативних втручань при виразковій кровотечі
60. Вибір методу оперативного втручання в залежності від стану хворого, інтенсивності кровотечі, ступеня крововтрати, локалізації виразки
61. Ускладнення у ранньому післяопераційному періоді при виконанні оперативних втручань з приводу виразкової кровотечі.
62. Лікування ускладнень у ранньому післяопераційному періоді при виконанні оперативних втручань з приводу виразкової кровотечі
63. Анатомо-фізіологічні відомості про тонку та товсту кишку.
64. Визначення поняття кишкової непрохідності, етіологія та патогенез кишкової непрохідності.
65. Класифікація кишкової непрохідності.
66. Клініка динамічної непрохідності кишечника.
67. Лікування динамічної (функціональної) кишкової непрохідності.
68. Види механічної кишкової непрохідності.
69. Клініка обтураційної кишкової непрохідності.
70. Особливості клініки странгуляційної кишкової непрохідності.
71. Особливості клініки завороту окремих органів травного тракту.
72. Особливості клініки інвагінації, види інвагінацій.
73. Особливості лікувальної тактики кишкової непрохідності в залежності від часу початку захворювання.
74. Етіологія злукової хвороби.
75. Типова клінічна картина злукової хвороби.
76. Диференційна діагностика кишкової непрохідності.
77. Диференційна діагностика окремих видів кишкової непрохідності.

78. Сучасні методи діагностики гострої кишкової непрохідності.
79. Сучасна лікувальна програма кишкової непрохідності.
80. Передопераційна підготовка пацієнтів з гострою кишковою непрохідності.
81. Вибір характеру оперативного втручання при різних видах та рівнях кишкової непрохідності.
82. Післяопераційна лікувальна програма при кишкової непрохідності.
83. Профілактика та прогноз у хворих з гострою кишковою непрохідності.
84. Анатомо-функціональні відомості про парієстальну та вісцеральну очеревину.
85. Етіологія та патогенез гострого перитоніту.
86. Класифікація гострого перитоніту.
87. Методи обстеження хворих на гострий перитоніт.
88. Клінічна картина місцевого гострого перитоніту.
89. Клінічна картина розповсюдженого перитоніту.
90. Диференційна діагностика гострого перитоніту.
91. Лікувальна тактика у хворого на гострий місцевий перитоніт.
92. Лікувальна тактика у хворого на гострий поширений перитоніт.
93. Ускладнення гострого перитоніту.
94. Особливості передопераційної підготовки при гострому перитоніті
95. Методи оперативних втручань при перитоніті в залежності від поширення запального процесу у черевній порожнині
96. Показання до мініінвазивних методів лікування хворих на гострий перитоніт.
97. Етапи оперативного втручання при гострому перитоніті.
98. Програмована лапароскопія в лікуванні гострого перитоніту.
99. Післяопераційні ускладнення при гострому перитоніті їх діагностика, профілактика та лікування.
100. Визначення поняття грижі, причини виникнення грижі.
101. Загальна симптоматика гриж.
102. Значення форми і розмірів грижі для перебігу захворювання.
103. Класифікація зовнішніх гриж черевної стінки.
104. Грижі білої лінії живота. Клініка, класифікація, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
105. Пупкові грижі. Клініка, класифікація, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
106. Пахові грижі. Клініка, класифікація, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
107. Післяопераційні грижі. Клініка, класифікація, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
108. Стегнові грижі. Клініка, класифікація, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
109. Защемлені грижі. Типова клініка. Клінічні види защемлених гриж. Діагностика, диференційна діагностика.
110. Хірургічна тактика при защемленій грижі.
111. Особливості оперативного втручання при защемленій грижі.
112. Ознаки життєздатності та нежиттєздатності кишки.
113. Запалення грижі. Клініка. Диференційна діагностика. Хірургічна тактика.
114. Пошкодження (травма) грижі. Клініка. Хірургічна тактика.
115. Кишкова непрохідність в грижі. Хірургічна тактика.
116. Невправима грижа. Клініка, діагностика, диференційна діагностика. Лікування.
117. Сучасні принципи і методи оперативного лікування гриж.
118. Профілактика гриж.
119. Внутрішні грижі. Клініка. Класифікація. Діагностика.
120. Сучасне визначення виразкової хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки. Фактори агресії у розвитку виразкової хвороби. Фактори захисту слизової оболонки шлунку.
121. Хронічні ускладнення виразкової хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки.
122. Діагностична програма при виразковій хворобі шлунку та дванадцятипалої кишки.
123. Диференційна діагностика виразкової хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки.

124. Причини розвитку та класифікація пілородуоденального стенозу.
125. Клінічна картина субкомпенсованого пілородуоденального стенозу?
126. Клінічна картина компенсованого пілородуоденального стенозу?
127. Клінічна картина декомпенсованого пілородуоденального стенозу?
128. Рентгенологічні ознаки ступеня пілородуоденального стенозу.
129. Принципи лікування пілородуоденального стенозу.
130. Показання до хірургічного лікування виразкової хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки.
131. Яким методам операцій слід надавати увагу при локалізації виразки у дванадцятипалій кишці?
132. Яким методам операцій слід надавати увагу при локалізації виразки у шлунку?
133. Які причини виникнення пептичної виразки анастомозу?
134. Діагностична програма при пептичній виразці анастомозу.
135. Медикаментозне лікування при пептичній виразці анастомозу.
136. Обсяг хірургічного втручання при пептичній виразці анастомозу.
137. Синдром Маллорі-Вейса: причини, клініка.
138. Діагностична програма при синдромі Маллорі-Вейса.
139. Диференційна діагностика при синдромі Маллорі-Вейса.
140. Лікувальна тактика при синдромі Маллорі-Вейса.
141. Показання до хірургічного лікування синдрому Маллорі-Вейса.
142. Анатомо-фізіологічні відомості про легені та бронхи.
143. Причини виникнення гострого абсцесу легень.
144. Клінічні форми гангрені легень.
145. Клінічні симптоми гострого абсцесу легень в стадії "до розкриття".
146. Клінічні симптоми гострого абсцесу легень в стадії "після розкриття".
147. Клініка хронічного абсцесу легень.
148. Додаткові методи обстеження хворих з нагнійними захворюваннями легень.
149. Диференціальна діагностика хронічного абсцесу легень.
150. Методи санації трахеобронхіального дерева.
151. Лікування гангренозного абсцесу легень.
152. Лікування гострого абсцесу легень. Показання до оперативного лікування.
153. Тактика лікування ускладненого гострого абсцесу легень.
154. Анатомо-фізіологічні про плевру.
155. Гостра емпієма плеври. Етіологія, патогенез, клініка.
156. Клінічні прояви обмеженої емпієми плеври. Рентгенологічна картина.
157. Клініка обмеженого піопневмотораксу. Рентгенологічні ознаки.
158. Тотальний піопневмоторакс. Етіологія, клінічний перебіг.
159. Додаткові методи обстеження при хронічних гнійних процесах в плеврі.
160. Диференціальна діагностика емпієми плеври та піопневмотораксу.
161. Клініка хронічної емпієми.
162. Тактика лікування хворих з піопневмотораксом.
163. Показання та техніка виконання пункції плевральної порожнини при емпіємі плеври.
164. Показання та техніка дренажу плевральної порожнини при емпіємі плеври.
165. Особливості консервативного лікування піопневмотораксу.
166. Класифікація післятравматичного гемотораксу.
167. Лікувальна тактика при закритій травмі грудної клітки, ускладненої великим гемотораксом.
168. Ознаки внутрішньоплевральної кровотечі. Показання до торакотомії.
169. Лікувальна тактика при згорненому гемотораксі.
170. Класифікація післятравматичного пневмотораксу.
171. Причини виникнення підшкірної емфіземи. Методи лікування.
172. Причини виникнення та клінічний перебіг медіастинальної емфіземи.
173. Лікування медіастинальної емфіземи.
174. Лікування післятравматичного пневмотораксу. Види аспіраційних систем.

175. Лікування відкритого пневмотораксу.
176. Лікувальна тактика при напруженому (клапанному) пневмотораксі.
177. Види новокаїнової блокади при закритій травмі грудної клітки.
178. Лікувальна тактика при флотуючому переломі ребер.
179. Клініка подвійного перелому ребер.
180. Ранні ускладнення закритої травми грудної клітки.
181. Пізні ускладнення закритої травми грудної клітки
182. Показання та протипоказання до трансплантації легень, відбір пацієнта та донора, принципи оперативної техніки.
183. Анатомо-фізіологічні відомості про щитоподібну залозу.
184. Класифікація захворювань щитоподібної залози.
185. Методи обстеження хворих з захворюваннями щитоподібної залози.
186. Етіологія та патогенез ендемічного та спорадичного зобу.
187. Клініка та діагностика ендемічного та спорадичного зобу.
188. Лікування та профілактика ендемічного та спорадичного зобу.
189. Особливості передопераційної підготовки хворих токсичним зобом.
190. Етіологія, патогенез, класифікація дифузного токсичного зобу.
191. Клініка та діагностика дифузного токсичного зобу.
192. Покази до оперативного лікування дифузного токсичного зобу.
193. Тиреотоксична аденома.
194. Клініка, діагностика, диференційний діагноз аутоімунного тиреоїдиту.
195. Покази до оперативного лікування аутоімунного тиреоїдиту.
196. Методи операцій на щитоподібній залозі: вибір методу операції при дифузному токсичному, вузловому зобах, ракові щитоподібної залози.
197. Ускладнення під час та після операцій на щитоподібній залозі.
198. Профілактика та лікування ускладнень після операцій на щитоподібній залозі..
199. Методи дослідження тонкої кишки.
200. Класифікація хірургічних захворювань тонкої кишки.
201. Клініка дивертикулів тонкої кишки, дивертикула Меккеля.
202. Ускладнення дивертикулів тонкої кишки, дивертикула Меккеля.
203. Хронічна патологія тонкої кишки (абдомінальна „жаба”): клініка та діагностика.
204. Лікування абдомінальної «жаби».
205. Гостра оклюзії мезентеріальних судин: причини, клініка, діагностика.
206. Лікування гострої оклюзії мезентеріальних судин.
207. Показання до трансплантації кишечника, принципи оперативної техніки.
208. Етіологія та патогенез хвороби Крона.
209. Класифікація та клінічна картина хвороби Крона.
210. Ускладнення хвороби Крона.
211. Покази до оперативного лікування хвороби Крона.
212. Хірургічна тактика при ускладнених формах інфекційних та паразитарних захворюваннях тонкої кишки.
213. Етіологія та патогенез неспецифічного виразкового коліту.
214. Класифікація неспецифічного виразкового коліту.
215. Клініка та діагностика неспецифічного виразкового коліту.
216. Диференційний діагноз неспецифічного виразкового коліту.
217. Консервативне лікування неспецифічного виразкового коліту.
218. Покази до оперативного лікування неспецифічного виразкового коліту.
219. Дивертикулярна хвороба товстої кишки: класифікація, клініка, методи дослідження.
220. Дивертикулярна хвороба товстої кишки: лікування консервативне та оперативне.
221. Поліпи та поліпоз товстої кишки: класифікація, клініка, методи дослідження.
222. Поліпи та поліпоз товстої кишки: лікування консервативне та оперативне.
223. Гамартонний поліпоз: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне.
224. Вади положення товстої кишки: клініка, діагностика.

225. Покази до оперативного лікування вад положення товстої кишки.
226. Пневматоз товстої кишки: етіопатогенез, клініка, діагностика, покази до оперативного лікування та методи операцій.
227. Доліхомегаколон: етіопатогенез, клініка, діагностика, покази до оперативного лікування та методи операцій
228. Хронічний колостаз: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне.
229. Нові технології хірургічного лікування хвороб товстої кишки (лапароскопічні, ендоскопічні).
230. Синдром подразненої товстої кишки: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз.
231. Лікування синдрому подразненої товстої кишки.
232. Анатомо-фізіологічні особливості прямої кишки.
233. Хронічний геморой: етіологія, патогенез, класифікація.
234. Хронічний геморой: особливості клінічних проявів різних стадій розвитку геморою, методи дослідження, диференційний діагноз.
235. Хронічний геморой: лікування консервативне та оперативне, види операцій.
236. Гострий геморой: етіологія, патогенез, класифікація.
237. Гострий геморой: особливості клінічних проявів різних стадій розвитку геморою, методи дослідження, диференційний діагноз.
238. Гострий геморой: лікування консервативне та оперативне, види операцій.
239. Ведення хворих після геморойектомії, ускладнення після операції.
240. Реабілітація хворих після геморойектомії, профілактика рецидивів геморою та анальної тріщини.
241. Гострий парапроктит: етіологія, патогенез, класифікація.
242. Гострий парапроктит: клініка, методи дослідження, диференційний діагноз.
243. Гострий парапроктит: лікування консервативне та оперативне.
244. Хронічний парапроктит: етіологія, патогенез, класифікація.
245. Хронічний парапроктит: клініка, методи дослідження, диференційний діагноз.
246. Хронічний парапроктит: лікування консервативне та оперативне.
247. Анальна тріщина: етіологія, патогенез, класифікація.
248. Анальна тріщина: клініка, методи дослідження, диференційний діагноз.
249. Анальна тріщина: лікування консервативне та оперативне.
250. Анальний свербіж: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування.
251. Випадіння прямої кишки: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне.
252. Ректоцеле: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне.
253. Ректовагінальна нориця: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне.
254. Прокталгія: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне.
255. Недостатність анального жому: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне.
256. Синдром опущення промежини: стан проблеми, етіологія, патогенез, класифікація.
257. Синдром опущення промежини: клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика.
258. Піодермія промежини: стан проблеми, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика.
259. Параанальний дерматит: стан проблеми, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика.
260. Кондиломатоз промежини: стан проблеми, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика.

261. Епітеліальне куприкове занурення: стан проблеми, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика.
262. Саркома Капоши промежини: стан проблеми, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика.
263. Меланома промежини: стан проблеми, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика.
264. Хвороба Педжета промежини: стан проблеми, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика.
265. Хвороба Боуена: стан проблеми, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика.
266. Анокуприковий больовий синдром (стан проблеми, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика).
267. Тератоми параректальної локалізації (стан проблеми, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика).
268. Класифікація кровотеч залежно від джерела кровотечі, часу її виникнення і ступеня крововтрати.
269. Клінічна картина кровотечі та гострої крововтрати.
270. Способи визначення величини крововтрати у польових умовах та при надзвичайних станах.
271. Показання для переливання крові на війні. Контроль за придатністю крові для переливання.
272. Техніка переливання крові. Різноманітність трансфузійних розчинів і показання до їх застосування.
273. Можливі ускладнення при переливанні крові, їх профілактика і лікування.
274. Засоби тимчасової, кінцевої зупинки кровотечі.
275. Показання для переливання крові і кровозамінників.
276. Методика розрахунку потреби крові та кровозамінників у польових умовах та при надзвичайних станах.

16. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Зібрати анамнез та правильно оцінити симптом Волковича-Кохера;
2. Правильно оцінити наявність, локалізацію та ступінь вираженості болючості та дефансу м'язів передньої черевної стінки та поперекової ділянки при гострому апендициті;
3. Продемонструвати симптом та оцінити його вираженість (негативний, слабо позитивний, позитивний, різко позитивний): Ровзінга, Сітковського, Волковича, Бартон'є-Міхельсона, Щоткіна-Блюмберга, Яуре-Розанова,
4. Інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень (рентгенографія, УЗД, КТ);
5. Скласти індивідуальну діагностичну програму при гострому апендициті;
6. Визначати показання до оперативного втручання при гострому апендициті;
7. Скласти індивідуальну програму ведення пацієнта після апендектомії;
8. Промити шлунок;
9. Зробити очисну клізму;
10. Зупинити кровотечу з післяопераційної рани у поверхневих шарах черевної стінки;
11. Встановити катетер в сечовий міхур у чоловіків та у жінок;
12. Оцінити показники пульсу та артеріального тиску, температури тіла, лихоманки;
13. Виявити та оцінити захисне напруження м'язів в ділянці правого підребір'я, збільшений болючий жовчний міхур або інфільтрат, наявність рідини в черевній порожнині при гострому холециститі;
14. Демонструвати наявність симптомів та ступінь їх вираженості (негативний, слабо позитивний, позитивний, різко позитивний): Захар'їна, Кера, Курвуаз'є, Мерфі, Образцова, Ортнера, Мюссі-Георгієвського, Щоткіна-Блюмберга;
15. Провести диференційну діагностику гострого холециститу у конкретного хворого;

16. Визначати показання до операцій при гострому холециститі;
17. Оформити історію хвороби, написати передопераційний епікриз та протокол операції;
18. Зібрати анамнез, провести огляд, пальпацію, перкусію, аускультацию у хворого на гострий панкреатит;
19. Вибрати з даних анамнезу найбільш характерні ознаки гострого панкреатиту;
20. Правильно оцінити дані фізикального дослідження при гострому панкреатиті (наявність болю у епігастральній ділянці, його оперізуючий характер, ірадіацію у ділянку спини, лівої половини грудної клітки; наявність дефансу, інфільтрату, що пальпується в анатомічній проекції підшлункової залози);
21. Виявити та правильно оцінити ступінь вираженості (негативний, слабо позитивний, позитивний, різко позитивний) наступних симптомів гострого панкреатиту: Керте, Мейо-Робсона, Щоткіна-Блюмберга, Джонсона-Куллена-Грюнвальда, Мондора;
22. Провести диференційну діагностику гострого панкреатиту з іншими гострими захворюваннями органів черевної порожнини, інших органів та систем;
23. Визначити показання до консервативного лікування, оперативних втручань при гострому панкреатиті;
24. Скласти індивідуальну діагностичну програму у конкретного хворого на гострий панкреатит;
25. Оформити історію хвороби, написати передопераційний епікриз та протокол операції при гострому панкреатиті;
26. Обґрунтовувати та сформулювати попередній діагноз основного захворювання, ускладнень та супутньої патології при гострому панкреатиті;
27. Обґрунтувати призначення консервативної терапії у конкретного хворого на гострий панкреатит
28. Надати рекомендації щодо життя у післяопераційному періоді (режим харчування, особливості трудової діяльності) при гострому панкреатиті;
29. Провести клінічні діагностичні дослідження у хворого з виразковою кровотечею: зібрати анамнез, здійснити огляд хворого, пальпацію, перкусію аускультацию, ректальне дослідження.
30. Визначити найбільш характерні клінічні ознаки виразкової кровотечі.
31. Скласти план обстеження хворого з виразковою кровотечею.
32. Визначити показання до вибору оптимального способу лікування, обсяг оперативного лікування в залежності від локалізації виразки, інтенсивності кровотечі, ступеню крововтрата.
33. Провести підготовку хворого до оперативного втручання при виразковій кровотечі.
34. Діагностувати різні види гострої кишкової непрохідності.
35. Скласти індивідуальну схему діагностичних досліджень, включаючи збір анамнезу, огляд та інші методи при гострій кишковій непрохідності.
36. Виявити симптом та оцінити ступінь його вираженості (Щоткіна-Блюмберга, Валя, Ківуля, Мат'є-Склярова, Шланге, Вільмса, Чугуєва, Шимона-Данса, Цеґе-фон Мантейфеля)
37. Оцінити загальний стан хворого при гострій кишковій непрохідності.
38. Оцінити зміни в загальному аналізі крові та сечі при гострій кишковій непрохідності.
39. Інтерпретувати зміни електролітних порушень та порушень кислотно-лужного стану при гострій кишковій непрохідності.
40. Інтерпретувати результати рентгенологічного дослідження та УЗД при гострій кишковій непрохідності.
41. Виконати промивання шлунка та оцінити кількість та характер вмісту при гострій кишковій непрохідності.
42. Виконати сифону клізму та оцінити її діагностичну та лікувальну значущість при гострій кишковій непрохідності.
43. Обґрунтувати показання до операції при гострій кишковій непрохідності.
44. Зібрати анамнез, провести огляд, пальпацію, перкусію, аускультацию у хворого на гострий перитоніт;

45. Оцінити дані фізикального дослідження (наявність болю в животі; дефансу, інфільтрату у черевній порожнині) при гострому перитоніті;
46. Виявити та правильно оцінити ступінь вираженості (негативний, слабо позитивний, позитивний, різко позитивний) симптому Блюмберга-Щоткіна, Роздольського, Воскресенського при гострому перитоніті;
47. Аналізувати та інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних методів дослідження при гострому перитоніті
48. Провести диференційну діагностику гострого перитоніту з синдромом хибного гострого живота;
49. Обґрунтовувати та формулювати попередній діагноз основного захворювання, ускладнень та супутньої патології при гострому перитоніті;
50. Визначити показання до мініінвазивних та „відкритих” оперативних втручань в залежності від поширеності перитоніту;
51. Визначити показання до формування лапаростоми при гострому перитоніті
52. Скласти індивідуальну діагностичну програму у конкретного хворого на гострий перитоніт;
53. Здійснити оцінку результатів лабораторних та інструментальних методів дослідження при гострому перитоніті;
54. Діагностувати різні види черевних гриж;
55. Скласти індивідуальну схему діагностичних досліджень, включаючи збір анамнезу, огляд та інші методи при черевних грижах;
56. Оцінити дані об’єктивного обстеження хворого з черевною грижею (наявність припухлості, яка розміщена в одній з гризових точок, розширення пахового каналу, наявність симптому кашльового поштовху та інше);
57. Провести пальцеве дослідження пахового каналу з визначенням стану зовнішнього та внутрішнього кілець, відношення гризового мішка до елементів сім’яного канатику;
58. Визначити розміри гризових воріт;
59. Пальпаторно та аускультативно визначити вміст гризового мішка;
60. Діагностувати защемлену грижу;
61. Визначити хірургічну тактику при защемленні, запаленні та травмі грижі;
62. Визначити спосіб пластики гризових воріт в залежності від виду грижі, ускладнень, оцінювати дані анамнезу та спеціальних методів дослідження шлунково-кишкового тракту;
63. Провести обстеження щитоподібної залози.
64. Визначити симптоми тиреотоксикозу.
65. Провести визначення групової належності крові.
66. Поставити проби на групову сумісність, резус-сумісність, біологічну пробу.
67. Провести підготовку хворого до планового чи екстренного оперативного втручання.
68. Провести тимчасову зупинку артеріальної кровотечі: пальцеве притискання судин на протязі, накладання джгута.
69. Провести зупинку венозних кровотеч.
70. Провести інтерпретацію біохімічних аналізів крові: білірубін, його фракції; сечовина, азот, креатинін; білки крові, кислотно-основний стан, електроліти крові, коагулограма.
71. Прочитати рентгенограму: оглядова рентгенографія органів черевної порожнини, рентгенографія грудної клітки (пневмоторакс, гідро - чи гемоторакс).
72. Прочитати рентгенограму: рентгеноконтрасне дослідження стравоходу та шлунка, товстої та тонкої кишки.
73. Провести пальцеве дослідження прямої кишки.
74. Провести ректороманоскопію.
75. Провести пункцію вени у ліктьовому згині та під’єднати систему для переливання кровозамінників.
76. Виконати плевральну пункцію.
77. Виконати паранефральну новокаїнову блокаду.
78. Виконати поперекову новокаїнову блокаду.

79. Виконати міжреберну блокаду.
80. Визначити клінічні та лабораторні ознаки розвитку над гострого, гострого та хронічного кризів відторгнення
81. Провести диференційну діагностику між кризом відторгнення та інфекційними ускладненнями у хворих після проведення трансплантації рганів
82. Визначити можливості пересадки різних органів та тканин
83. Визначити можливі місцеві та загальні ускладнення при проведенні трансплантації
84. Визначати обсяг хірургічних втручань при трансплантації
85. Користуватися обсягом обстежень хворих при проведенні трансплантації
86. Визначити величину крововтрати у польових умовах та при надзвичайних станах.
87. Визначити покази для переливання крові на війні.
88. Визначити придатність крові для переливання.
89. Провести переливання крові.
90. Провести кінцеву зупинку кровотечі.
91. Визначити покази для переливання крові і кровозамінників.
92. Розрахувати потребу крові та кровозамінників у польових умовах та при надзвичайних станах.

17. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

При оцінюванні знань здобувачів перевага надається стандартизованим методам контролю: тестування (усне, письмове), вирішення клінічних ситуаційних фотоілюстрованих задач, контроль практичних навичок.

Методи контролю:

теоретичних знань – тестування письмове, індивідуальне опитування, співбесіда, вирішення клінічних ситуаційних фотоілюстрованих задач.

практичних навичок та умінь – контроль виконання стандартизованих за методикою проведення практичних навичок:

- розпитування хворого,
- огляд загальний і місцевий,
- оцінка результатів інструментальних та лабораторних методів обстеження хворого, передбачених програмою дисципліни «Хірургія»;
- узагальнення результатів суб'єктивного, фізикального, лабораторного та інструментального обстеження хворого із оформленням стандартизованої історії хвороби
- складання плану подальшого ведення хворого.

Форми контролю

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми. На всіх практичних заняттях застосовується об'єктивний контроль теоретичної підготовки та засвоєння практичних навичок.

Контроль виконання самостійної роботи, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Контроль засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, здійснюється під час підсумкового контролю.

Підсумковий контроль проводиться по завершенню вивчення блоку відповідних змістових модулів на останньому практичному занятті модуля.

Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни «Хірургія» є підсумковий модульний контроль, який проводиться по завершенню вивчення блоку відповідних змістових модулів на останньому окремому практичному занятті модуля. До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які відвідали всі аудиторні навчальні заняття (лекції, практичні заняття), передбачені календарним планом, склали проміжні контролі з оцінкою «зараховано», виконали всі види робіт, передбачені програмою

навчальної дисципліни та набрали за поточну навчальну діяльність кількість балів, не меншу за мінімальну.

Підсумковий контроль передбачає перевірку теоретичних знань здобувача, демонстрацію виконання ним практичних навичок та вирішення клінічних фотоілюстрованих ситуаційних завдань з інтерпретацією результатів клінічних, інструментальних та лабораторних методів обстеження хворих та демонстрацією принципів лікування хворого відповідно до поставленого діагнозу.

Оцінка за модуль визначається на підставі суми оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (ПМК) (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни. Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей з кожної теми з використанням тестових завдань, клінічних ситуаційних задач, а також контролю рівня засвоєння здобувачами практичних навичок з обстеження та лікування хворих на дерматози (безпосередньо біля ліжка хворого). Оцінка визначається кількістю тем у модулі. У разі засвоєння кожної теми модуля за поточну навчальну діяльність здобувачу виставляють оцінки за 4-бальною традиційною шкалою, які потім конвертуються у бали залежно від кількості тем у модулі.

Оцінка з дисципліни «Хірургія» є бальною та визначається з урахуванням поточної навчальної діяльності здобувача та оцінок засвоєння ним передбачених програмою модулів. Поточне оцінювання здобувачів з відповідних тем проводиться за традиційною 4-бальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») з подальшим перерахунком у бальну рейтингову шкалу оцінювання ECTS відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Буковинському державному медичному університеті.

Підсумковий модульний контроль з дисципліни «Хірургія» здійснюється по завершенні вивчення всіх тем модуля на останньому контрольному занятті. До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та під час вивчення модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну кількість (70 балів).

Орієнтовна структура підсумкового модульного контролю

№ п/п	Форми контролю викладачем	Кількість балів за етап	Місце контролю
1	Відповідь на 30 тестових завдань, які охоплюють всі теми модулю.	10	комп'ютерний клас
2	Розв'язання ситуаційної задачі по невідкладним станам.	10	Навчальна кімната
3	Усна відповідь на 3 теоретичних питання, які охоплюють всі теми модулю.	30	Навчальна кімната
4	<u>Огляд конкретного хворого (захист історії хвороби):</u> Збирання скарг, анамнезу захворювання та їх оцінка. Огляд пацієнта, збирання інформації про загальний стан пацієнта та його аналіз. - Фізикальне обстеження органів дихання з їх оцінкою. - Фізикальне обстеження черевної порожнини з аналізом отриманої інформації. - Виділення провідного синдрому, постановка найбільш вірогідного попереднього діагнозу основного захворювання, його ускладнення, супутньої патології. - Складання плану обстеження. - Оцінка результатів лабораторних та інтерпретація результатів інструментальних методів	15	Палата

	дослідження /мінімум 5 досліджень хворого, з яким працює студент/. - Диференційна діагностика з урахуванням даних лабораторних та інструментальних досліджень. - Визначення принципів лікарської тактики. - Визначення прогнозу у даного хворого. - Рекомендації зміни образу життя /при необхідності/. - Виписати два рецепти на медичні препарати. - Ведення медичної документації /написати довідку про перебування в стаціонарі, лист хвороби, виписку з історії хвороби, направлення на консультацію в інший стаціонар, елементи історії хвороби/. - Участь у дискусії при обговоренні хворого.		
5	Проходження двох станцій ОСКІ	15	Навчальна кімната
Всього балів		80	

Примітка:

1. Неправильна відповідь на ключові питання, неправильне розв'язання тестів, ситуаційних задач є підставою до незадовільної оцінки.
2. Ключові питання – сучасна класифікація, особливості клініки, диференційна діагностика, лікувальна тактика на етапах госпіталізації /на дому, поліклініці, кареті швидкої допомоги/, ускладнення захворювання.
3. Оцінка з модуля виставляється як сума з оцінок за етапи, на які структурований підсумковий контроль.

18. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Форми контролю і система оцінювання здійснюються відповідно до «Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів Буковинського державного медичного університету в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу» (схваленої рішенням Вченої ради від 29 травня 2014 року, протокол № 9), розробленої згідно вимог листа МОЗ України від 15.04.2014 № 08.01-47/10395 щодо оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу; та програми дисципліни «хірургія», затвердженої МОЗ України 2014р.

Оцінювання поточної навчальної діяльності

Під час оцінювання засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою. При цьому враховуються усі види робіт, передбачених методичною розробкою для вивчення теми. Студент має отримати оцінки з кожної теми.

При оцінюванні засвоєння кожної теми модуля студенту виставляється оцінка за 4-ри бальною (традиційною) шкалою з використанням прийнятих в університеті **критеріїв оцінювання** для дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми.

Оцінка «**відмінно**» виставляється студенту, який глибоко і твердо засвоїв матеріал і послідовно, грамотно і логічно його викладає, у відповіді якого тісно пов'язується теорія з практикою. При цьому у студента не виникає труднощів при зміні завдання, вільно справляється із задачами, питаннями та іншими видами використання знань, показує знання монографічної літератури, вірно обґрунтовує прийняття рішення, володіє різносторонніми навичками практичної роботи. Відповідає **8** балам на модулі 1.

Оцінка «**добре**» виставляється студенту, який твердо знає матеріал, грамотно і по суті відповідає його, котрий не допускає суттєвих помилок у відповіді на запитання, вірно

використовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач, володіє необхідними навичками і прийомami їх виконання. Відповідає **6,5** балам на модулі 1.

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, котрий має знання основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає помилки, недостатньо правильно формує, порушує послідовність у викладенні матеріалу і відчуває труднощі у виконанні практичної роботи. Відповідає 5 балам на модулі 1.

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, котрий не знає частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, невпевнено, з великими труднощами виконує практичні навички.

Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем у модулі.

Вага кожної теми у межах одного модуля в балах має бути однаковою, але може бути різною для різних модулів однієї дисципліни і визначатися кількістю тем у модулі.

Підсумковий бал за поточну діяльність визначається як арифметична сума балів за кожне заняття та за індивідуальну роботу.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність під час вивчення модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем у модулі (остання тема – підсумковий модульний контроль не враховується) з додаванням балів за індивідуальне завдання студента, але не більше 120 балів. Наприклад:

Модуль 1 - 8 балів x 14 тем + 8 балів за індивідуальне завдання = 120 балів.

Мінімальна кількість балів за модуль, яку повинен набрати студент при його вивченні для допуску до підсумкового модульного контролю, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі. Наприклад:

Модуль 1 - 5 балів x 14 тем = 70 балів.

Розподіл балів, які присвоюються студентам (з примітками: - про максимальну і мінімальну кількість балів за вивчення модуля, - про конвертацію балів у традиційні оцінки "5", "4", "3", "2" при засвоєнні теми модуля; - про мінімальну кількість балів для допуску до підсумкового модульного контролю (ПМК); - про мінімальну кількість балів за складання модульного контролю).

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			"5"	"4"	"3"	"2"		
Модуль 1 135/4,5	2 (№№ 1-2)	14	8	6,5	5	0	1-8	70

Оцінювання індивідуальних завдань студента

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентові лише за умов успішного їх виконання та захисту.

Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань (доповіді на СНТ, публікації тез і статей, доповіді на українських та міжнародних конференціях і симпозіумах), залежить від їхнього обсягу та значимості, але не більше **8** балів на модулі 1.

Вони додаються до суми балів, набраних студентом на заняттях під час поточної навчальної діяльності. В жодному разі загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 120 балів.

Оцінювання самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті (під час опитування чи комп'ютерного тестування). Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового модульного контролю.

Підсумковий модульний контроль (ПМК)

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення усіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та одержали на них позитивні оцінки («5», «4», «3»), а також при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Студенту, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

Форми проведення підсумкового контролю мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Оцінка за модуль визначається на підставі суми оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (ПМК) (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати під час вивчення кожного модуля становить 200 балів, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів (60%), за результатами підсумкового модульного контролю – 80 балів (40%).

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав **не менше 50 балів**.

Визначення кількості балів, яку студент набрав з дисципліни

Кількість балів, яку студент набрав з дисципліни, визначається як середнє арифметичне кількості балів з усіх модулів дисципліни (сума балів за усі модулі ділиться на кількість модулів дисципліни).

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів має перевірятися статистичними методами (коефіцієнт кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю).

За рішенням Вченої ради університету до кількості балів, яку студент набрав із дисципліни, можуть додаватися заохочувальні бали (не більше 8 балів) за призове місце на міжнародних олімпіадах та II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади, але у жодному разі загальна сума балів за дисципліну не може перевищити 200 балів.

Оцінка за модуль вноситься екзаменатором до «Відомості результатів поточного та підсумкового модульного контролю» (Форма № Н-5.03-2), «Індивідуального навчального плану студента», «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів».

Конвертація кількості балів з дисципліни в оцінки за шкалою ECTS та за чотирибальною (традиційною) шкалою

Бали з дисциплін незалежно конвертуються як у чотирибальну шкалу, так і у шкалу ECTS.

Бали шкали ECTS у чотирибальну шкалу НЕ КОНВЕРТУЮТЬСЯ і навпаки.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму з дисципліни, конвертуються **кафедрою** у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями як нижченаведено у таблиці.

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною шкалою
Від 180 до 200 балів	«5»
Від 150 до 179 балів	«4»
Від 149 до 120 балів	«3»

Примітка Ці критерії також застосовуються при визначенні оцінки за модуль.

Студенти, які навчаються на одному факультеті, курсі, за однією спеціальністю, на основі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
«А»	Найкращі 10 % студентів
«В»	Наступні 25 % студентів
«С»	Наступні 30 % студентів
«D»	Наступні 25 % студентів
«Е»	Останні 10 % студентів

Ранжування з присвоєнням оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» проводиться **деканатами** для студентів відповідного курсу та факультету, які навчаються за однією спеціальністю і **успішно** завершили вивчення дисципліни.

19. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

19.1. Базова

1. Хірургія. Підручник для поглибленого навчання у двох книгах (електронний підручник) (За ред. Проф. Березницького Я.С.) . Вінниця. Нова книга, 2024. <https://vilibri.com.ua/>
2. Хірургія [Text] = Surgery: підруч. для студ. мед. ін-тів / [К. М. Амосова, Я. С. Березницький, А. О. Бурка та ін.] ; під ред. Я. С. Березницького., М. П. Захараша, В. Г. Мішалова. - Вінниця: Нова Книга, 2016. - 711 с.: іл. - Текст англ. - ISBN 978-966-382-598-4
3. Хірургія [Текст] : підручник : У 2 т. Т. 1 / [С. О. Бойко, О. О. Болдіжар, П. О. Болдіжар та ін.] ; за ред. П. Г. Кондратенка, В. І. Русина. - Вінниця: Нова Книга, 2018. - 703 с.: іл. - Бібліогр.: с. 695-703. - ISBN 978-966-382-730-8. – 304 с.
4. Хірургія [Текст] : підручник : У 2 т. Т. 2 / [С. О. Бойко, О. О. Болдіжар, П. О. Болдіжар та ін.] ; за ред. П. Г. Кондратенка, В. І. Русина. - Вінниця: Нова Книга, 2018. - 701 с.: іл. - Бібліогр.: с. 596-701. - ISBN 978-966-382-732-2
5. Bailey & Love's Short Practice of Surgery: manual / ed.: N. S. Williams, P. R. O'Connell, A. W. McCaskie. - 27th ed. - Boca Raton (Florida): CRC Press: Taylor & Francis Group, 2018. - 1610 p. : іл. - ISBN 978-14987-9650-7

19.2 Допоміжна

1. Іфтодій А.Г., Пішак В.П, та спів. Хірургічні хвороби. Чернівці: Мед. університет. 2007
2. Непухлинні захворювання стравоходу: навчальний посібник / Рева В.Б., Іфтодій А.Г., Шкварковський І.В., Рева Т.В., Козловська І.М.; Чернівці, БДМУ, 2022. 203 с.
3. Лекції з госпітальної хірургії в 3 томах / За редакцією професора В.Г. Мішалова. “Асканія”, Київ, 2008.
4. Полянський І.Ю., Гринчук Ф.В., Мільков Б.О., Андрієць В.В. Загальні принципи післяопераційного лікування (навчальний посібник). Чернівці, 2002. - 44 с.
5. Полянський І.Ю., Мільков Б.О., Гринчук Ф.В. та ін. Гострі хірургічні захворювання органів черевної порожнини (під ред. І.Ю.Полянського). - Чернівці, 1999. - 205 с.
6. Вади розвитку у дітей (самостійна аудиторна та позааудиторна робота студентів) / В.А. Дігтяр, В.І. Сушко, Л.М. Харитонюк, О.М. Барсук та інш./ - Дніпропетровськ, 2011. - 345 с.
7. Сушко В.І., Гладкий П.М., Нагорний Є.І. та ін. Хірургія дитячого віку. – К.: ”Здоров’я”, 2002. – 699 с.
8. Хірургічні хвороби: Підручник/За ред.проф. П.Г. Кондратенка. - Х.: Факт,2006. -816 с.

9. Хірургія. Підручник // Захараш М.П., Пойда О.І., Кучер М.Д. - К.: Медицина, 2006.- 656с.
10. Хірургія [Text]: навч. посіб. / уклад: В. В. Грубник [та ін.]. - [S. l.]; Тернопіль: Укрмедкнига, 2010. - 543 р. : рис. - Бібліогр.: с. 529-531. - ISBN 978-966-673-147-3
11. Шідловський В.О., Захараш М.П., Полянський І.Ю. та ін. Факультетська хірургія / За ред. В.О.Шідловського, М.П.Захараша. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2002. - 544 с.
12. Шевченко А.І. Попович О.Ю. Онкологія. Електр. підручник для студентів вищих медичних закладів., Запоріжжя.-2006.
13. Щепотін І.Б., Ганул В.Л., Кліменко І.О. та ін. Онкологія.- К.:Книга плюс. –2006. – 496с.
14. Abhinav Humar? Arthur J. Matas and William D. Payne. Atlas of Organ Transplantation. – USA, 2006. – 348 р.
15. Sorkin V.M., Perehod I.A. Clinical oncology (Lectures for medical students). Simferopol.- 2007. - 136р.
16. Вибрані лекції з клінічної онкології / Під загальною редакцією акад. АМНУ Бондаря Г.В. і проф. Антипової С.В. – Луганськ, 2008. – 580 с.
17. Бондар Г.В., Вітенко І.С., Попович О.Ю. Паліативна медична допомога. Донецьк, Донеччина. - 2004. –150с.
18. Онкологія. /За ред. В.П.Баштана, А.Л.Одабашьяна, П.В.Шелешка – Тернопіль; Укрмедкнига, 2003.- 316с.
19. Онкологія: Підручник – 3-тє видання, перероб. і доп./Б.Т.Білинський, Н.А.Володько, А.І.Гнатишак, О.О.Галай та ін.; За ред. Б.Т.Білинського – К. Здоров'я, 2004. – 528с.
20. Хміль І.Ю., Михайличенко Б.В., Артеменко О.І. Законодавче забезпечення лікарської діяльності. – Київ: «Медицина», 2010ю – 208 с.
21. Гнійно-септична хірургія [Текст] : навч. посіб. для студ. ВМНЗ IV р. а. і лікарів-інтернів / С. Д. Шаповал. - Запоріжжя: Орбіта-Юг, 2007. - 192 с. - Библиогр.: с. 159-188. - ISBN 978-966-96812-1-8
22. Ендоскопічна хірургія [Текст] : навч. посіб. / [В. М. Запорожан, В. В. Грубнік, Ю. В. Грубнік та ін.] ; за ред. В. М. Запорожана, В. В. Грубніка. - Київ : Медицина, 2019. - 592 с. : іл. - ISBN 978-617-505-733-9
23. Запальні захворювання кишечника клінічна настанова, заснована на доказах, 2023. https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2023/10/2023_kn_zzk.pdf
24. Клінічна настанова, заснована на доказах «Лікування хвороби Крона у дорослих», 2023, https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2023/10/2023_kn_hkrona_u_droslyh.pdf
25. Уніфікований клінічний протокол первинної та спеціалізованої медичної допомоги запальні захворювання кишечника (хвороба крона, виразковий коліт), 2023. https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2023/10/ukpmd_1742_06102023.pdf
26. Інвагінація кишечника у дітей клінічна настанова, заснована на доказах, 2022. https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2022/11/2022_1988_kn-ik.pdf
27. Діагностика та лікування колоректального РАКУ Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2016_703_akn_kolrak.pdf
28. Стандарти медичної допомоги «Надання медичної допомоги постраждалим з геморагічним шоком на догоспітальному та госпітальному етапах при травмі» https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2022/07/2022_1192_smd_gem_chok.pdf
29. Опіки клінічна настанова, заснована на доказах https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2023/10/2023_kn_opiky .pdf
30. Стандарт «парентеральна периопераційна антибіотикопрофілактика» https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2022/05/2022_822_smd_par_antybact.pdf
31. Пептична виразка шлунка та дванадцятипалої кишки клінічна настанова, заснована на доказах https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2023/08/2023_kn-peptychna_vyrazka .pdf

32. Клінічне застосування компонентів та препаратів з донорської крові клінічна настанова, заснована на доказах https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/kn_transf.pdf
33. Рак шлунка клінічна настанова, заснована на доказах https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2023/12/2023_rak_shlunka_kn.pdf
34. СТАНДАРТ медичної допомоги Раціональне застосування антибактеріальних і антифунгальних препаратів з лікувальною та профілактичною метою https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2023/08/1513_23082023_smd.pdf
35. Тромбоемболія легеневої артерії клінічна настанова, заснована на доказах https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/akn_tla.pdf
36. Хронічний панкреатит клінічна настанова, заснована на доказах https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2023/07/2023_kn_hronichnyj-pankreatyt.pdf
37. Цироз печінки та його ускладнення Клінічна настанова https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/akn_tsp.pdf
38. Наказ МОЗ України №181 від 04.04.2008 «Про затвердження методичних рекомендацій "Епідеміологічний нагляд за інфекціями області хірургічного втручання та їх профілактика"»
39. Наказ МОЗ України №189 від 09.04.2008 «Про затвердження Положення про експертизу тимчасової непрацездатності»
40. Наказ МОЗ України від 13.11.2001 р. № 455 «Про затвердження Інструкції про порядок видачі документів, що засвідчують тимчасову непрацездатність громадян».
41. Наказ МОЗ України №502 від 29.08.2008 «Про затвердження клінічного протоколу з антибактеріальної профілактики в хірургії, травматології, акушерстві та гінекології».
42. Паліативна торакальна хірургія [Текст] : [монографія] / М. В. Секела, В. В. Макаров, А. Жехонек. - Львів : Сполом, 2013. - 190 с. : іл. - Бібліогр.: с. 179-190. - ISBN 978-966-665-881-7 :
43. Радзіховський А.П., Бабенко В.І. Невідкладна хірургія органів черевної порожнини. Київ. "Фенікс", 2002. – 319 С.
44. Тиреоїдна хірургія [Текст] : навч. посіб. для лікарів-інтернів і лікарів-слухачів закладів (ф-тів) післядипл. освіти / за ред. С. Й. Рибаківа [та ін.]. - Тернопіль : Укрмедкнига, 2008. - 423 с. : іл. кольор., табл. - Бібліогр. в кінці розд. - ISBN 978-966-673-086-5
45. Хірургія [Текст] : підручник для студ. ВМНЗ І-ІІ р. а. / О. Ю. Усенко, Г. В. Білоус, Г. Й. Путинцева. - 2-е вид., перероб. і доп. - Київ : Медицина, 2013. - 413 с. : рис. - Бібліогр.: с. 416. - ISBN 978-617-505-264-8
46. A Manual on Clinical Surgery: Including Special Investigations and Differential Diagnosis [Text] : textbook / S. Das. - 9th ed. - Kolkata : Dr. S. Das., 2011. - 650 p. : il. - ISBN 978-81-905681-0-4
47. Bailey & Love's Short Practice of Surgery [Text] : manual / ed.: N. S. Williams, P. R. O'Connell, A. W. McCaskie. - 27th ed. - Boca Raton (Florida) : CRC Press: Taylor & Francis Group, 2018. - 1610 p. : il. - ISBN 978-14987-9650-7
48. Clinical and Operative Surgery [Text] : case Approach and Discussion / A. Y. Chary. - 3rd ed. - Hyderabad : Paras Medical Publishing, 2008. - 582 p. : il. - (Enhance Performance). - ISBN 81-8191-179-2
49. Essential Surgery [Text] : problems, Diagnosis and Management / C. R. G. Guick, J. B. Reed, S. J. F. Harper [and oth.]. - 5th ed., International Edition. - Edinburgh ; London : Elsevier, 2013. - 673 p. : il. - (Student Consult). - ISBN 978-0-7020-4675-9
50. Sabiston Textbook of Surgery: The Biological Basis of Modern Surgical Practice [Text] : manual / ed. C. M. Townsend [et al.]. - 20nd ed., International Edition. - Philadelphia : Elsevier, 2016. - 2146 p. : il. - ISBN 978-0-323-2987-9

19.3 Інформаційні ресурси

1. <https://guidelines.moz.gov.ua/documents>

2. Medscape from WebMD <http://www.medscape.com>
3. Up To Date <http://www.uptodate.com>
4. BMJ Clinical Evidence <http://clinicalevidence.bmj.com>
5. National Guideline Clearinghouse <https://www.guideline.gov/>
6. Centers for Disease Control and Prevention (CDC) <https://www.cdc.gov/>
7. The Cochrane Collaboration The Cochrane Library <http://www.cochrane.org/>
8. Clinical Knowledge Summaries (CKS) <http://prodigy.clarity.co.uk/>
9. The Finnish Medical Society Duodecim <https://www.duodecim.fi/>
10. The Association of the Scientific Medical Societies in Germany <http://www.awmf.org>
11. The French National Authority for Health <http://www.has-sante.fr/>

20. Укладач довідника:

1. Володимир АНДРІЄЦЬ – доцент закладу вищої освіти кафедри хірургії № 1,
к.мед.н., доцент.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи

доцент Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ

“ 30 ” 2024 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни
«ХІРУРГІЯ, в тому числі ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ та НЕЙРОХІРУРГІЯ»

Галузь знань 22 Охорона здоров'я
(код і назва галузі знань)

Спеціальність 222, «Медицина»
(код і назва спеціальності)

Освітній ступінь магістр
(магістр, бакалавр, молодший бакалавр)

Курс навчання 5

Форма навчання денна
(денна, заочна, дистанційна)

Кафедра хірургії №2
(назва кафедри)

Кафедра травматології, ортопедії та нейрохірургії
(назва кафедри)

Схвалено на засіданні кафедри хірургії №2
„30” серпня 2024 року (протокол № 1).

Завідувач кафедри хірургії №2,
д.мед.н., проф.

 Ігор ШКВАРКОВСЬКИЙ
(підпис)

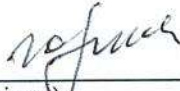
Схвалено на засіданні кафедри травматології, ортопедії та нейрохірургії
„30” серпня 2024 року (протокол № 1).

Завідувач кафедри травматології,
ортопедії та нейрохірургії, к.мед.н., доц.

 Петро КОВАЛЬЧУК
(підпис)

Схвалено предметною методичною комісією з дисциплін хірургічного профілю
„30” серпня 2024 року (протокол № 2).

Голова предметної методичної
комісії, д.мед.н., проф.

 Ігор ПОЛЯНСЬКИЙ
(підпис)

Чернівці – 2024

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	Хірургії №2
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Шкварковський Ігор Володимирович, завідувач кафедри, д.мед.н., професор, Shkvarkovskyj.igor@bsmu.edu.ua Іфтодій Андрій Грогорович, д.мед.н., професор, Iftodii.Andriian@bsmu.edu.ua Колотило Олександр Богданович, професор кафедри, д.мед.н., kolotylo@bsmu.edu.ua Гребенюк Володимир Іванович, доцент кафедри, к.мед.н., доцент, grebenyuk@bsmu.edu.ua Рева Володимир Борисович, доцент кафедри, к.мед.н., доцент, reva.volodimir@bsmu.edu.ua Якобчук Світлана Олександрівна доцент кафедри, к.мед.н., доцент, yakobchuk@bsmu.edu.ua Гродецький Валентин Корнелійович доцент кафедри, к.мед.н., доцент, grodeckyj.valentyn@bsmu.edu.ua Русак Олег Богданович, доцент кафедри, к.мед.н., доцент, rusak@bsmu.edu.ua Кулачек Ярослав В'ячеславович, доцент кафедри, к.мед.н., kulachek.yaroslav@bsmu.edu.ua Москалюк Олександр Петрович, доцент кафедри, к.мед.н., moskalyuk_o@bsmu.edu.ua Козловська Ірина Михайлівна, доцент кафедри, к.мед.н. kozlovska@bsmu.edu.ua Фундюр Володимир Дмитрович, асистент кафедри, к.мед.н., fundyur.57@gmail.com
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/hirurgi-2/
Веб-сайт кафедри	http://su.bsmu.edu.ua/
E-mail	surgery_lsmd@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Руська, 2
Контактний телефон	0372-58-60-11

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	Травматології, ортопедії та нейрохірургії
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Шутка Володимир Ярославович – кандидат медичних наук, доцент, shutka.volodymyr@bsmu.edu.ua Курікеру Михайло Анатолієвич – асистент кафедри, kurikeru.mykhailo@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	http://bsmuneuro.bsmu.edu.ua/
Веб-сайт кафедри	http://bsmuneuro.bsmu.edu.ua/
E-mail	urology@bsmu.edu.ua , shutka.volodimir@gmail.com
Адреса	м. Чернівці, вул. Фастівська, 2

Контактний телефон	+38 (03722) 692-98
---------------------------	--------------------

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	6
Загальна кількість годин	180
Лекції	16
Практичні заняття	80
Самостійна робота	84
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Хірургія – це дисципліна, що вивчає патологічні стани та хвороби, що лікуються за допомогою оперативного (хірургічного) методу.

Нейрохірургія — прикладна та фундаментальна медична наука, практична галузь медицини, яка займається діагностикою, оперативним та неоперативним лікуванням (тобто профілактикою, лікуванням, інтенсивною терапією і реабілітацією) пацієнтів з патологічними процесами, які впливають на центральну, периферичну (в т.ч. вегетативну) нервову систему, включаючи їхні підтримуючі структури і судинну систему, а також усунення болю оперативним та неоперативним шляхом.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-bdmu-2023.pdf)
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukciya-shhodo-oczinyuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/polozhennya-pro-poryadok-vidpraczyuvannya-propushhenih-ta-nezarahovanih-zanyat_377-adm-2024.pdf
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/08/polozhennya-pro-kodeks-akademichno%D1%97-dobrochesnosti-290-adm.pdf
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркових дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyh_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Хірургія

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
Анатомія людини	Хірургія
Фізіологія	Дитяча хірургія
Патофізіологія	Урологія
Патоморфологія	
Топографічна анатомія та оперативна хірургія	
Загальна хірургія	
Факультетська хірургія	
Фармакологія	

Нейрохірургія

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для вивчення яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
Анатомія та фізіологія людини	травматологія та ортопедія
патологічна фізіологія	офтальмологія
топографічна анатомія	оториноларингологія
неврологія	онкологія
патоморфологія	
фармакологія	

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Метою вивчення навчальної дисципліни «Хірургія, в тому числі дитяча хірургія та нейрохірургія» є засвоєння теоретичних та практичних знань з етіології, патогенезу, типових та атипових клінічних проявів, методів діагностики, консервативного та оперативного лікування, реабілітації хворих з хірургічною патологією у межах, відповідних підготовці лікаря загального профілю з урахуванням особливості його спеціальності, надання широкої бази знань, необхідних навичок та досвіду, а також формування професійної розсудливості та незалежності при підготовці кваліфікованого лікаря, який знає загальні принципи діагностики та лікування основних видів хірургічної і нейрохірургічної патології, який вміє надати першу лікарську допомогу при цій патології, веде активну просвітницьку роботу по профілактиці хірургічних і нейрохірургічних захворювань.

6.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є: засвоїти теоретичні та практичні знання з етіології, патогенезу, типових та атипових клінічних проявів, методів діагностики, консервативного та оперативного лікування, реабілітації хірургічної патології відповідно до навчальної програми.

Завдання вивчення нейрохірургії: забезпечити засвоєння студентом комплексу знань з сучасних загальних підходів до діагностики та лікування, профілактики захворюваності та надання невідкладної допомоги хворим з нейрохірургічною патологією.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

7.1. Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

7.2. Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність працювати в команді.

ЗК8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

7.3. Фахові (спеціальні) компетентності:

ФК1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

ФК2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.

ФК3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.

ФК6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.

ФК7. Здатність до діагностування невідкладних станів.

ФК 8. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.

ФК11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності, включаючи систему раннього втручання.

ФК15. Здатність до проведення експертизи працездатності.

ФК16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

ФК21. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК22. Здатність управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів

ФК23. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.

ФК24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.

ФК25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання (ПРН), формуванню яких сприяє вивчення навчальної дисципліни:

ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН 4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (біль в грудній клітці, біль в животі, біль в кінцівках та спині, кишкова непрохідність, випіт у плевральну порожнину, гепатомегалія та гепатолієнальний синдром, диспепсія, дисфагія, діарея, жовтяниця, задишка, блювання, кровотеча зовнішня, кровотеча внутрішня, кровохаркання, парези, паралічі, пневмоторакс напружений (закритий), пневмоторакс ненапружений (відкритий), пневмоторакс клапанний, портальна гіпертензія, порушення серцевого ритму та провідності, раптова зупинка серця, синдром дегідратації, ціаноз, шлунково-кишкова кровотеча); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (аневризми аорти, атеросклероз, варикозне розширення вен нижніх кінцівок, гостра оклюзія магістральних і периферичних артерій, ішемічна хвороба серця, облітеруючий ендартеріїт, травми серця та кровоносних судин, тромбоемболія легеневої артерії, флебіт, тромбофлебіт, дихальна недостатність, інфекційно-деструктивні захворювання легень, медіастиніти, новоутворення легень та середостіння, плеврити, травми грудної клітки (поверхнева, відкрита), гастроезофагеальна рефлюксна хвороба, езофагіти, доброякісні захворювання стравоходу, перфорація порожнистого органу, травми живота (поверхнева, відкрита), холецистити, холангіти, жовчнокам'яна хвороба, холедохолітіаз, цирози печінки, шлунково-кишкова кровотеча, пневмоторакс, мастит, новоутворення молочної залози).

ПРН 5. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (аналіз плевральної рідини, аналіз асцитичної рідини, загальний білірубін крові та його фракції, коагулограма, ендоскопічне дослідження бронхів, ендоскопічне дослідження травного тракту, ехокардіографія та доплерографія, рентгеноконтрастна ангіографія, методи інструментальної візуалізації органів черевної порожнини, методи інструментальної

візуалізації органів грудної порожнини, загальний аналіз крові, загальний аналіз сечі), враховуючи вік пацієнта.

ПРН 6. Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (аневризми аорти, атеросклероз, варикозне розширення вен нижніх кінцівок, гостра оклюзія магістральних і периферичних артерій, ішемічна хвороба серця, облітеруючий ендартеріїт, травми серця та кровоносних судин, тромбоемболія легеневої артерії, флебіт, тромбофлебіт, дихальна недостатність, інфекційно-деструктивні захворювання легень, медіастиніти, новоутворення легень та середостіння, плеврити, травми грудної клітки (поверхнева, відкрита), гастроезофагеальна рефлюксна хвороба, езофагіти, доброякісні захворювання стравоходу, перфорація порожнистого органу, травми живота (поверхнева, відкрита), холецистити, холангіти, жовчнокам'яна хвороба, холедохолітіаз, цирози печінки, шлунково-кишкова кровотеча, пневмоторакс, мастит, новоутворення молочної залози).

ПРН 7. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (аналіз плевральної рідини, аналіз асцитичної рідини, загальний білірубін крові та його фракції, коагулограма, ендоскопічне дослідження бронхів, ендоскопічне дослідження травного тракту, ехокардіографія та доплерографія, рентгеноконтрастна ангіографія, методи інструментальної візуалізації органів черевної порожнини, методи інструментальної візуалізації органів грудної порожнини, загальний аналіз крові, загальний аналіз сечі), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (аневризми аорти, атеросклероз, варикозне розширення вен нижніх кінцівок, гостра оклюзія магістральних і периферичних артерій, ішемічна хвороба серця, облітеруючий ендартеріїт, травми серця та кровоносних судин, тромбоемболія легеневої артерії, флебіт, тромбофлебіт, дихальна недостатність, інфекційно-деструктивні захворювання легень, медіастиніти, новоутворення легень та середостіння, плеврити, травми грудної клітки (поверхнева, відкрита), гастроезофагеальна рефлюксна хвороба, езофагіти, доброякісні захворювання стравоходу, перфорація порожнистого органу, травми живота (поверхнева, відкрита), холецистити, холангіти, жовчнокам'яна хвороба, холедохолітіаз, цирози печінки, шлунково-кишкова кровотеча, пневмоторакс, мастит, новоутворення молочної залози).

ПРН 8. Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (гостра дихальна недостатність, тромбоемболії венозні та артеріальні, колапс, гостра кровотеча) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН 9. Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (аневризми аорти, атеросклероз, варикозне розширення вен нижніх кінцівок, гостра оклюзія магістральних і периферичних артерій, ішемічна хвороба серця, облітеруючий ендартеріїт, травми серця та кровоносних судин, тромбоемболія легеневої артерії, флебіт, тромбофлебіт, дихальна недостатність, інфекційно-деструктивні захворювання легень, медіастиніти, новоутворення легень та середостіння, плеврити, травми грудної клітки (поверхнева, відкрита), гастроезофагеальна рефлюксна хвороба, езофагіти, доброякісні захворювання стравоходу, перфорація порожнистого органу, травми живота (поверхнева,

відкрита), холецистити, холангіти, жовчнокам'яна хвороба, холедохолітіаз, цирози печінки, шлунково–кишкова кровотеча, пневмоторакс, мастит, новоутворення молочної залози), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН 10. Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 14. Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомоги при невідкладних станах (гостра дихальна недостатність, тромбоемболії венозні та артеріальні, колапс, гостра кровотеча) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.

ПРН 15. Організовувати надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в умовах надзвичайних ситуації та бойових дій, в т.ч. у польових умовах.

ПРН 17. Виконувати медичні маніпуляції (виконувати плевральну пункцію, встановлювати назогастральний та орогастральний зонд, здійснювати пальцеве дослідження прямої кишки та за допомогою ректального дзеркала, здійснювати клінічне обстеження молочних залоз, здійснювати тимчасову зупинку зовнішньої кровотечі).

в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН 18. Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

ПРН 21. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН 25. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

ПРН 26. Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, організовувати роботу та професійний розвиток персоналу з урахуванням набутих навиків ефективної роботи в команді, позицій лідерства, належної якості, доступності і справедливості, забезпечення надання інтегрованої медичної допомоги.

ПРН 28. Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, враховувати соціальні, економічні та етичні наслідки.

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Хірургія, в тому числі дитяча хірургія та нейрохірургія» здобувач повинен:

8.1. Знати:

- етіологію, патогенез, клініку, діагностику, методи консервативного та оперативного лікування найбільш поширених хірургічних захворювань;
- сучасні інструментальні, рентгенологічні, лабораторні та радіологічні методи дослідження та діагностики хірургічних захворювань;
- особливості клінічних проявів хірургічних захворювань вагітних та людей похилого віку;
- основні ускладнення перед- та післяопераційного періодів, методи їх профілактики та лікування;
- сучасну етіотропну та патогенетичну консервативну терапію хірургічних захворювань;
- показання та протипоказання до хірургічних втручань;
- вибір методу та обсягу хірургічних втручань;
- особливості передопераційної підготовки хірургічних хворих залежно від ступеня тяжкості патологічного процесу;
- вибір методу знеболення, показання та протипоказання до проведення того чи іншого методу знеболення при різноманітних хірургічних захворюваннях;
- особливості ведення післяопераційного періоду, ускладнення та їх профілактику;
- методику проведення планових та ургентних оперативних втручань;
- основні положення непрацездатності та реабілітації хірургічних хворих;
- основи медичної деонтології при роботі з хірургічними хворими;
- структуру хірургічних захворювань та методику хірургічної допомоги хворим, аналіз захворюваності, летальності та ін.

8.2. Уміти:

- Визначати найбільш поширені клінічні симптоми і синдроми в клініці хірургічних хвороб
- Діагностувати та надавати медичну допомогу при невідкладних станах в клініці хірургічних хвороб, та найбільш поширених нейрохірургічних захворюваннях.
- Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у хірургії
- Трактувати загальні принципи лікування, реабілітації і профілактики найбільш поширених хірургічних захворювань
- Здійснювати прогноз життя та працездатності при найбільш поширених хірургічних захворюваннях
- Визначати основні етіологічні та патогенетичні фактори найбільш поширених хірургічних захворювань
- Класифікувати і аналізувати типову клінічну картину найбільш поширених хірургічних захворювань
- Складати план обстеження та аналізувати дані лабораторних та інструментальних обстежень при типовому перебігу найбільш поширених хірургічних захворювань

8.3. Демонструвати:

- Проводити первинну і вторинну профілактику найбільш поширених хірургічних захворювань
- Надавати невідкладну медичну допомогу при найбільш поширених хірургічних захворюваннях
- Проводити диференціальну діагностику, обґрунтовувати і формулювати попередній діагноз при найбільш поширених хірургічних захворюваннях
- Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у хірургії
- Визначати тактику ведення (принципи оперативних втручань та консервативного лікування, реабілітаційні заходи) при найбільш поширених хірургічних захворюваннях та їх

ускладненнях

- Планувати обстеження хворого, інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень при найбільш поширених хірургічних захворюваннях та їх ускладненнях

- Виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених хірургічних захворювань.

- Діагностувати ускладнені та атипові форми найбільш поширених хірургічних захворювань.

- Планувати схему обстеження конкретного хворого в залежності від особливостей клінічного перебігу захворювання.

- Надавати медичну допомогу при невідкладних станах в клініці хірургічних хвороб та виконувати невідкладні хірургічні маніпуляції та операції.

- Проводити диференційну діагностику найбільш поширених хірургічних захворювань в екстреній та плановій хірургії.

- Визначати план консервативного та оперативного лікування хірургічних захворювань в залежності від патогенетичних факторів та важкості стану хворого.

- Здатність використовувати теоретичні знання та практичні уміння при організації надання медичної нейрохірургічної допомоги, нести відповідальність за своєчасність та обсяги надання первинної медико-санітарної допомоги.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Хірургія

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 135 годин (4,5 кредити ЄКТС) – 2 модуль «Основи хірургії», який складається з двох змістових модулів.

Модуль 2. Основи хірургії.

Змістовий модуль 3. Ургентна хірургія

Тема 1. Захворювання позапечінкових жовчних протоків.

Курація хворих. Жовтяниця як хірургічна проблема. Жовчнокам'яна хвороба. Клінічні прояви. Методи дослідження. Диференційна діагностика. Принципи лікування. Постхолецистектомічний синдром. Методи хірургічного лікування.

Тема 2. Хвороби печінки. Портальна гіпертензія.

Хвороби печінки. Фіброз, цироз печінки. Печінкова недостатність. Паразитарні та не-паразитарні ураження печінки. Методи обстеження. Ускладнення. Принципи лікувальної тактики. Портальна гіпертензія. Принципи консервативного та оперативного лікування портальної гіпертензії та її ускладнень.

Тема 3. Захворювання молочної залози.

Захворювання молочної залози (дисгормональні, пухлинні) Мастит. Методи хірургічного лікування.

Тема 4. Захворювання стравоходу та межистіння.

Непухлинні захворювання та травми стравоходу. Захворювання межистіння. Класифікація. Діагностика. Диференціальна діагностика. Методи хірургічного лікування.

Тема 5. Захворювання діафрагми.

Захворювання діафрагми. Клініка. Діагностика. Лікування. Діафрагмальні грижі. Хірургічні методи лікування діафрагмальних гриж.

Тема 6. Травматичні ушкодження.

Травматичні ушкодження мирного часу органів грудної та черевної порожнини. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування.

Змістовий модуль 4. Судинна хірургія.

Тема 7. Хірургія серця.

Ішемічна хвороба серця. Діагностика. Покази до хірургічного лікування. Методи оперативних втручань. Сучасні методи діагностики, малоінвазивного оперативного лікування захворювань серця.

Тема 8. Гостра ішемія нижніх кінцівок.

Класифікація гострої ішемії кінцівок. Клінічні стадії перебігу. Діагностика. Диференційна діагностика. Методи хірургічного лікування.

Тема 10. Тромбози та емболії.

Артеріальні тромбози і емболії. ТЕЛА. Клініка, діагностика, лікування. Тромбози магістральних вен. Клініка, діагностика, лікування. Методи консервативного та хірургічного лікування. Абдомінальний ішемічний синдром.

Тема 9. Хронічна ішемія нижніх кінцівок.

Хронічна ішемія нижніх кінцівок. Облітеруючий атеросклероз і ендартеріїт. Класифікація хронічної ішемії і рівнів оклюзії аорти та артерії нижніх кінцівок.

Тема 11. Захворювання вен.

Варикозне розширення вен нижніх кінцівок. Класифікація. Ускладнення. Діагностика. Спеціальні методи дослідження. Методи хірургічного лікування. Післятромбофлебітичний синдром. Класифікація. Діагностика. Консервативні і хірургічні методи лікування. Лімфадема кінцівок. Форми захворювання. Клініка. Діагностика. Варіанти клінічного перебігу. Консервативне і хірургічне лікування.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Нейрохірургія

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 45 годин (1,5 кредити ЄКТС) – 1 модуль «Нейрохірургія», який складається з чотирьох змістових модулів.

Змістовий модуль 1. Травматичні ушкодження черепа та головного мозку.

Тема 1. Черепно-мозкова травма (ЧМТ).

Закрита ЧМТ. Класифікація. Клініка, діагностика та лікування струсу, забою і стиснення головного мозку. Родова ЧМТ. Надання першої допомоги хворим з ЧМТ на місці пригоди та на догоспітальному етапі. Сучасні методи діагностики, оцінка їх інформативності. Покази до хірургічного лікування при ЧМТ в гострому і віддаленому періодах. Методи розкриття порожнини черепа, принципи операцій на головному мозку. Методи зупинки кровотечі з м'яких тканин голови, твердої мозкової оболонки, судин мозкової тканини. Ранні та пізні ускладнення при закритій ЧМТ. Консервативне лікування ЧМТ у віддаленому періоді захворювання. Реабілітація та реадaptaція хворих, які перенесли закриту ЧМТ.

Відкрита ЧМТ, класифікація, клініка, діагностика. Комбінована та невідкладної допомоги хворим з відкритою, комбінованою та поєднаною ЧМТ на місці пригоди та на різних етапах евакуації. Допоміжні методи дослідження при діагностиці ЧМТ. Первинна хірургічна обробка відкритих проникаючих і непроникаючих поранень черепа і головного мозку. Ранні та пізні ускладнення при відкритій ЧМТ, принципи хірургічного лікування. Пластика дефектів кісток черепа. Особливості перебігу ЧМТ в залежності від віку та соматичного стану хворих. Пологова ЧМТ, невідкладна допомога, принципи лікування та профілактики. Диспансерне спостереження, реабілітація хворих, які перенесли відкриту ЧМТ.

Змістовий модуль 2. Пухлини головного і спинного мозку. Гідроцефалія.

Тема 1. Пухлини головного і спинного мозку.

Класифікація. Клініка. Діагностика. Патофізіологічні механізми формування гіпертензійного синдрому. Загальномозкові та вогнищеві симптоми. Патогенез первинних і вторинних симптомів при пухлинах головного мозку. Значення допоміжних обстежень (офтальмологічного обстеження, краніографії, УЗД, ЕхоЕГ, ЕЕГ, пневмоенцефалографії, ангіографії, комп'ютерної томографії, МРТ, ОФЕКТ) в діагностиці пухлин головного мозку. Принципи хірургічного лікування пухлин головного мозку в залежності від

гістоструктури та локалізації. Радикальні і паліативні операції, їх принципи. Комбіноване та радіохірургічне лікування пухлин головного мозку. Невідкладна допомога при синдромі гострої внутрішньочерепної гіпертензії та дислокаційних синдромах. Реабілітація і реадаптація хворих після хірургічного втручання з приводу пухлин головного мозку. Значення шкідливих звичок у виникненні об'ємних уражень головного мозку.

Тема 2. Гідроцефалія.

Патогенез. Клініка. Діагностика. Класифікація. Сучасні методи та принципи хірургічного лікування гідроцефалії. Основні види лікворошунтуючих операцій, покази до їх виконання та методика проведення. Невідкладна допомога при дисфункції шунта. Реабілітація та соціальна реадаптація хворих.

Змістовий модуль 3. Судинні захворювання головного мозку та спинного мозку

Тема 1. Судинна патологія головного мозку, що супроводжується ГПМК за геморагічним типом.

Класифікація. Клініка. Етіопатогенез. Методи діагностики патології судин головного мозку. Судинні захворювання головного мозку, які потребують хірургічного лікування. Клініка, діагностика і лікування аневризми, артеріовенозних мальформацій, каротидно-кавернозних співусть в гострому та віддаленому періодах. Невідкладна допомога хворим з гострими порушеннями мозкового кровообігу за геморагічним типом. Сучасні методи хірургічного лікування хворих з патологією судин головного мозку. Відновне лікування в післяопераційному періоді. Профілактика судинних захворювань головного мозку. Реабілітація та реадаптація хворих з патологією судин головного мозку.

Тема 2. Судинна патологія головного мозку, що супроводжується ішемічними ПМК. Патологія судин спинного мозку.

Види патології магістральних судин, що проявляються гострою та хронічною ішемією головного мозку. Класифікація. Етіопатогенез. Значення гіпертонічної хвороби та інших захворювань у розвитку атеросклерозу судин, як основного фактору розвитку порушень мозкового кровообігу за ішемічним типом. Клініка, діагностика і лікування стенозів, тромбозів та тромбемболії судин головного мозку. Невідкладна допомога хворим з гострими порушеннями мозкового кровообігу за ішемічним типом. Сучасні методи хірургічного лікування ішемічних уражень головного мозку. Відновне лікування в післяопераційному періоді. Профілактика судинних захворювань головного мозку. Реабілітація та реадаптація хворих з патологією судин головного мозку. Основні клінічні прояви судинної патології спинного мозку. Діагностика. Методи хірургічного лікування.

Змістовий модуль 4. Травматичні ушкодження хребта та спинного мозку.

Травматичні ушкодження периферичної нервової системи.

Тема 1. Хребетно-спинномозкова травма (ХСМТ). Травматичні ушкодження периферичної нервової системи

Етіопатогенез травматичних уражень хребта та спинного мозку. Класифікація. Клініка різних видів ушкоджень спинного мозку і хребта в залежності від рівня ушкодження. Клінічна та інструментальна діагностика. Оцінка виявлених змін при застосування допоміжних методів діагностики травматичних ушкоджень спинного мозку і хребта. Невідкладна допомога хворим із травматичними ушкодженнями хребта та спинного мозку, основні методи та принципи транспортної іммобілізації хворих в залежності від рівня ушкодження. Показання до хірургічного лікування при хребетно-спинномозковій травмі. Сучасні методи лікування ушкоджень спинного мозку і хребта. Профілактика і лікування ускладнень в гострому і віддаленому періодах. Реабілітаційне лікування хворих.

Класифікація травматичних ушкоджень периферичних нервів. Клініка. Діагностика. Невідкладна допомога хворим з травматичним ушкодженням периферичних нервів. Компресійно-ішемічні (тунельні) невропатії. Алгоритм визначення тактики лікування відкритих та закритих ушкоджень периферичних нервів. Основні принципи та методи

оперативних втручань при травмі периферичних нервів в залежності від виду, рівня та механізму ушкодження. Принципи відновного лікування хворих в післяопераційному періоді.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (ХІРУРГІЯ)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Аудиторні		Самостійна робота здобувача	Індивідуальна робота
		Лекції	Практичні заняття		
1	2	3	4	5	6
Модуль 2 Основи хірургії					
Змістовий модуль 3. Ургентна хірургія					
1. Захворювання позапечінкових жовчних протоків.	14	2	6	5	Виступи на науковому студентському гуртку. Участь у наукових конференціях. Написання рефератів.
2. Хвороби печінки. Портальна гіпертензія.	11	-	5	5	
3. Захворювання молочної залози.	11	-	5	5	
4. Захворювання межистіння та стравоходу.	14	2	6	5	
5. Захворювання діафрагми.	13	2	5	5	
6. Травматичні ушкодження.	14	2	6	5	
Разом за змістовим модулем 3	77	8	33	30	
Змістовий модуль 4. Судинна хірургія					
1. Хірургія серця.	11	-	5	6	Публікація доповідей у вигляді тез та статей у періодичній науковій пресі. Підготовка презентацій.
2. Гостра ішемія нижніх кінцівок.	9	-	3	6	
3.Тромбози та емболії.	11	2	3	6	
4. Хронічна ішемія нижніх кінцівок.	11	-	5	6	
5. Захворювання вен.	11	-	6	6	
Разом за змістовим модулем 4	53	2	27	30	
Індивідуальна робота здобувача				5	
Підсумковий модульний контроль	5	-	5		
УСЬОГО ГОДИН	135	10	60		65

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (НЕЙРОХІРУРГІЯ)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Аудиторні		Самостійна робота здобувача	Індивідуальна робота
		Лекції	Практичні заняття		
1	2	3	4	5	6
Модуль 1 Нейрохірургія					
Тема 1. Травматичні ураження черепа та головного мозку.	11	2	5	4	

Тема 2. Пухлини головного мозку. Пухлини хребта та спинного мозку. Гідроцефалія.	11	2	5	4	
Тема 3 .Судинні захворювання головного та спинного мозку.	9	-	5	4	
Тема 4. Травма хребта, спинного мозку та периферичної нервової системи. Хірургія болю.	10	2	5	3	
Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять	4				4
Разом годин	45	6	20	15	4

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ (Хірургія)

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1	Механічна жовтяниця. ЖКХ. ПХЕС.	2
2	Непухлинні захворювання стравоходу. Захворювання межистіння.	2
3	Захворювання діафрагми. Діафрагмальні грижі.	2
4	Травматичні ушкодження органів грудної та черевної порожнин.	2
5	Хірургічна патологія артеріальної системи Артеріальні тромбози і емболії.	2
	Разом	10

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ (Нейрохірургія)

№	Тема	К-сть годин
1.	ЧЕРЕПНО-МОЗКОВА ТРАВМА (ЧМТ). Класифікація. Епідеміологія. Закрита черепно-мозкова травма. Патогенез. Струс, забиття, стиснення головного мозку. Клініка. Діагностика. Лікування ушкоджень черепу і головного мозку на різних етапах невідкладної допомоги. Покази до хірургічного лікування ЧМТ, його принципи. Ускладнення в гострому та віддаленому періодах, їх попередження та лікування. позачерепних ушкоджень, профілактика ускладнень. Відкрита та закрита черепно-мозкова травма. Класифікація. Клініка. Діагностика. Невідкладна допомога хворим на місці травми. Допоміжні методи дослідження при діагностиці відкритої ЧМТ. Показання до хірургічного лікування, його принципи. Вогнепальні поранення. Класифікація. Клініка. Невідкладна допомога. Методи видалення сторонніх тіл із мозкової речовини і черепної коробки. Ускладнення, їх лікування і профілактика. Поеднана та комбінована ЧМТ. Класифікація, клініка. Особливості невідкладної допомоги і лікування хворих з поєднаною і комбінованою ЧМТ, а в цьому ряді і хірургічною. Ранні та пізні ускладнення відкритої ЧМТ, методи їх профілактики і лікування. Реабілітація та реадaptaція хворих у віддаленому періоді.	2

2	ПУХЛИНИ ГОЛОВНОГО МОЗКУ. ГІДРОЦЕФАЛІЯ. Класифікація. Епідеміологія. Патофізіологічні механізми формування гіпертензійного синдрому і вогнищевої симптоматики. Допоміжні методи обстеження, які застосовуються при діагностиці пухлин головного мозку, їх значення. Принципи хірургічного лікування пухлин головного мозку. Радикальні та паліативні методи хірургічного лікування. Комбіноване лікування пухлин головного мозку. Реабілітація та реадаптація хворих після хірургічного втручання. Гідроцефалія. Патогенез. Класифікація, клініка, діагностика. Сучасні методи хірургічного лікування гідроцефалії. Реабілітація та реадаптація хворих.	2
3	ПУХЛИНИ СПИННОГО МОЗКУ. Епідеміологія. Етіологія і патогенез. Класифікація. Особливості клініки і діагностики цих видів патології в залежності від структури пухлини і її локалізації. Значення допоміжних методів обстеження в діагностиці пухлин спинного мозку. Принципи хірургічного лікування. Профілактика ускладнень і методи реабілітації хворих з цією патологією. ТРАВМАТИЧНІ УШКОДЖЕННЯ ХРЕБТА І СПИННОГО МОЗКУ. Класифікація. Епідеміологія. Принципи надання невідкладної допомоги на догоспітальному етапі. Особливості транспортування хворих. Клініка, діагностика і лікування. Показання до хірургічного лікування, його принципи. Ранні та пізні ускладнення. Реабілітація і реадаптація хворих, які перенесли травму хребта і спинного мозку. ТРАВМАТИЧНІ УШКОДЖЕННЯ ПЕРИФЕРИЧНОЇ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ. Класифікація. Невідкладна допомога при різних видах ушкоджень периферичної нервової системи. Сучасні методи діагностики. Показання до хірургічного лікування та принципи оперативних втручань в залежності від рівня і характеру ушкодження. Види ранніх та пізніх ускладнень, їх профілактика. Реабілітація та адаптація хворих з травматичними ушкодженнями периферичних нервів. Принципи реабілітації хворих з травматичними ушкодженнями периферичних нервів.	2
Всього		6

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ (Хірургія)

(проведення семінарських та лабораторних занять
програмою не передбачено)

№ з/п	Тема	Кількість годин
<i>Змістовий модуль 3. Ургентна хірургія</i>		
1	Захворювання позапечінкових жовчних протоків. Курація хворих. Жовтяниця як хірургічна проблема. Жовчнокам'яна хвороба. Клінічні прояви. Методи дослідження. Диференційна діагностика. Принципи лікування. Постхолецистектомічний синдром. Методи хірургічного лікування.	6
2	Хвороби печінки. Портальна гіпертензія. Хвороби печінки. Фіброз, цироз печінки. Печінкова недостатність. Паразитарні та непаразитарні ураження печінки. Методи обстеження. Ускладнення. Принципи лікувальної тактики. Портальна гіпертензія.	5

	Принципи консервативного та оперативного лікування портальній гіпертензії та її ускладнень.	
3	Захворювання молочної залози. Захворювання молочної залози (дисгормональні, пухлинні) Мастит. Методи хірургічного лікування.	5
4	Захворювання стравоходу та межистіння. Непухлинні захворювання та травми стравоходу. Захворювання межистіння. Класифікація. Діагностика. Диференціальна діагностика. Методи хірургічного лікування.	6
5	Захворювання діафрагми. Захворювання діафрагми. Клініка. Діагностика. Лікування. Діафрагмальні грижі. Хірургічні методи лікування діафрагмальних гриж.	5
6	Травматичні ушкодження. Травматичні ушкодження мирного часу органів грудної та черевної порожнини. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування.	6
<i>Змістовий модуль 4. Судинна хірургія</i>		
7	Хірургія серця. Ішемічна хвороба серця. Діагностика. Покази до хірургічного лікування. Методи оперативних втручань. Сучасні методи діагностики, малоінвазивного оперативного лікування захворювань серця.	5
8	Гостра ішемія нижніх кінцівок. Класифікація гострої ішемії кінцівок. Клінічні стадії перебігу. Діагностика. Диференціальна діагностика. Методи хірургічного лікування.	3
9	Тромбози та емболії. Артеріальні тромбози і емболії. ТЕЛА. Клініка, діагностика, лікування. Тромбози магістральних вен. Клініка, діагностика, лікування. Методи консервативного та хірургічного лікування. Абдомінальний ішемічний синдром.	3
10	Хронічна ішемія нижніх кінцівок. Хронічна ішемія нижніх кінцівок. Облітеруючий атеросклероз і ендартеріїт. Класифікація хронічної ішемії і рівнів оклюзії аорти та артерії нижніх кінцівок.	5
11	Захворювання вен. Варикозне розширення вен нижніх кінцівок. Класифікація. Ускладнення. Діагностика. Спеціальні методи дослідження. Методи хірургічного лікування. Післятромбофлебітичний синдром. Класифікація. Діагностика. Консервативні і хірургічні методи лікування. Лімфадема кінцівок. Форми захворювання. Клініка. Діагностика. Варіанти клінічного перебігу. Консервативне і хірургічне лікування.	6
	Підсумковий модульний контроль	5
	РАЗОМ	60

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ (Нейрохірургія)

№ змістового модулю	№ теми	Тема	К-сть годин

		<i>Змістовий модуль 1. Травматичні ураження черепа та головного мозку.</i>	
1	1	Черепно-мозкова травма. Клініка, діагностика, лікування, ранні та пізні ускладнення	5
		<i>Змістовий модуль 2. Пухлини головного і спинного мозку. Гідроцефалія.</i>	
2	2	Пухлини головного мозку. Пухлини хребта та спинного мозку.	5
	3	Гідроцефалія.	
		<i>Змістовий модуль 3. Судинні захворювання головного мозку та спинного мозку</i>	
3	4	Судинні захворювання головного та спинного мозку	5
		<i>Змістовий модуль 4. Травматичні ушкодження хребта та спинного мозку. Травматичні ушкодження периферичної нервової системи.</i>	
4	5	Хребетно-спинномозкова травма.	5
	6	Травматичні ушкодження периферичних нервів.	
		Залік	
Разом			20

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ (Хірургія)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Вид контролю
1.	Передаудиторна підготовка до практичних занять (теоретична підготовка та опрацювання тематичних тестів і клінічних ситуаційних задач) за планом практичних занять з навчальної дисципліни «Хірургія, в тому числі дитяча хірургія та нейрохірургія»	25	Поточний контроль на практичних заняттях
2.	Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять:		
	1. Анатомічні аномалії жовчного міхура та жовчних шляхів – вплив на результати хірургічного лікування.	2	Підсумковий модульний контроль
	2. Жовтяниця, як хірургічна проблема.	2	
	3. Мініінвазивна хірургія холедохолітазу – сучасні можливості та перспективи.	2	
	4. Паразитарні та не паразитарні ураження печінки.	2	
	5. Захворювання підшлункової залози та селезінки.	2	
	6. Хронічний панкреатит та його ускладнення.	2	
	7. Принципи панкреатодуоденальної резекції.	2	
	8. Сорбційні методи детоксикації в ургентній абдомінальній хірургії.	2	
	9. Принципи антибактеріальної терапії абдомінального сепсису.	2	
	10. Сучасні технології діагностики захворювань молочної залози.	2	
	11. Можливості ендоскопічного гемостазу в хірургії органів черевної та грудної порожнини.	2	
	12. Сучасні методи діагностики та лікування захворювань серця.	2	
	13. Нові технології хірургічного лікування захворювань судин.	2	

	14. Діабетична стопа.	2	
	15. Лімфедема кінцівок. Сучасний погляд на проблему.	2	
3.	Індивідуальна робота: Проведення обстеження тематичного хворого та підготовка огляду наукової літератури з однієї з досліджуваних нозологій.	5	Поточний контроль на практичних заняттях
4.	Систематизація отриманих знань та практичних навичок. Самостійна підготовка до складання підсумкового модульного контролю.	5	Підсумковий модульний контроль
	Разом	65	

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ (Нейрохірургія)

№ п/п	ТЕМА	К-сть годин	Вид контролю
1.	<i>Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок</i>	10	Поточний контроль на практичних заняттях
2.	<i>Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять:</i> 1. Етапи розвитку нейрохірургії. Допоміжні методи обстеження в нейрохірургії. Значення допоміжних методів дослідження в діагностиці та розробці патогенетично обґрунтованого лікування захворювань центральної нервової системи. 2. Абсцеси головного і спинного мозку, епідурити. Етіологія абсцесів головного і спинного мозку. Клініка абсцесів головного мозку різної локалізації. Діагностика абсцесів головного і спинного мозку. Значення допоміжних методів обстеження в діагностиці цієї патології. Принципи хірургічного лікування абсцесів головного і спинного мозку та епідуритів. Профілактика абсцесів головного та спинного мозку 3. Вади розвитку головного і спинного мозку: Класифікація. Клініка. Діагностика. Допоміжні методи діагностики вад розвитку головного і спинного мозку. Пренатальна діагностика. Покази до хірургічного лікування і його принципи. Відновне лікування хворих в післяопераційному періоді. Реабілітація та реадаптація хворих з вадами розвитку головного та спинного мозку. Профілактика вад розвитку головного і спинного мозку.	3	Залік
3.	<i>Підготовка до заліку</i>	2	Залік
	<i>РАЗОМ</i>	15	

14. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ:

- Виступи на науковому студентському гуртку.
- Участь у наукових конференціях.
- Публікація доповідей у вигляді тез та статей у періодичній науковій пресі (журнали, збірники)

- наукових праць).
- Виготовлення наочності згідно навчальних програм (таблиці, муляжі, наочні приладдя,
- графологічні схеми практичних занять).
- Написання рефератів.
- Підготовка презентацій.

15. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Жовтяниця як хірургічна проблема. Етіологія, патогенез.
2. Жовтяниця як хірургічна проблема. Клінічні прояви. Методи дослідження.
3. Жовтяниця як хірургічна проблема. Принципи консервативного лікування.
4. Жовтяниця як хірургічна проблема. Хірургічна тактика. Роль малоінвазивних оперативних методів в лікуванні механічної жовтяниці.
5. Жовчнокам'яна хвороба. Стан проблеми. Етіологія. Патогенез. Причини утворення конкрементів.
6. Жовчнокам'яна хвороба. Клінічна картина. Діагностика. Диференційна діагностика.
7. Хронічний калькульозний холецистит. Клінічні прояви. Методи дослідження. Диференційна діагностика.
8. Хронічний калькульозний холецистит Принципи лікування. Показання до ендоскопічних, лапароскопічних та втручань з міні доступів. Прогноз.
9. Ускладнення хронічного калькульозного холециститу. Клініка. Діагностика. Диференційна діагностика.
10. Ускладнення хронічного калькульозного холециститу. Лікування.
11. Диференційна діагностика хронічного холециститу.
12. Діагностична програма хронічного холециститу.
13. Лікувальна програма хронічного холециститу.
14. Ускладнення хронічного холециститу.
15. Особливості клінічної картини хронічного холециститу при наявності супутньої патології.
16. Клінічна картина ускладнень хронічного холециститу та їх диференційна діагностика.
17. Показання до екстрених та термінових операцій при хронічного холециститі.
18. Характер оперативних втручань при хронічного холециститі.
19. Характер оперативних втручань при ускладненнях хронічного холециститу.
20. Показання до мініінвазивних оперативних втручань (ендоскопічних, лапароскопічних, під контролем КТ та ультразвуку) при хронічному холециститі..
21. Інтраопераційні ускладнення при холецистектомії та їх лікування.
22. Ускладнення після холецистектомії, їх профілактика та лікування.
23. Передопераційна підготовка хворих на холецистит.
24. Післяопераційне ведення пацієнтів, оперованих з приводу холециститу.
25. Постхолецистектомічний синдром. Частота. Класифікація. Клініка різних форм.
26. Постхолецистектомічний синдром. Диференційна діагностика.
27. Постхолецистектомічний синдром. Методи обстеження.
28. Постхолецистектомічний синдром. Лікування.
29. Захворювання печінки. Фіброз, цироз, печінкова недостатність. Лікування.
30. Портальна гіпертензія. Причини. Клініка. Діагностика. Лікування.
31. Принципи консервативного та оперативного лікування портальної гіпертензії та її ускладнень.
32. Мастопатії, мастити. Етіопатогенез.
33. Класифікація мастопатій, маститів. Поділ на локалізовані та дифузні форми.

34. Клінічна картина мастопатій, маститів.
35. Лікувальна тактика при локалізованих формах мастопатії та маститів.
36. Техніка секторальної резекції.
37. Принципи негормональної та гормональної терапії дифузних мастопатій та маститів.
Диспансерне спостереження.
38. Фіброаденоми молочної залози, класифікація.
39. Клініка фіброаденом.
40. Методи діагностики фіброаденом.
41. Диференційний діагноз фіброаденоми і раку молочної залози.
42. Принципи хірургічного лікування фіброаденом.
43. Методи діагностики дисгормональних та пухлинних захворювань молочної залози.
44. Покази до комбінованого та комплексного лікування пухлинних захворювань молочної залози.
45. Причини маститу.
46. Класифікація маститу.
47. Клінічна симптоматика маститу.
48. Лабораторні та інструментальні методи діагностики маститу.
49. Лікувальна тактика та вибір методу лікування маститу.
50. Консервативне лікування маститу.
51. Хірургічне лікування маститу.
52. Хронічний неспецифічний мастит.
53. Доброякісні пухлини молочної залози. (Аденома, Фіброаденома, Фіброма, Ліпома)
54. Класифікація доброякісних пухлин молочної залози.
55. Лікувальна тактика та вибір методу лікування доброякісних пухлин молочної залози.
56. Етіологія і патогенез мастопатій.
57. Класифікація мастопатій.
58. Клінічна симптоматика мастопатій.
59. Лабораторні та інструментальні методи діагностики мастопатій.
60. Лікувальна тактика та вибір методу лікування мастопатій.
61. Профілактика мастопатій.
62. Вклад вітчизняних вчених у вивчення патології стравоходу.
63. Визначення поняття “дивертикул стравоходу”, “ахалазія кардії”.
64. Хірургічна анатомія стравоходу.
65. Основні ланки етіопатогенезу різноманітних захворювань стравоходу.
66. Класифікація опіків стравоходу.
67. Клініка опіків стравоходу.
68. Методи дослідження при опіках стравоходу.
69. Можливі ускладнення при опіках стравоходу.
70. Дивертикули стравоходу: класифікація, клініка)
71. Сторонні тіла та пошкодження стравоходу, клініка, діагностика.
72. Реконструктивні операції на стравоході.
73. Особливості ведення хворих в післяопераційному періоді.
74. Топографо-анатомічні співвідношення органів межистіння.
75. Класифікація кіст межистіння.
76. Класифікація пухлин межистіння.
77. Методи діагностики патології межистіння.
78. Клінічний перебіг целомічних кіст межистіння.
79. Клінічний перебіг ентергокістом.
80. Клінічний перебіг загроудинного зобу.
81. Клінічний перебіг бронхогенних кіст межистіння.
82. Дифдіагностика кіст середостіння.

83. Особливості клінічного перебігу пухлин межистіння.
84. Показання до оперативного лікування пухлин і кіст середостіння.
85. Класифікація медіастинітів.
86. Клініка та діагностика медіастинітів.
87. Методи хірургічного лікування медіастинітів.
88. Хірургічна анатомія межистіння.
89. Етіологія кіст межистіння.
90. Класифікація патології межистіння.
91. Рентгенологічні ознаки патології межистіння та стравоходу.
92. Патогенез розвитку медіастинітів.
93. Особливості клінічного перебігу різних форм медіастинітів.
94. Методи оперативного лікування хворих на патологію стравоходу.
95. Методи оперативного лікування хворих на медіастиніти.
96. Анатомія та фізіологія діафрагми.
97. Хірургічні доступи до різних відділів діафрагми.
98. Релаксація діафрагми.
99. Вроджені діафрагмальні грижі. Клініка. Діагностика. Хірургічне лікування.
100. Грижі діафрагмальних трикутників. Клініка. Діагностика. Хірургічне лікування.
101. Грижі стравохідного отвору діафрагми. Клініка. Діагностика. Хірургічне лікування.
102. Пошкодження діафрагми. Клініка. Діагностика. Хірургічне лікування.
103. Пухлини та кісти діафрагми. Клініка. Діагностика. Хірургічне лікування.
104. Частота і класифікація поранень та закритих пошкоджень грудей.
105. Клінічні прояви і діагностика різних видів поранень і пошкоджень.
106. Види пневмотораксу. Ступені гемотораксу.
107. Медична допомога у польових умовах і екстремальних ситуаціях.
108. Частота і класифікація поранень та пошкоджень черева. Клінічні прояви відкритих пошкоджень черева.
109. Симптоми проникаючих поранень черева. Шок. Крововтрата.
110. Перитоніт. Перша медична допомога при пораненнях черева.
111. Анатомо-фізіологічні відомості про серцево-судинну систему.
112. Визначення поняття ІХС.
113. Етіологія ІХС.
114. Сучасні питання патогенезу ІХС.
115. Класифікація ІХС .
116. Клініка ІХС.
117. Інструментальні методи дослідження при ІХС.
118. Оперативне лікування ІХС.
119. Особливості лікувальної тактики в залежності від ступеня важкості ІХС.
120. Передопераційна підготовка до аорто-коронарного шунтування.
121. Вибір характеру оперативного втручання при різних видах ІХС.
122. Післяопераційна лікувальна програма.
123. Профілактика та прогноз у хворих з ІХС.
124. Методика проведення коронарографії;
125. Методика проведення аорто-коронарного шунтування;
126. Методика проведення коронарного стентування;
127. Методи консервативного лікування ІХС;
128. Визначення “тромбоз”, “емболія”, “флеботромбоз”.
129. Вказати причини тромбозів та емболій.
130. Знати патогенез тромбоутворення, класифікацію тромбозів та емболій.
131. Клініка, діагностика та основні принципи консервативного лікування тромбоемболічної хвороби.

132. Інструментальні методи обстеження артеріальної патології.
133. Фармакологічна дія прямих і непрямих антикоагулянтів та фібринолітиків.
134. Принципи невідкладної допомоги при масивній тромбоемболії легеневої артерії.
135. Визначення “мезентеріальний тромбоз”, “емболія мезентеріальних судин”.
136. Вказати етіопатогенетичні причини порушень мезентеріального кровобігу.
137. Клініка та діагностика стадії ішемії внутрішніх органів.
138. Інструментальні методи обстеження хворих з гострою ішемією органів травлення.
139. Фармакологічна дія прямих і непрямих антикоагулянтів та фібринолітиків.
140. Принципи передопераційної підготовки при гострому порушенні мезентеріального кровообігу.
141. Методи хірургічного лікування тромбозів та емболій судин внутрішніх органів.
142. Оптимальна хірургічна тактика при критичній ішемії внутрішніх органів.
143. Етіологія тромбозів, емболій, ТЕЛА.
144. Знати патогенез тромбоутворення, класифікацію тромбозів та емболій, ТЕЛА.
145. Клініка, діагностика та основні принципи консервативного лікування ТЕЛА.
146. методи обстеження артеріальної патології.
147. Фармакологічна дія прямих і непрямих антикоагулянтів та фібринолітиків.
148. Лікування та профілактика ТЕЛА.
149. Невідкладна допомога при ТЕЛА.
150. Методи хірургічного лікування хвороби та синдрому Леріша.
151. Клініка, діагностика, патогенез та принципи лікування облітеруючого атеросклерозу нижніх кінцівок.
152. Клініка, діагностика, патогенез та принципи лікування хвороби Рейно.
153. Клініка, діагностика, патогенез та принципи лікування облітеруючого ендартеріїту нижніх кінцівок.
154. Клініка, діагностика, патогенез та принципи лікування хвороби Бюргера.
155. Клініка, діагностика, патогенез та принципи лікування вузликового периартеріїту.
156. Сучасні методи реабілітації при судинній патології.
157. Анатомо – фізіологічні відомості про магістральні вени.
158. Визначення поняття тромбозу магістральних вен.
159. Етіологія тромбозу магістральних вен.
160. Сучасні питання патогенезу тромбозів магістральних вен.
161. Класифікація тромбозів магістральних вен.
162. Диференційна діагностика тромбозів.
163. Сучасні методи діагностики.
164. Рентгенологічні ознаки тромбозів магістральних вен.
165. Сучасна лікувальна програма тромбозів.
166. Особливості передопераційної підготовки пацієнтів з тромбозом магістральних вен.
167. Вибір характеру операційного втручання при різних видах та рівнях тромбозів магістральних вен.
168. Дайте визначення варикозної хвороби.
169. Етіологія, патогенез, класифікація варикозної хвороби.
170. Дайте коротку клінічну характеристику основних варіантів перебігу варикозної хвороби.
171. Складіть план обстеження хворого із різними формами варикозної хвороби.
172. Охарактеризувати значення додаткових методів обстеження при варикозній хворобі (в т.ч. рентгенологічних).
173. Назвати основні принципи консервативного та хірургічного лікування варикозної хвороби.
174. Назвати сучасні засоби консервативної терапії варикозної хвороби.
175. Скласти план лікування хворого з урахуванням варіанту перебігу варикозної хвороби, віку хворого та строків виникнення ускладнень.

176. Назвати основні методики проведення електрофонофореза, показання та протипоказання до застосування.
177. Назвати основні рентгенологічні ознаки варикозної хвороби.
178. Назвати основні принципи хірургічного лікування варикозної хвороби.
179. Анатомо-фізіологічні відомості про венозну систему нижніх кінцівок.
180. Визначення поняття ПТФХ.
181. Етіологія венозної недостатності.
182. Сучасні питання патогенезу ХВН.
183. Класифікація ХВН.
184. Клініка ПТФХ.
185. Інструментальні методи визначення ХВН.
186. Венозні проби.
187. Консервативне лікування ХВН.
188. Особливості лікувальної тактики в залежності від ступеня важкості ПТФХ.
189. Диференційна діагностика тромбофлебиту та ПТФХ.
190. Диференційна діагностика білої та синьої флегмазії.
191. Передопераційна підготовка пацієнтів з ПТФХ.
192. Вибір характеру оперативного втручання при різних видах та рівнях ПТФХ.
193. Післяопераційна лікувальна програма.
194. Профілактика та прогноз у хворих з ПТФХ.
195. Анатомо-фізіологічні відомості про лімфатичну систему ніг та грудної лімфатичної протоки.
196. Визначення поняття лімфедми.
197. Етіологія лімфо-венозної недостатності та ізольованої лімфедми.
198. Сучасні питання патогенезу лімфедми.
199. Класифікація лімфедми.
200. Клініка лімфедми.
201. Інструментальні методи визначення лімфедми.
202. Лімфо-венозні проби.
203. Консервативне лікування лімфедми.
204. Оперативне лікування лімфедми.
205. Особливості лікувальної тактики в залежності від ступеня важкості лімфедми.
206. Диференційна діагностика набряків ніг.
207. Передопераційна підготовка пацієнтів з лімфедмою.
208. Вибір характеру оперативного втручання при різних видах та рівнях лімфедми.
209. Післяопераційна лікувальна програма.
210. Профілактика та прогноз у хворих з лімфедмою.

ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ З НЕЙРОХІРУРГІЇ

1. Значення допоміжних методів дослідження в діагностиці та розробці патогенетично обґрунтованого лікування захворювань центральної нервової системи.
2. Краніографія. Вогнищеві та гіпертензійні ознаки органічних захворювань головного мозку.
3. Вентрикулографія. Покази, протипокази, техніка виконання.
4. Церебральна ангіографія. Покази, протипокази, техніка виконання.
5. Церебральна ангіографія. Види, значення цього методу в розвитку нейрохірургії.
6. Ехоенцефалографія та її значення в діагностиці органічних захворювань головного мозку.
7. Електроенцефалографія та її значення в діагностиці органічних захворювань головного мозку.

8. Лікворологічні та ліквородинамічні дослідження в діагностиці захворювань центральної нервової системи.
9. Мієлографія. Покази, протипокази, техніка виконання.
10. Рентгенографія хребта і роль цього методу дослідження в діагностиці захворювань спинного мозку та хребта.
11. Порівняльна оцінка інформативності допоміжних методів обстеження в діагностиці нейрохірургічних захворювань.
12. Значення офтальмологічного обстеження в діагностиці захворювань головного мозку.
13. Комп'ютерна томографія і роль цього методу дослідження в діагностиці нейрохірургічних захворювань.
14. Магніто-резонансна томографія і роль цього методу дослідження в діагностиці нейрохірургічних захворювань.
15. Радіоізотопні дослідження та їх роль в нейрохірургії.
16. Класифікація черепно-мозкової травми. (ЧМТ).
17. Внесок М.І.Пирогова у розробку різних питань черепно-мозкової травми.
18. Закрита черепно-мозкова травма. Класифікація. Види травматичних ушкоджень черепа та головного мозку.
19. Надання медичної допомоги хворому із закритою та відкритою черепно-мозковою травмою на догоспітальному етапі.
20. Струс головного мозку. Патоморфологія. Клініка, діагностика, лікування.
21. Забиття головного мозку. Патоморфологія. Клініка, діагностика, лікування.
22. Стиснення головного мозку. Клініка, діагностика, лікування.
23. Епідуральні гематоми. Клініка, діагностика, лікування.
24. Субдуральні гематоми. Клініка, діагностика, лікування.
25. Методи хірургічного лікування хворих з гострими, підгострими, хронічними субдуральними гематомами.
26. Субдуральні гідроми. Клініка, діагностика, лікування.
27. Внутрішньомозкові гематоми. Клініка, діагностика, лікування.
28. Внутрішньошлункові гематоми. Клініка, діагностика, лікування.
29. Переломи кісток черепа при закритій черепно-мозковій травмі. Класифікація. Методи діагностики переломів кісток черепа.
30. Покази до операції при переломах кісток черепа. Основні принципи операцій.
31. Допоміжні методи дослідження та послідовність їх застосування в діагностиці черепно-мозкових травм.
32. Способи пластики дефектів твердої мозкової оболонки та черепа при закритій черепно-мозковій травмі.
33. Відкрита черепно-мозкова травма. Класифікація, діагностика, невідкладна допомога.
34. Особливості надання першої медичної допомоги хворим з відкритою черепно-мозковою травмою на догоспітальному етапі.
35. Послідовність застосування допоміжних методів діагностики при відкритих черепно-мозкових травмах.
36. Первинна хірургічна обробка та її строки при відкритій ЧМТ. Методи видалення сторонніх тіл із мозкової речовини.
37. Комбінована та поєднана ЧМТ, особливості надання невідкладної медичної допомоги.
38. Родова ЧМТ. Частота, клініка, діагностика. Покази до нейрохірургічного лікування, його принципи.
39. Ранні та пізні ускладнення при відкритій ЧМТ. Покази до хірургічного лікування, профілактика ускладнень.

40. Вогнепальні поранення черепа і головного мозку. Класифікація, клініка, невідкладна допомога.
41. Методи видалення сторонніх тіл із мозкової речовини при відкритій ЧМТ.
42. Післятравматична епілепсія та методи виведення хворих з епістатусу.
43. Відновлювальне лікування у найближчі та віддалені строки після ЧМТ.
44. Шкідливий вплив алкоголю та паління на відновлення порушених функцій мозку у хворих, що перенесли черепно-мозкову травму.
45. Пухлини головного мозку.
46. Гіпертензійний синдром, основні патологічні механізми його формування. Клініка, діагностика, невідкладна допомога.
47. Допоміжні методи діагностики пухлин головного мозку в нейрохірургічній клініці.
48. Вогнищеві симптоми при пухлинах головного мозку.
49. Методи лікування хворих з пухлинами головного мозку.
50. Покази до хірургічного лікування хворих з пухлинами головного мозку. радикальні та паліативні операції при пухлинах головного мозку.
51. Комбіноване лікування хворих з пухлинами головного мозку.
52. Патологія судин головного мозку. Класифікація, клініка, діагностика, невідкладна допомога.
53. Сучасні можливості нейрохірургічного лікування судинних захворювань головного мозку.
54. Ішемічні інсульти як прояв патології судин головного мозку. Етіопатогенез. Частота. Клініка, діагностика, невідкладна допомога. Покази до хірургічного лікування, його принципи.
55. Геморагічні інсульти як прояв патології судин головного мозку. Етіопатогенез. Частота. Класифікація, клініка, діагностика, невідкладна терапія. Покази до хірургічного лікування, його принципи.
56. Диференційний діагноз патології судин головного мозку з іншими органічними враженнями головного мозку.
57. Вади розвитку головного і спинного мозку. Класифікація, клініка, діагностика. Покази до хірургічного лікування, його принципи.
58. Гідроцефалія. Класифікація. Етіопатогенез. Клініка, діагностика. Покази до хірургічного лікування та його принципи.
59. Абсцеси головного мозку. Класифікація, клініка, діагностика, невідкладна допомога. Покази до хірургічного лікування та його принципи.
60. Функціональна нейрохірургія. Стереотаксичний метод у нейрохірургії, покази до його застосування.
61. Нейрохірургічне лікування паркінсонізму.
62. Нейрохірургічне лікування ДЦП (дитячого церебрального паралічу) та інших екстрапірамідних гіперкінезів.
63. Епілепсія. Етіопатогенез. Діагностика. Виведення хворого з епістатусу. Покази до хірургічного лікування, його принципи.
64. Пухлини спинного мозку. Класифікація, клініка, діагностика.
65. Клініка екстрамедулярних пухлин спинного мозку.
66. Клініка інтрамедулярних пухлин спинного мозку.
67. Допоміжні методи діагностики пухлин спинного мозку.
68. Роль ліквородинамічних та лікворологічних досліджень у діагностиці пухлин спинного мозку.
69. Нейрохірургічне лікування хворих із пухлинами спинного мозку.
70. Комбіноване лікування хворих із пухлинами спинного мозку. Профілактика ускладнень. Відновлювальне лікування.

71. Остеохондроз. Класифікація. Етіопатогенез. Клініка, діагностика, покази до хірургічного лікування.
72. Клініка остеохондрозу шийного відділу хребта.
73. Клініка остеохондрозу попереково-крижового відділу хребта.
74. Диференційований підхід до консервативного та нейрохірургічного лікування патології міжхребцевих дисків.
75. Основні методи нейрохірургічного лікування хворих з патологією міжхребцевих дисків.
76. Травматичні ушкодження хребта та спинного мозку. Класифікація, клініка, діагностика.
77. Перша допомога та транспортування хворих із травматичними ушкодженнями хребта та спинного мозку.
78. Нейрохірургічні операції при закритих ушкодженнях хребта та спинного мозку.
79. Відкриті ушкодження хребта та спинного мозку. Принципи хірургічного лікування.
80. Ранні та пізні ускладнення при травмах хребта і спинного мозку та їх профілактика.
81. Відновлювальне лікування при травматичних ушкодженнях хребта та спинного мозку.
82. Травматичні ушкодження периферичних нервів. Класифікація, клініка, діагностика.
83. Особливості первинної обробки ран при відкритих ушкодженнях периферичних нервів.
84. Нейрохірургічне лікування травматичних ушкоджень периферичних нервів.
85. Больові синдроми (каузальгії, ампутаційні болі, фантомні болі). Клініка, діагностика, невідкладна допомога.
86. Невралгії трійчастого нерва. Етіопатогенез. Принципи нейрохірургічного лікування.
87. Принципи інтенсивної терапії при лікуванні нейрохірургічних хворих.

16. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Проводити лімфо-венозні проби (тести);
2. Розрізняти тромбофлебіти глибоких вен, набряки ніг іншого походження від лімфедеми.
3. Накладати еластичний бинт при лімфо-венозній патології нижніх кінцівок.
4. Робити перев'язки хворим з трофічними виразками ніг.
5. Накладати еластичний бинт при венозній патології нижніх кінцівок.
6. Робити перев'язки хворим з трофічними виразками ніг.
7. Збір анамнезу у хворого на хронічний панкреатит та проведення його аналізу;
8. Огляд хворого із захворюванням органів травлення;
9. Проведення поверхневої та глибокої методичної топографічної пальпації органів черевної порожнини;
10. Виявлення характерних клінічних симптомів, точок та зон наявних при панкреатиті;
11. Техніка отримання та дослідження дуоденального вмісту;
12. Методика підготовки хворого до рентгенологічного та ендоскопічного дослідження підшлункової залози.
13. Проводити об'єктивне обстеження хворого з судинною патологією;
14. Проводити проби на прохідність магістральних вен;

15. На основі додаткових та інструментальних методів дослідження уточнити наявність ускладнень;
16. Скласти план передопераційної підготовки, консервативної терапії та післяопераційного лікування в залежності від клінічного випадку;
17. Проводити клініко-лабораторну діагностику згортаючої та протизгортаючої функції крові;
18. Аналізувати дані флебографії, біохімічних показників, тощо;
19. Призначити диференційоване лікування в залежності від клінічного випадку;
20. Визначити тактику лікування ускладнень та методи профілактики їх виникнення в ранньому післяопераційному періоді;
21. Оформити медичну документацію (історія хвороби, індивідуальна карта, листок непрацездатності, направлення на МСЕК, санаторно-курортна карта).
22. Зібрати і правильно інтерпретувати анамнез хворої на мастит, мастопатію і фіброаденому молочної залози.
23. Проводити пальпацію молочної залози, пахвових і надключичних лімфовузлів.
24. При пальпації розрізняти доброякісні захворювання молочної залози.
25. Опрацювати план обстеження хворого і, ґрунтуючись на даних обстеження хворого, сформулювати клінічний діагноз і призначити план лікування у разі мастопатії та фіброаденоми молочної залози.
26. Методика опитування хворих на захворювання молочної залози та аналіз даних опитування;
27. Методика обстеження хворих на захворювання молочної залози;
28. Розшифровка і аналіз інструментальних методів дослідження
29. Оцінка та аналіз даних лабораторних аналізів;
30. Методика складання лікувальної програми при захворюванні молочної залози;
31. Методика виконання пальпації молочної залози та оцінка її діагностичної та лікувальної значущості;
32. Проводити визначення пульсації магістральних артерій нижніх кінцівок;
33. Проводити об'єктивне обстеження хворого з судинною артеріальною патологією нижніх кінцівок;
34. Проводити проби на прохідність периферичних і центральних артерій;
35. На основі додаткових та інструментальних методів дослідження уточнити наявність ускладнень;
36. Скласти план передопераційної підготовки, консервативної терапії та післяопераційного лікування в залежності від клінічного випадку;
37. Проводити клініко-лабораторну діагностику згортаючої та протизгортаючої функції крові;
38. Аналізувати дані аортографії, біохімічних показників, тощо;
39. Призначити диференційоване лікування в залежності від клінічного випадку;
40. Визначити тактику лікування ускладнень та методи профілактики їх виникнення в ранньому післяопераційному періоді;
41. Оформити медичну документацію (історія хвороби, індивідуальна карта, листок непрацездатності, направлення на МСЕК, санаторно-курортна карта).
42. Провести обстеження хворого з патологією середостіння та стравоходу;
43. Виставити попередній діагноз;
44. Визначити план подальшого обстеження хворого і вміти правильно оцінити отримані результати;
45. Провести диференційну діагностику між захворюваннями середостіння, стравоходу та іншою патологією органів грудної порожнини, а також між можливими етіологічними чинниками;
46. Сформулювати обґрунтований клінічний діагноз;

47. Встановити покази до оперативного лікування;
48. Призначити етіопатогенетично обґрунтоване передопераційне лікування;
49. Призначати тактику подальшого лікування хворих;
50. Призначити адекватне післяопераційне лікування з урахуванням як основного захворювання, супутньої патології і можливих післяопераційних ускладнень;
51. Правильно оформити документацію (історію хвороби, протокол операції, листок непрацездатності);
52. Виявляти основні клініко-рентгенологічні симптоми захворювань стравоходу;
53. Клінічно трактувати результати біохімічних досліджень, інструментальних методів обстеження та зондових проб.
54. Збору анамнезу у хворого з патологією стравоходу;
55. Провести огляд хворого;
56. Виконання діагностичних маніпуляцій;
57. Оцінити дані рентгенологічного обстеження стравоходу.
58. Збору анамнезу у хворого з судинною патологією нижніх кінцівок та проведення його аналізу;
59. Проведення, виконання судинних проб (Вальсальви, Пратта, Дельбе-Пертеса);
60. Визначення прохідності глибоких вен, недостатності клапанів поверхневих та комунікантних вен.
61. Збору анамнезу у хворого з гострим порушенням мезентеріального кровообігу;
62. Встановлення діагнозу за даними аортографії, рентгенографії, лапароскопії.
63. Збору анамнезу у хворого з артеріальною патологією та проведення його аналізу;
64. Проведення проб на прохідність центральних та периферичних артерій;
65. Встановлення діагнозу за даними плетізмографії, реовазографії, термометрії, сонографії судин та аортографії.
66. Зробити перев'язку рани;
67. Зняти шви з рани;
68. Промити шлунок;
69. Зробити очисну клізму;
70. Зупинити кровотечу з післяопераційної рани у поверхневих шарах черевної стінки;
71. Встановити катетер в сечовий міхур у чоловіків та у жінок;
72. Оформити історію хвороби;
73. Оформити рецепт;
74. Виявити та оцінити захисне напруження м'язів в ділянці правого підребр'я, збільшений болючий жовчний міхур або інфільтрат, наявність рідини в черевній порожнині при хронічному холециститі;
75. Виявити та правильно оцінити ступінь вираженості (негативний, слабо позитивний, позитивний, різко позитивний) наступних симптомів хронічному панкреатиту: Керте, Мейо-Робсона, Щоткіна-Блюмберга, Джонсона-Куллена-Грюнвальда, Мондора;
76. Виконати плевральну пункцію.
77. Виконати паранефральну новокаїнову блокаду.
78. Виконати поперекову новокаїнову блокаду.
79. Виконати міжреберну блокаду.
80. За даними коронарографії визначати кардіологічну патологію;

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ДО ЗАЛІКУ З НЕЙРОХІРУРГІЇ

- Провести клінічний огляд нейрохірургічного хворого та оцінити його загальний стан, визначити план обстеження.
- Оцінити дані допоміжних методів дослідження (рентгенографія черепа, хребта, огляд окуліста, ЕХО, ЕЕГ, УЗДГ, комп'ютерна томографія, МРТ, ангіографія та ін.).
- Надати невідкладну допомогу хворим з гострою ЧМТ, травмою хребта, спинного

мозку та периферичних нервів, гострими проявами захворювань судин головного мозку.

- Надати невідкладну допомогу при синдромі внутрішньочерепної гіпертензії.
- Надати невідкладну допомогу хворим з дисфункцією лікворного шунта.
- Вивести хворого з епілептичного статусу.
- Провести місцеву блокаду при різко вираженому больовому синдромі.
- Провести люмбальну пункцию, ліквородинамічні проби, оцінити отримані дані.
- Провести тимчасову зупинку кровотечі при різних видах травми нервової системи: пальцеве прижаття судин на протязі, накладання джгута і т.ін.
- Провести іммобілізацію при ушкодженнях хребта
- Накласти асептичну пов'язку при різних видах травми нервової системи.

17. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Протягом вивчення дисципліни всі види діяльності студента підлягають контролю, як поточному (на кожному занятті), так і підсумковому (під час контрольних заходів).

Модульний контроль – це діагностика засвоєння студентом матеріалу модулю (залікового кредиту). Семестр закінчується підсумковим модульним контролем.

При оцінюванні знань студентів перевага надається стандартизованим методам контролю: тестування (усне, письмове), вирішення клінічних ситуаційних задач, контроль практичних навичок.

Методи контролю:

Теоретичних знань – тестування письмове, індивідуальне опитування, співбесіда, вирішення клінічних ситуаційних задач.

Практичних навичок та умінь – контроль виконання стандартизованих за методикою проведення практичних навичок:

- розпитування хворого,
- огляд загальний і місцевий,
- оцінка результатів інструментальних та лабораторних методів обстеження хворого, передбачених програмою навчальної дисципліни;
- узагальнення результатів суб'єктивного, фізикального, лабораторного та інструментального обстеження хворого із оформленням стандартизованої історії хвороби;
- складання плану подальшого ведення хворого.

Форми контролю:

Початковий контроль знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і включає в себе перевірку знань теоретичного та практичного матеріалу, який вивчався на попередніх курсах, що проводиться методом фронтального усного опитування, або вирішування тестових завдань різного ступеня складності.

Поточний контроль знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і включає перевірку знань теоретичного матеріалу та контроль оволодіння практичними навичками, які передбачені методичними розробками занять з відповідних тем. Перевірка знань студентів здійснюється за допомогою усного фронтального опитування, вирішування тестових завдань різного ступеня складності, розв'язування типових та нетипових ситуаційних задач, а також контролю рівня засвоєння студентами практичних навичок з обстеження та лікування хворих на хірургічні хвороби. **Контроль виконання самостійної роботи**, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Контроль засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, здійснюється під час підсумкового контролю.

Проміжний контроль знань студентів проводиться під час написання контрольних робіт із засвоєння змістових модулів та включає перевірку практичного матеріалу та контроль

оволодіння практичними навичками, котрі передбачені методичними розробками занять із відповідних тем, розв'язування клінічних задач.

Підсумковий (заключний) контроль знань студентів з дисципліни «Хірургія, в тому числі дитяча хірургія та нейрохірургія» здійснюється по завершенні вивчення всіх тем модуля на останньому практичному занятті у формі підсумкового модульного контролю.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та під час вивчення модуля набрали кількість балів, **не меншу за мінімальну (75 балів)**.

Студенту, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

Підсумковий контроль передбачає перевірку теоретичних знань студента, демонстрацію виконання ним практичних навичок та вирішення клінічних ситуаційних завдань з інтерпретацією результатів клінічних, інструментальних та лабораторних методів обстеження хворих та демонстрацією принципів лікування хворого відповідно до поставленого діагнозу.

Оцінювання підсумкового модульного контролю

Підсумковий модульний контроль з модулю 2 «Основи хірургії» та дисципліни «Хірургія, в тому числі дитяча хірургія та нейрохірургія» передбачає відповідь на 30 питань тестового контролю (по 1 балу за 1 тест), відповідь на три теоретичних питання (максимум 10 балів за одне питання), вирішення трьох ситуаційних задач, демонстрацію виконання мінімум 4 практичних навичок та курація хворого з оформленням протоколу обстеження.

Критерії оцінювання вирішення клінічної ситуаційної задачі: точно вказано клінічний діагноз у пацієнта, складено план його обстеження і лікування – 3 бали; точно вказано клінічний діагноз у хворого, допущено неточності при відповіді на наступні питання – 2 бали; виникли труднощі при постановці клінічного діагнозу, складанні плану обстеження і лікування хворого, виправлені студентом за допомогою викладача – 1 бал; не дано відповіді на умови задачі – 0 балів.

Критерії оцінювання виконання практичної навички: виконання кожної практичної навички оцінюється в 1 бал. Виконання мінімум 4 практичних навичок є обов'язковим. Загалом 4 бали.

Критерії оцінювання обстеження хворого: точно вказано клінічний діагноз у пацієнта, складено план його обстеження і лікування – 7 балів; точно вказано клінічний діагноз у хворого, допущено неточності при складанні плану його обстеження та лікування – 6 балів; виникли труднощі при постановці клінічного діагнозу, складанні плану обстеження і лікування хворого, виправлені студентом за допомогою викладача – 5 балів; не виконано умови обстеження і складання протоколу – 0 балів.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент під час складання підсумкового модульного контролю, становить 80, при цьому максимальна оцінка за тестовий контроль – 30 балів, за теоретичні питання – 30 балів, за вирішення ситуаційних задач – 9 балів, за демонстрацію виконання практичних навичок – 4 бали, за протокол обстеження хворого – 7 балів.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент отримав **не менше 50 балів** (21 бал за тестовий контроль, 18 балів за теоретичні питання, 3 бали – за вирішення ситуаційних задач, 4 бали за демонстрацію виконання практичної навички, 5 балів – за протокол обстеження хворого).

18. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Під час оцінювання засвоєння кожної теми модуля студенту виставляють оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт,

передбачені методичною розробкою з вивчення теми. Студент повинен отримати **оцінку з кожної теми**. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертують у бали залежно від кількості тем у модулі.

Оцінка визначається кількістю тем у модулі. Оцінка з дисципліни «Хірургія, в тому числі дитяча хірургія та нейрохірургія» є бальною та визначається з урахуванням поточної навчальної діяльності студента та оцінок засвоєння ним передбачених програмою модулів. Поточне оцінювання студентів з відповідних тем проводиться за традиційною 4-бальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») з подальшим перерахунком у багатобальну шкалу.

Розподіл балів, які присвоюються студентам (з примітками: - про максимальну і мінімальну кількість балів за вивчення модуля, - про конвертацію балів у традиційні оцінки "5", "4", "3", "2" при засвоєнні теми модуля; - про мінімальну кількість балів для допуску до підсумкового модульного контролю (ПМК); - про мінімальну кількість балів за складання модульного контролю).

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок								Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання				
			"5"	"4"	"3"	"2"	"5"	"4"	"3"	"2"	
Модуль 2 180/6	2 (№№ 3-4) (№№ 1-4)	15	7,5	6,25	5	0	7,5	6,25	5	0	75

Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання рівня знань з тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, здійснюється під час підсумкового модульного контролю.

Оцінювання індивідуальних завдань здобувача. Бали за індивідуальні завдання нараховуються здобувачу лише за умов успішного їх виконання та захисту. Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їхнього обсягу та значимості, але не більше 4 балів. Вони додаються до суми балів, набраних здобувачем на заняттях під час поточної навчальної діяльності. В жодному разі загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 120 балів.

Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як арифметична сума балів за кожне заняття та за індивідуальну роботу.

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну діяльність під час вивчення модуля – 120 балів. Ця оцінка вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «відмінно» (7,5 балів), на кількість тем у модулі ($7,5 \text{ балів} \times 15 = 112,5 \text{ балів}$) з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу (максимально – 7,5 балів).

Мінімальна кількість балів, яку може набрати здобувач під час вивчення модуля, визначається шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3» (5 балів), на кількість тем у модулі ($5 \text{ балів} \times 15 = 75 \text{ балів}$), що дорівнює 75 балам.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати під час вивчення дисципліни, становить 200 балів, у тому числі:

- за поточну навчальну діяльність – 120 балів (60%);
- за результатами підсумкового модульного контролю – 80 балів (40%).

Мінімальна кількість балів, яку студент може набрати під час вивчення дисципліни, становить 125 балів, у тому числі:

- за поточну навчальну діяльність – 75 балів (60%);
- за результатами підсумкового модульного контролю – 50 балів (40%).

Таким чином, частки результатів оцінювання поточної навчальної діяльності і підсумкового модульного контролю становлять відповідно 60% та 40%.

Оцінка за модуль вноситься екзаменатором до «Відомості результатів поточного та підсумкового модульного контролю» (Форма № Н-5.03-2), «Індивідуального навчального плану студента», «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів».

Оцінка з дисципліни вноситься екзаменатором до «Відомості обліку успішності» (Форма № Н-5.03-1), «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів», «Індивідуального навчального плану студента» та «Залікової книжки».

3.6. Конвертація кількості балів з дисципліни в оцінки за шкалою ECTS та за чотирибальною (традиційною) шкалою

Бали з дисциплін незалежно конвертуються як у чотирибальну шкалу, так і у шкалу ECTS.

Бали шкали ECTS у чотирибальну шкалу НЕ КОНВЕРТУЮТЬСЯ і навпаки.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму з дисципліни, конвертуються **кафедрою** у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями як нижченаведено у таблиці.

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною шкалою
Від 180 до 200 балів	«5»
Від 150 до 179 балів	«4»
Від 149 до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«3»
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«2»

Примітка Ці критерії також застосовуються при визначенні оцінки за модуль.

Студенти, які навчаються на одному факультеті, курсі, за однією спеціальністю, на основі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
«А»	Найкращі 10 % студентів
«В»	Наступні 25 % студентів
«С»	Наступні 30 % студентів
«D»	Наступні 25 % студентів
«Е»	Останні 10 % студентів

Ранжування з присвоєнням оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» проводиться деканатами для студентів відповідного курсу та факультету, які навчаються за однією спеціальністю і успішно завершили вивчення дисципліни.

19. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА (ХІРУРГІЯ)

19.1 Базова:

1. Герич І.Д., Хіміч С.Д. Симптоми і синдроми в хірургії // ВСВ «Медицина». 2016. – 304с. (ISBN: 978-617-505-445-1)

2. Усенко О.Ю., Білоус Г.В., Путинцева Г.Й. Хірургія. 5-те видання // Київ – ВСВ «Медицина». 2021 – 416с.
3. Федір Гринчук, В'ячеслав Білоокій, Ігор Полянський. Гострі хірургічні захворювання органів черевної порожнини//Вид.– «Букрек», 2012. – 268с. (ISBN -978-966-697-440-5)
4. Хірургічні хвороби. Підручник: Частина I / За ред. А.Г.Іфтодія, И.П.Пішака. – Чернівці: Х50 Медуніверситет, 2007. – 420с. (ISBN 976-966-697-255-5)
5. Хірургія. Підручник, том III (базовий підручник для первинної спеціалізації з хірургії), книга 1 / За ред. Березницького Я.С., Захараша М.П., Мішалова В.Г. – Дніпропетровськ: РВА "Дніпро-VAL", 2011. – 779 с.

19.2. Допоміжна:

1. Безродний Б.Г. Гострий апендицит: Навчальний посібник /Безродний Б.Г., Колосович І.В., Лебедєва К.О. Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця. Кафедра хірургії №2 – Київ: Валрус Дизайн. 2013–180с.
2. Бобров О.Є., Паламарчук В.І. Тураєв П.І., Гвоздяк М.М., Мендель М.А. Еталони практичних навичок зі спеціальності «Хірургія»: Навчальний посібник. – Київ: Вид. «Асканія», 2011 – 157с.
3. Борис Лисенко. «Хірургія» //ВСВ «Медицина», 2010 р. – 712с. ((ілюстрації); ISBN: 978-617-505-003-3.)
4. Відео ендоскопічна діагностика і мінімально інвазивна хірургія холелітіазу / Під ред. М.Є. Ничитайло. – К.: ВСВ "Медицина". 2013. – 296 с.
5. ЕмільФісталь; Пластична хірургія; //ВСВ «Медицина», 2010 р. – 376с. (ілюстрації); ISBN:978-617-505-085-9)
6. Желіба М.Д., Хіміч С.Д., Герич І.Д. та ін./За редакцією Желіби М.Д., Хіміча С.Д. Загальна хірургія// Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». 2018. – 608с. (ISBN: 978-617-505-668-4).
7. Інноваційні технології лікування гострих шлунково-кишкових кровотеч / Ковальчук Л.Я., Шепетько Є.М., Шапринський В.О., Шуляренко В.А. та ін. За ред. Шепетька Є.М. – Київ, Фенікс. 2014 – 424с.
8. Корік В., Жидков С., Василій Б. Військово-польова хірургія//Центр навчальної літератури. 2018. – 352с. (ISBN: 978-611-01-1186-7)
9. Олексій Тимофєєв. Щелепно-лицева хірургія// ВСВ «Медицина», 2017 р. – 792с. (ISBN: 978-617-505-575-5).
10. Перитоніт – одвічна проблема невідкладної хірургії: Монографія /За ред. Польового В.П., Бойко В.В., Сидорчука Р.І. – Чернівці: Медуніверситет, 2012. – 376с.
11. Хірургія. Підручник, том III (базовий підручник для первинної спеціалізації з хірургії), книга 2 (клінічна хірургія) / За ред. Березницького Я.С., Захараша М.П., Мішалова В.Г. – Дніпропетровськ: РВА "Дніпро-VAL", 2011. – 78с.
12. Хірургія. Підручник, том III (базовий підручник для первинної спеціалізації з хірургії), книга 3 (суміжніспеціальності для хірурга-інтерна) / За ред. Дзяка Г.В. – Дніпропетровськ: РВА "Дніпро-VAL", 2011. – 827с.
13. Яків С.Б., Вільцанюк О.А., Желіба М.Д. та ін./За редакцією Фоміна П.Д., Якова С. Б. Хірургічні хвороби//ВСВ «Медицина», 2017. – 408с. (8 кольор. Вкл; ISBN: 978-617-505-602-8.)
14. Яків С.Б. Загальна хірургія // «Нова книга». 2018. – 344с.
15. Clive R. G. Quick & Tan Arulampalam& Suzanne Biers/ Essential Surgery, 6th Edition/Elsevier, 12 Jan – 2020, 688 pages.
16. Wesley S. Moore, MD; Moore's Vascularand Endovascular Surgery, 9th Edition/Elsevier, 07 Aug 2018 – 1088 pages, ISBN Number 9780323480116.
17. Lymphedema Surgery, 1st Edition, Elsevier, 13 Jul – 2015, 240 pages, ISBN Number 9780323298971.

18. Spencer King and Michael McDaniel, JACC's Imaging Cases in Cardiovascular Intervention, 1st Edition, Elsevier, 16 Dec – 2019, 368 pages, ISBN Number 9780323673716.
19. Peter Brennan, Susan Standring and Sam Wiseman; Gray's Surgical Anatomy, 1st Edition, Elsevier, 29 Nov – 2019, 784 pages, ISBN Number 9780702073861.
20. Giuseppe Orlando Lorenzo Piemonti Camillo Ricordi Robert J. Stratta Rainer W.G. Gruessner, Transplantation, Bioengineering, and Regeneration of the Endocrine Pancreas 1st Edition, Academic Press; 1st November – 2019, 700 pages, ISBN: 9780128148310.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА (НЕЙРОХІРУРГІЯ)

19.1. Базова література.

1. Ромоданов А.П., Мосійчук М.М., Цимбалюк В.І. Нейрохірургія. – Київ “Спалах”, 1998. – 252 с.
2. Шутка В.Я. Клінічна нейрохірургія. Навчальний посібник. - Чернівці.: 2012.- 80 с.

19.2. Допоміжна література:

1. Грунтовський Г.Х., Продан О.І. Хірургічне лікування ускладнених ушкоджень поперекового відділу хребта // Бюлетень УАН. – 1998. – №6. – С.139.
2. Зозуля І. С. Черепно-мозкова травма: класифікація, клініка, діагностика, надання невідкладної медичної допомоги // Український медичний часопис. – 1997. – №1. – С. 25-31.
3. Цимбалюк В.І. Стан та перспективи відновлювальної нейрохірургії // Бюл. Української асоціації нейрохірургів України. – 1996. – Вип. 2. – С 44-45.
4. Color atlas of neuroscience: neuroanatomy and neurophysiology / Ben Greenstein, Adam Greenstein. Thieme, New York, 2000.
5. Critical Care Neurology and Neurosurgery / edited by Jose I. Suarez, Humana Press, Totowa, New Jersey, 2004.
6. Engel. J. Jr. Surgical Treatment of the Epilepsies, 2nd edn. Raven Press, New York, 1993.
7. Handbook of Stereotactic and Functional Neurosurgery edited by Michael. Schuller. Marcel Dekker, New York – Basel, 2003.
8. J.W. Chang, Y. Katayama and T. Yamamoto Advances in Functional and Reparative Neurosurgery. Acta Neurochirurgica, Sup. 99 Springer, Wien-New York, 2006.
9. Kaye, Andrew H. Essential neurosurgery, 3rd ed., Blackwell Publishing Ltd, Melbourne, 2005.
10. Minimally invasive neurosurgery / edited by Mark R. Proctor, Peter M. Black. Humana Press, Totowa, New Jersey. 2005.
11. Modern neurosurgery: clinical translation of neuroscience advances / edited by Dennis A. Turner. CRC Press LLC, Florida, 2005.
12. Neurosurgery / Anne J. Moore and David W. Newell, eds. Springer, Wien-New York, 2005.
13. Samii's Essentials in Neurosurgery / ed. Ricardo Ramina, Paulo Henrique Pires Aguiar, Marcos Tatagiba. Springer, New York, 2008.

19.3 Інформаційні ресурси:

1. Сервер дистанційного навчання БДМУ - <http://moodle.bsmu.edu.ua/>
2. Сайт кафедри хірургії №2 - <http://su.bsmu.edu.ua/>
3. Сайт кафедри травматології, ортопедії та нейрохірургії <http://bsmuneuro.bsmu.edu.ua/>
4. Сайт МОЗ України - <http://www.moz.gov.ua>
5. www.neuro.kiev.ua/
6. Medscape from WebMD <http://www.medscape.com>
7. Up To Date <http://www.uptodate.com>
8. <https://empendium.com/ua/>

20. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

1. ЯКОБЧУК Світлана – доцент закладу вищої освіти кафедри хірургії №2, к.мед.н., доцент.
2. ШУТКА Володимир - доцент закладу вищої освіти кафедри травматології, ортопедії та нейрохірургії, , к.мед.н, доцент.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи

доцент Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ

“ 30 ” 08 _____ 2024 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни
«ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ»

Галузь знань _____ 22 Охорона здоров'я _____
(код і назва галузі знань)

Спеціальність _____ 222 «Медицина» _____
(код і назва спеціальності)

Освітній ступінь _____ магістр _____
(магістр, бакалавр, молодший бакалавр)

Курс навчання _____ 5 _____

Форма навчання _____ денна _____
(денна, заочна, дистанційна)

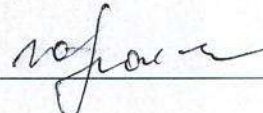
Кафедра _____ Дитячої хірургії, отоларингології та офтальмології _____
(назва кафедри)

Схвалено на методичній нараді кафедри дитячої хірургії, отоларингології та офтальмології
30 серпня 2024 року (протокол № 1)

Завідувач кафедри дитячої хірургії, отоларингології
та офтальмології, д.мед.н., професор Олег БОДНАР

Схвалено предметною методичною комісією з дисциплін хірургічного профілю
„30” серпня 2024 року (протокол № 2).

Голова предметної методичної
комісії, д.мед.н., професор

 Ігор ПОЛЯНСЬКИЙ

Чернівці – 2024

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	<u>Дитячої хірургії, отоларингології та офтальмології</u>
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Боднар Олег Борисович - завідувач кафедри, доктор медичних наук., професор, bodnarol@bsmu.edu.ua Сокольник Сергій Олександрович - професор кафедри, доктор медичних наук., професор, sokolnyk.sergij@bsmu.edu.ua Ватаманеску Лівій Іванович - асистент кафедри, кандидат медичних наук, vatamanesku@bsmu.edu.ua Хашук Василь Сидорійович - асистент кафедри, kidsurgeon@ukr.net
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/dityachoyi-hirurgiyi-ta-otolaringologiyi/
Веб-сайт кафедри	http://dh.bsmu.edu.ua/
E-mail	surgery_ped@bsmu.edu.ua
Адреса	КНП "Міська дитяча клінічна лікарня" 58001, Чернівецька обл., м. Чернівці, вул. Буковинська, 4
Контактний телефон	(0372) 53-84-56

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	1,5
Загальна кількість годин	45
Лекції	4
Практичні заняття	30
Самостійна робота	11
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Дитяча хірургія – одна з фундаментальних клінічних дисциплін у системі вищої медичної освіти, знання якої необхідні для якісної підготовки фахівців у галузі охорони здоров'я. Це обумовлено тим, що знання з дитячої хірургії посідають провідне місце у лікуванні природженої та набутої хірургічної патології у дітей. В останні десятиріччя галузь поповнилася новими методиками діагностики та лікування. Державні стандарти вищої медичної освіти також передбачають, що лікар, дитячий хірург повинен вміти застосовувати різні методи діагностики та обирати оптимальні методи хірургічного лікування різноманітної патології дитячого віку. Знання з дитячої хірургії дозволять майбутньому фахівцю обрати оптимальний метод для діагностики патології різних органів і систем та інтерпретувати дані методів дослідження щодо клінічного діагнозу, оцінити можливості різних методів лікування та обрати оптимальну методику хірургічного лікування патології у дітей.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального

- процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukciya-shhodo-oczinyuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
 - Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
 - Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
 - Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
 - Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
 - Положення про порядок та умови обрання студентами вибірових дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyh_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
 - Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
нормальна фізіологія	дитяча хірургія
нормальна анатомія	неонатальна хірургія

патологічна анатомія	дитяча травматологія та ортопедія
топографічна анатомія та оперативна хірургія	педіатрія
мікробіологія	сімейна медицина
внутрішні хвороби	
акушерство та гінекологія	
педіатрія	
ендокринологія	
урологія	
травматологія та ортопедія	
анестезіологія та реаніматологія	
ендоскопічна хірургія	
онкологія	

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Дитячої хірургії» є: засвоєння теоретичних та практичних знань з етіології, патогенезу, класифікації, клінічних проявів, методів діагностики, консервативного та оперативного лікування, профілактики та реабілітації дітей з хірургічною патологією, вмінь клінічного, лабораторного та інструментального обстеження дитини з дотриманням принципів медичної етики та деонтології, набуття студентом професійних вмінь з ведення медичної документації.

Набуття студентом знань та професійних вмінь з диференційної діагностики хірургічних захворювань дитячого віку, диспансерного нагляду за здоровими та хворими дітьми в амбулаторних умовах та надання невідкладної допомоги при найбільш поширених невідкладних станах у дітей на основі знань вікових анатомо-фізіологічних особливостей дитячого організму.

Формування здатності використовувати знання, уміння, навички для вирішення типових задач діяльності лікаря в галузі охорони здоров'я, сфера застосування яких передбачена визначеними переліками синдромів та симптомів захворювань, невідкладних станів, фізіологічних станів.

6.2. Основні завдання вивчення дисципліни «Дитяча хірургія» є:

- визначення нозологій в дитячій хірургії;
- визначати етіологію, патогенез виникнення та розвитку хірургічної патології;
- визначати клінічні прояви хірургічних захворювань;
- визначати можливі ускладнення при хірургічній патології у дітей;
- вивчити методики та стандартні схеми опитування, фізикального обстеження дітей різного віку;
- вивчити етапи та методи обстеження дитини з хірургічною патологією;
- знати методику проведення лабораторних та інструментальних досліджень;
- знати можливі зміни при лабораторних та інструментальних методах обстежень, які спостерігаються при хірургічних захворюваннях дітей;
- вивчити невідкладні стани в клініці дитячої хірургії та етапи надання екстреної медичної допомоги дитині з хірургічною патологією;
- знати алгоритми виконання медичних маніпуляцій;
- вивчити основні принципи консервативного та хірургічного лікування в дитячій хірургії;
- знати нормативні документи для ведення медичної документації пацієнта з хірургічною патологією;
- визначати причинні фактори, механізми патофізіологічних змін при дитячій хірургічній патології, стадії розвитку, клінічні прояви;
- проводити фізикальне обстеження дітей з хірургічною патологією;
- встановити попередній та клінічний діагноз;

- призначити лабораторні та інструментальні методи досліджень для підтвердження діагнозу;
- інтерпретувати результати об'єктивного обстеження, лабораторних та інструментальних досліджень;
- провести диференційну діагностику;
- прогнозувати виникнення можливих ускладнень;
- визначати тактику ведення дитини з хірургічною патологією та надання екстреної медичної допомоги;
- обрати тактику лікування (консервативне, хірургічне) в дитячій хірургії;
- виконувати медичні маніпуляції;
- надавати екстрену медичну допомогу;
- вести медичну документацію;
- діяти соціально відповідально та свідомо;
- діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

7.1. Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

7.2. Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність працювати в команді.

ЗК8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

7.3. Фахові (спеціальні) компетентності:

ФК1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

ФК2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.

ФК3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.

ФК6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.

ФК7. Здатність до діагностування невідкладних станів.

ФК 8. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.

ФК11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності, включаючи систему раннього втручання.

ФК15. Здатність до проведення експертизи працездатності.

ФК16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

ФК21. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК22. Здатність управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів

ФК23. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.

ФК24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.

ФК25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання (ПРН), формуванню яких сприяє вивчення навчальної дисципліни:

ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН 4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (анемічний синдром, анурія та олігурія, біль в грудній клітці, біль в животі, біль в кінцівках та спині, біль в промежині, біль у горлі, блювання, випіт у плевральну порожнину, гарячка, геморагічний синдром, гепатомегалія та гепатолієнальний синдром, дизурія, дисфагія, діарея, жовтяниця, задишка, асфіксія, закреп, кашель, кишкова непрохідність, кровотеча зовнішня та внутрішня, кровохаркання, лімфаденопатія, набряковий синдром, переломи трубчастих кісток, пневмоторакс, поліурія, портальна гіпертензія, сечовий синдром, синдром дегідратації, ціаноз, шлунково-кишкова кровотеча); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (сепсис новонароджених, сепсис хірургічний, вроджені вади розвитку органів дихання, інфекційно-деструктивні захворювання легенів, медіастиніти, новоутворення легень та середостіння, плеврити, пневмонії, пневмоторакс, стороннє тіло в дихальних шляхах, травми грудної клітки (поверхнева, відкрита), випадіння прямої кишки, вроджені вади розвитку органів травлення, гастроезофагеальна рефлюксна хвороба, езофагіти, гостра непрохідність кишечника, гострий та хронічний апендицит, гострий та хронічний панкреатит, доброякісні захворювання стравоходу, ентерити, коліти, запальні захворювання прямої кишки та перианальної області, защемлені і незащемлені киля живота, новоутворення стравоходу, шлунку, товстої кишки, печінки та підшлункової залози, пептичні виразки шлунка та дванадцятипалої кишки, перитоніт, перфорація порожнистого органу, стеноз пілоруса шлунка, травми живота (поверхнева, відкрита), холецистити, холангіти, жовчнокам'яна хвороба, холедохолітіаз, цирози печінки, шлунково-кишкова кровотеча, баланит, баланопостит, вроджені вади розвитку сечової системи, новоутворення нирки, сечових шляхів і передміхурової залози, пієлонефрити, сечокам'яна хвороба, уретрит, цистити, бактеріальні захворювання шкіри та підшкірної клітковини, піодермії, гнійно-запальні захворювання пальців та кисті, гнійно-запальні захворювання у дітей та новонароджених, опіки та обмороження, специфічна хірургічна інфекція (анаеробна клостридіальна та неклостридіальна), вроджені та набуті вади розвитку кістково-м'язової системи, новоутворення кістково-м'язової системи, остеомієлітполітравма, типові переломи кісток плеча, передпліччя, кисті, стегна, гомілки, стопи, травма тазу, травма хребта, ушкодження великих суглобів (кульшового, колінного, гомілко- ступневого, ліктьового), бешиха, вроджені інфекції новонародженого, мастит).

ПРН 5. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (аналіз плевральної рідини, аналіз асцитичної рідини, аналіз синовіальної рідини, аналіз сечі за Зимницьким, аналіз сечі за Нечипоренком, активність альфа-амілази у крові та сечі, фекальна еластаза 1, протеїни крові та їх фракції, С-реактивний протеїн, глюкоза крові, глікозильований гемоглобін, пероральний тест толерантності до глюкози, ліпіди та ліпопротеїни крові та їх фракції, гормони крові, феритин, залізо та мідь сироватки крові, креатинін, сечовина крові та сечі, швидкість клубочкової фільтрації, електроліти крові, амінотрансферази крові, загальний білірубін крові та його фракції, коагулограма, сечова кислота крові, лужна фосфатаза крові, ендоскопічне дослідження травного тракту, ехокардіографія та доплерографія, загальний аналіз калу, загальний аналіз крові, загальний аналіз сечі, цукор і ацетон в сечі, загальний аналіз спинномозкової рідини, загальний аналіз стернального пунктату, загальний аналіз харкотиння, загальний імунологічний профіль крові, мікробіологічне дослідження біологічних рідин та виділень, методи інструментальної візуалізації органів черевної порожнини, методи інструментальної візуалізації органів грудної порожнини, сечостатевої системи, черепа, хребта, спинного мозку, кісток та суглобів, грудної залози), враховуючи вік пацієнта.

ПРН 6. Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (сепсис новонароджених, сепсис хірургічний, вроджені вади розвитку органів дихання, інфекційно-деструктивні захворювання легенів, медіастиніти, новоутворення легень та середостіння, плеврити, пневмонії, пневмоторакс, стороннє тіло в дихальних шляхах, травми грудної клітки (поверхнева, відкрита), випадіння прямої кишки, вроджені вади розвитку органів травлення, гастроезофагеальна рефлюксна хвороба, езофагіти, гостра непрохідність кишечника, гострий та хронічний апендицит, гострий та хронічний панкреатит, доброякісні захворювання стравоходу, ентерити, коліти, запальні захворювання прямої кишки та перианальної області, защемлені і незащемлені киля живота, новоутворення стравоходу, шлунку, товстої кишки, печінки та підшлункової залози, пептичні виразки шлунка та дванадцятипалої кишки, перитоніт, перфорація порожнистого органу, стеноз пілоруса шлунка, травми живота (поверхнева, відкрита), холецистити, холангіти, жовчнокам'яна хвороба, холедохолітіаз, цирози печінки, шлунково-кишкова кровотеча, баланит, баланопостит, вроджені вади розвитку сечової системи, новоутворення нирки, сечових шляхів і передміхурової залози, пієлонефрити, сечокам'яна хвороба, уретрит, цистити, бактеріальні захворювання шкіри та підшкірної клітковини, піодермії, гнійно-запальні захворювання пальців та кисті, гнійно-запальні захворювання у дітей та новонароджених, опіки та обмороження, специфічна хірургічна інфекція (анаеробна клостридіальна та неклостридіальна), вроджені та набуті вади розвитку кістково-м'язової системи, новоутворення кістково-м'язової системи, остеомієліт, політравма, типові переломи кісток плеча, передпліччя, кисті, стегна, гомілки, стопи, травма тазу, травма хребта, ушкодження великих суглобів (кульшового, колінного, гомілко-ступневого, ліктьового), бешиха, вроджені інфекції новонародженого, мастит).

ПРН 7. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (аналіз плевральної рідини, аналіз асцитичної рідини, аналіз синовіальної рідини, аналіз сечі за Зимницьким, аналіз сечі за

Нечипоренком, активність альфа-амілази у крові та сечі, фекальна еластаза 1, протеїни крові та їх фракції, С-реактивний протеїн, глюкоза крові, глікозильований гемоглобін, пероральний тест толерантності до глюкози, ліпіди та ліпопротеїни крові та їх фракції, гормони крові, феритин, залізо та мідь сироватки крові, креатинін, сечовина крові та сечі, швидкість клубочкової фільтрації, електроліти крові, аміотрансферази крові, загальний білірубін крові та його фракції, коагулограма, сечова кислота крові, лужна фосфатаза крові, ендоскопічне дослідження травного тракту, ехокардіографія та доплерографія, загальний аналіз калу, загальний аналіз крові, загальний аналіз сечі, цукор і ацетон в сечі, загальний аналіз спинномозкової рідини, загальний аналіз стернального пунктату, загальний аналіз харкотиння, загальний імунологічний профіль крові, мікробіологічне дослідження біологічних рідин та виділень, методи інструментальної візуалізації органів черевної порожнини, методи інструментальної візуалізації органів грудної порожнини, сечостатевої системи, черепа, хребта, спинного мозку, кісток та суглобів, грудної залози), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (сепсис новонароджених, сепсис хірургічний, вроджені вади розвитку органів дихання, інфекційно-деструктивні захворювання легенів, медіастиніти, новоутворення легень та середостіння, плеврити, пневмонії, пневмоторакс, стороннє тіло в дихальних шляхах, травми грудної клітки (поверхнева, відкрита), випадіння прямої кишки, вроджені вади розвитку органів травлення, гастроезофагеальна рефлюксна хвороба, езофагіти, гостра непрохідність кишечника, гострий та хронічний апендицит, гострий та хронічний панкреатит, доброякісні захворювання стравоходу, ентерити, коліти, запальні захворювання прямої кишки та перианальної області, защемлені і незащемлені киля живота, новоутворення стравоходу, шлунку, товстої кишки, печінки та підшлункової залози, пептичні виразки шлунка та дванадцятипалої кишки, перитоніт, перфорація порожнистого органу, стеноз пілоруса шлунка, травми живота (поверхнева, відкрита), холецистити, холангіти, жовчнокам'яна хвороба, холедохолітіаз, цирози печінки, шлунково-кишкова кровотеча, баланит, баланопостит, вроджені вади розвитку сечової системи, новоутворення нирки, сечових шляхів і передміхурової залози, пієлонефрити, сечокам'яна хвороба, уретрит, цистити, бактеріальні захворювання шкіри та підшкірної клітковини, піодермії, гнійно-запальні захворювання пальців та кисті, гнійно-запальні захворювання у дітей та новонароджених, опіки та обмороження, специфічна хірургічна інфекція (анаеробна клостридіальна та неклостридіальна), вроджені та набуті вади розвитку кістково-м'язової системи, новоутворення кістково-м'язової системи, остеомієліт, політравма, типові переломи кісток плеча, передпліччя, кисті, стегна, гомілки, стопи, травма тазу, травма хребта, ушкодження великих суглобів (кульшового, колінного, гомілко-ступневого, ліктьового), бешиха, вроджені інфекції новонародженого, мастит).

ПРН 8. Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (гостра затримка сечі, гостре пошкодження нирок, гостра кровотеча, синдром гострої крововтрати, в т.ч. у польових умовах та при надзвичайних станах, ниркова коліка, гострі анафілактичні реакції) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН 9. Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (сепсис новонароджених, сепсис хірургічний, вроджені вади розвитку органів дихання, інфекційно-деструктивні захворювання легенів, медіастиніти, новоутворення легень та середостіння, плеврити, пневмонії, пневмоторакс, стороннє тіло в

дихальних шляхах, травми грудної клітки (поверхнева, відкрита), випадіння прямої кишки, вроджені вади розвитку органів травлення, гастроезофагеальна рефлюксна хвороба, езофагіти, гостра непрохідність кишечника, гострий та хронічний апендицит, гострий та хронічний панкреатит, доброякісні захворювання стравоходу, ентерити, коліти, запальні захворювання прямої кишки та перианальної області, защемлені і незащемлені киля живота, новоутворення стравоходу, шлунку, товстої кишки, печінки та підшлункової залози, пептичні виразки шлунка та дванадцятипалої кишки, перитоніт, перфорація порожнистого органу, стеноз пілоруса шлунка, травми живота (поверхнева, відкрита), холецистити, холангіти, жовчнокам'яна хвороба, холедохолітіаз, цирози печінки, шлунково-кишкова кровотеча, баланит, баланопостит, вроджені вади розвитку сечової системи, новоутворення нирки, сечових шляхів і передміхурової залози, пієлонефрити, сечокам'яна хвороба, уретрит, цистити, бактеріальні захворювання шкіри та підшкірної клітковини, піодермії, гнійно-запальні захворювання пальців та кисті, гнійно-запальні захворювання у дітей та новонароджених, опіки та обмороження, специфічна хірургічна інфекція (анаеробна клостридіальна та неклостридіальна), вроджені та набуті вади розвитку кістково-м'язової системи, новоутворення кістково-м'язової системи, остеомієліт, політравма, типові переломи кісток плеча, передпліччя, кисті, стегна, гомілки, стопи, травма тазу, травма хребта, ушкодження великих суглобів (кульшового, колінного, гомілко-ступневого, ліктьового), бешиха, вроджені інфекції новонародженого, мастит), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН 10. Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 14. Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (гостра затримка сечі, гостре пошкодження нирок, гостра кровотеча, синдром гострої крововтрати, в т.ч. у польових умовах та при надзвичайних станах, ниркова коліка, гострі анафілактичні реакції) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.

ПРН 15. Організовувати надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в умовах надзвичайних ситуації та бойових дій, в т.ч. у польових умовах

ПРН 17. Виконувати медичні маніпуляції (виконувати непрямий масаж серця, виконувати штучне дихання, проводити дефібриляцію за допомогою ручного автоматичного дефібрилятора-кардіовертера, проводити реєстрацію стандартної ЕКГ в 12 відведеннях, здійснювати тимчасову зупинку зовнішньої кровотечі, здійснювати первинну хірургічну обробку рани, перев'язку, зняття шкірних швів, накладати кровоспинні турнікети і використовувати кровоспинні засоби, встановлювати назогастральний та орогастральний зонд, проводити транспортну іммобілізацію, проводити введення лікарських речовин, забезпечувати периферичний венозний доступ, вимірювати артеріальний тиск, відновлювати прохідність дихальних шляхів, проводити катетеризацію сечового міхура м'яким зондом, здійснювати пальцеве дослідження прямої кишки та за допомогою

ректального дзеркала, здійснювати клінічне обстеження молочних залоз, виконувати плевральну пункцію, визначати групи крові, резус- належність, переливати компоненти крові й кровозамінники, проводити огляд й оцінювання зовнішніх статевих органів хлопчиків, оцінювати стан статевого розвитку дітей) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН 18. Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

ПРН 21. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН 25. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефаківців.

ПРН 26. Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, організовувати роботу та професійний розвиток персоналу з урахуванням набутих навиків ефективної роботи в команді, позицій лідерства, належної якості, доступності і справедливості, забезпечення надання інтегрованої медичної допомоги.

ПРН 28. Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, враховувати соціальні, економічні та етичні наслідки.

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Дитяча хірургія» здобувач повинен:

8.1. знати:

- Етіологію, патогенез, сучасну класифікацію, заходи профілактики захворювань, що найбільш часто зустрічаються.
- Клінічну картину, особливості перебігу та можливі ускладнення найбільш поширених захворювань, що протікають в типовій формі у дитячого населення.
- Сучасні методи клінічного, лабораторного, інструментального обстеження хворих (включаючи ендоскопічні, рентгенологічні методи, ультразвукову діагностику), а також діагностичні можливості методів безпосереднього дослідження дітей хірургічного профілю.
- Критерії діагнозу різних захворювань.
- Методи хірургічного лікування і показання до їх застосування, механізм дії лікувальної фізкультури і фізіотерапії. Показання і протипоказання до їх призначення.
- Клініко-фармакологічну характеристику основних груп лікарських препаратів і раціональний вибір конкретних лікарських засобів при лікуванні основних патологічних синдромів захворювань і невідкладних станів у дітей.
- Методи загальноклінічного обстеження.

8.2. вміти:

- Оцінити статус пацієнта, провести його повне фізичне обстеження пацієнта (огляд, пальпація, аускультация, вимірювання артеріального тиску, визначення властивостей артеріального пульсу), що включає обстеження систем і органів черевної порожнини і заочеревинного простору, шлунково-кишкового тракту, сечовидільної, кістково-м'язової системи, кровотворних органів, оцінити стан пацієнта для прийняття

рішення про необхідність надання йому хірургічної допомоги і медикаментозної терапії.

- Поставити попередній діагноз, намітити обсяг додаткових досліджень відповідно до прогнозу хвороби, для уточнення діагнозу і отримання достовірних результатів і формулювання клінічного діагнозу.
- Розробити план хірургічних дій з урахуванням перебігу хвороби і її лікування та обґрунтувати адекватну фармакотерапію у конкретного хворого при основних патологічних синдромах і невідкладних станах.

8.3. демонструвати:

- Інтерпретацію результатів лабораторних, інструментальних методів діагностики.
- Алгоритм постановки попереднього діагнозу з подальшим направленням пацієнта до відповідного лікаря-фахівця.
- Основні лікарські діагностичні та лікувальні заходи по наданню першої лікарської допомоги при невідкладних і загрожують життю станах.
- Виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених хірургічних захворювань.
- Визначення плану консервативного та оперативного лікування хірургічних захворювань в залежності від патогенетичних факторів та важкості стану хворого.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 45 годин (1.5 кредити ЄКТС) – 3 модуль «Дитяча хірургія», який складається з двох змістових модулів.

Змістовий модуль 5.

Ургентна дитяча хірургія

Тема 1. Запальні захворювання черевної порожнини: гострий апендицит, перитоніти, гострий брижовий лімфаденіт. Набута кишкова непрохідність. Закрита травма живота. Кровотечі із травної системи. Портальна гіпертензія. Особливості гострого апендициту різних вікових груп. Ускладнені форми гострого апендициту. Первинний перитоніт. Перитоніт новонароджених. Реабілітація після оперативних втручань. Спайкова кишкова непрохідність. Інвагінація кишечника. Синдром короткої кишки. Странгуляційна непрохідність. Закрита травма органів черевної порожнини. Травма порожнистих органів. Травма паренхіматозних органів. Травматичні ушкодження сечостатевої системи. Кровотечі шлунково-кишкового тракту у дітей. Портальна гіпертензія. Кровотечі з варикозне розширених вен стравоходу.

Тема 2. Гнійні захворювання легенів та плеври. Травма грудної порожнини та ушкодження стравоходу. Травма у дітей. Екстрена медична допомога невідкладних станів. Гнійні захворювання легенів, плеври та межистіння. Гостра деструктивна пневмонія. Травматичний шок у дітей. Особливості травматичних ушкоджень у дітей. Травми грудної порожнини та ушкодження стравоходу. Кровотечі з травного тракту.

Тема 3. Вади розвитку травного тракту новонароджених: Атрезія стравоходу. Мальформації тонкого кишківника. Атрезія і стеноз дванадцятипалої кишки. Заворот «середньої кишки». Природжений пілоростеноз. Атрезії і стенози тонкої кишки. Меконієвий ілеус. Хвороба Гіршпрунга. Атрезія анального отвору та прямої кишки.

Тема 4. Гнійно-запальні захворювання кісток та суглобів. Гнійно-запальні захворювання м'яких тканин. Гострий гематогенний остеомієліт. Метаепіфізарний остеомієліт новонароджених. Атипові форми остеомієліту (абсцес Броді, антибіотичний остеомієліт, склерозуючий остеомієліт Гарре). Артрити. Гнійно-запальні захворювання м'яких тканин. Флегмона. Омфаліт. Бешиха. Лімфаденіт. Гнійний мастит. Фурункул, карбункул. Гострий парапроктит. Хірургічний сепсис. Синдром системної відповіді на запалення. Сепсис. Септичний шок. Синдром поліорганної недостатності. Основи антибактеріальної терапії у дітей.

Тема 6. Синдром набряклої мошонки. Травматичні ушкодження сечовивідної системи. Сечокам'яна хвороба. Сечокам'яна хвороба: ниркова колька, калькульозний пієлонефрит. Травма зовнішніх статевих органів. Защемлені пахвинні грижі і напружене гідрофунікулоцеле. Синдром набряклої мошонки. Перекрут яєчка і сім'яного канатика. Перекрут гідатиди яєчка. Орхіт, орхоепідідіміт.

Змістовий модуль 6.

Новоутворення тканин у дітей

Тема 5. Доброякісні новоутворення м'яких тканин та кісток. Злоякісні новоутворення м'яких тканин та кісток. Доброякісні та злоякісні пухлини, ембріональні пухлини. Тератома, тератобластома. Нейробластома. Лейо-, рабдоміосаркома. Пухлини кісток. Пухлини печінки: доброякісні (гемангіома, гамартома, гепатоцелюлярна аденома), злоякісні (гепатобластома, гепатоцелюлярна карцинома). Судинні аномалії: судинні пухлини (гемангіома). Судинні мальформації (капілярні, венозні, лімфатичні, артеріальні, змішані)

Підсумковий модульний контроль.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Аудиторні		Самостійна робота студента	Індиві- дуальна робота
		Лекції	Практичні заняття		
1	2	3	4	5	6
Модуль 3					
Змістовий модуль 5. Ургентна дитяча хірургія					
Тема 1. Запальні захворювання черевної порожнини: гострий апендицит, перитоніти, гострий брижовий лімфаденіт. Набута кишкова непрохідність. Закрита травма живота. Кровотечі із травної системи. Портальна гіпертензія.	10	2	5	3	-
Тема 2. Гнійні захворювання легенів та плеври. Травма грудної порожнини та ушкодження стравоходу. Травма у дітей. Екстрена медична допомога невідкладних станів.	6	-	5	1	-
Тема 3. Вади розвитку травного тракту новонароджених: атрезія стравоходу, пілоростеноз, вроджена висока і низька непрохідність кишечника, атрезія анального отвору та прямої кишки.	9	2	5	2	-
Тема 4. Гнійно-запальні захворювання кісток та суглобів. Гнійно-запальні захворювання м'яких тканин.	8	-	5	3	-

Тема 5. Синдром набряклої мошонки. Травматичні ушкодження сечовивідної системи. Сечокам'яна хвороба.	3	-	2	1	-
Разом за змістовим модулем 5	36	4	22	10	-
Змістовий модуль 6. Новоутворення тканин у дітей					
Тема 1. Доброякісні новоутворення м'яких тканин. Злоякісні новоутворення м'яких тканин та кісток.	6	-	5	1	
Разом за змістовим модулем 6	6	-	5	1	-
Індивідуальна робота (за наявності)	-	-	-	-	-
Підсумковий модульний контроль	3	-	3	-	-
УСЬОГО ГОДИН	45	4	3	11	-

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№	Назва теми	К-сть год.
1	Набута кишкова непрохідність. Запальні захворювання черевної порожнини. Закрита травма живота. Кровотечі із травної системи. Портальна гіпертензія.	2
2	Вади розвитку травного тракту новонароджених: атрезія стравоходу, пілоростеноз, вроджена висока і низька непрохідність кишечника, атрезія анального отвору та прямої кишки.	2
Разом		4

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

№	Тема	Кільк. годин
Змістовий модуль 5. Ургентна дитяча хірургія		
1.	Запальні захворювання черевної порожнини: гострий апендицит, перитоніти, гострий брижовий лімфаденіт.	2
	Набута кишкова непрохідність. Закрита травма живота. Кровотечі із травної системи. Портальна гіпертензія.	3
2.	Гнійні захворювання легенів та плеври. Травма грудної порожнини та ушкодження стравоходу. Травма у дітей. Екстрена медична допомога невідкладних станів.	5
3.	Вади розвитку травного тракту новонароджених: атрезія стравоходу, пілоростеноз, вроджена висока і низька непрохідність кишечника, атрезія анального отвору та прямої кишки.	5
4.	Гнійно-запальні захворювання кісток та суглобів. Гнійно-запальні захворювання м'яких тканин.	5
Змістовий модуль 6. Новоутворення тканин у дітей		
5.	Доброякісні новоутворення м'яких тканин. Злоякісні новоутворення м'яких тканин та кісток.	5
6.	Синдром набряклої мошонки. Травматичні ушкодження сечовивідної системи. Сечокам'яна хвороба.	2
	Підсумковий модульний контроль	3
Всього годин		30

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1.	Деонтологія дитячого віку.	1
2.	Особливості антибіотикотерапії у дітей.	1
3.	Рідкісні форми інвагінації кишечника в дітей.	1
4.	Ускладнення гнійно-запальних захворювань у немовлят.	1
5.	Пункція суглобів у дітей.	1
6.	Токсико-септичний шок у дітей.	1
7.	Хіміотерапевтичне лікування злоякісних новоутворень у дітей.	1
8.	Лапароцентез у дітей.	1
9.	Техніка лапароскопії у дітей.	1
10.	Можливості УЗД у дітей.	1
11.	Хірургія новонароджених	1
Разом		11

14. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

- Виступи на науковому студентському гуртку.
- Участь у наукових конференціях.
- Виготовлення наочності згідно навчальних програм (таблиці, муляжі, наочні приладдя, графологічні схеми практичних занять).
- Написання рефератів

15. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Які основні механізми ушкоджень органів черевної порожнини?
2. Класифікація ушкоджень черевної порожнини при травмі.
3. Основні симптоми ушкоджень паренхіматозних органів.
4. Основні симптоми ушкодження порожнистих органів.
5. Назвіть основні клінічні прояви кровотечі із верхніх та нижніх відділів травної системи.
6. Які основні причини виникнення кровотеч з травної системи.
7. Дати оцінку шлункового вмісту в залежності від висоти джерел
8. кровотечі.
9. Дайте трактування загальних принципів лікування та зупинки кровотечі.
10. Які особливості контролю за перебігом кровотечі з травного тракту, визначити показання до хірургічного лікування.
11. Сформулюйте показання до консервативного та оперативного лікування, стандартизуйте його об'єм та ефективність.
12. Дайте основний перелік хірургічних захворювань у дітей, які спричиняють запалення органів черевної порожнини.
13. Які основні клінічні прояви та локальні симптоми запалення органів черевної порожнини.
14. Які основні клінічні прояви та локальні симптоми характерні при запаленнях органів черевної порожнини у новонароджених.
15. Особливості клініки гострого апендициту у дітей раннього віку (до 3 років).
16. Які показання до консервативного лікування та його характер при перитоніті у новонароджених.
17. Особливості передопераційної підготовки при запаленнях черевної порожнини.
18. Які клінічні симптоми та допоміжні методи діагностики характерні для деструктивних
19. форм холециститу.

20. Дайте загальні принципи лікування холециститу та визначте показання до хірургічних методів лікування.
21. Які основні причини виникнення гострого панкреатиту.
22. Сформулюйте показання до консервативного та оперативного лікування гострого панкреатиту, його об'єм та методи.
23. Яка класифікація набутої кишкової непрохідності у дітей.
24. Визначити основні принципи виникнення інвагіляцій кишечника, злукової, обтураційної та динамічної непрохідності.
25. Перелічіть основні симптоми гострої інвагінації кишечника.
26. Які методи діагностики та лікування гострої інвагінації кишечника.
27. Особливості та термін передопераційної підготовки при набутій кишковій непрохідності.
28. Дайте характеристику рентгенологічних стадій набутої непрохідності кишечника.
29. Визначте основні ознаки життєздатності защемленої кишки.
30. Які методи оперативного втручання виконуються при інвагінації кишечника.
31. Дайте загальні принципи консервативної терапії при ранній спайково-паретичній непрохідності.
32. Які головні захворювання, з якими необхідно провести диференційну діагностику при синдромі набряклої калитки?
33. Які симптоми можна виявити при синдромі набряклої колитки?
34. На чому базується обґрунтування попереднього діагнозу захворювань при синдромі набряклої калитки?
35. Що важливо визначити при формуванні лікувальної тактики у хворих із гострим орхоепідімітом, перекрутом гідатиди Морган'ї, перекрутом яєчка та гостро виниклою водяною оболонкою яєчка?
36. Які ускладнення можуть виникнути при гострому захворюванні яєчка?
37. Що важливо виявити у хворого із травматичним ушкодженням сечовивідної системи?
38. Які зміни можна виявити при пальпації поперекової ділянки при травмі нирок?
39. На чому базується обґрунтування попереднього діагнозу травматичного ушкодження нирок?
40. Які методи діагностики допоможуть в діагностиці травми нирок?
41. Особливості обстеження дітей із травмою сечового міхура та уретри?
42. Що необхідно виявити у хворого із травматичним ушкодженням сечового міхура?
43. За якими принципами формується перелік ушкоджень для проведення диференційної діагностики при травматичних ушкодженнях тазових кісток та органів малого тазу?
44. Назвіть найбільш вірогідні методи діагностики, які допоможуть в постановці діагнозу травми уретри?
45. Особливості фізикального обстеження дітей із травмою калитки?
46. Що найбільш важливо визначити при формуванні лікувальної тактики у хворих із травматичним ушкодженням сечовивідної системи?
47. 16. Яка частота гнійно-септичних захворювань у новонароджених, їх структура та головні причини виникнення?
48. Які анатомо-фізіологічні особливості будови шкіри та підшкірної клітковини сприяють розповсюдженню запального процесу?
49. Назвати клінічні прояви некротичної флегмони новонароджених в залежності від форми.
50. Лікувальна тактика при некротичних флегмонах новонароджених.
51. Форми та клінічні прояви омфаліту у новонароджених.
52. Диференційна діагностика катарального омфаліту та нориць.
53. Особливості лікування омфаліту в залежності від форми захворювання.
54. Ускладнення та наслідки, які виявляють у зв'язку з омфалітом у дитини.
55. Коли і з чим пов'язано захворювання маститу новонароджених.
56. Особливості оперативного втручання при маститі новонароджених.

57. Причини виникнення парапроктиту у новонароджених.
58. Оперативні втручання, які проводять при парапроктиті в залежності від причини виникнення.
59. З яких напрямків складається лікування гнійно-септичних захворювань новонароджених?
60. Що є в основі емпіричного підходу до призначення антибіотиків?
61. Бактеріологічне дослідження при гнійно-септичних захворюваннях. Як його проводити?
62. Назвіть складові лікувального впливу на організм дитини з гнійно-септичними захворюваннями, від чого воно залежить.
63. Що таке синдром системно- запальної відповіді?
64. Які складові токсичних форм захворювання згідно міжнародної класифікації сепсису.
65. Чим відрізняється кровообіг сегментів кісток у новонароджених?
66. Коли закінчується формування епіфізів довгих трубчастих кісток і які критерії підтвердження?
67. Ембріогенез природжених кіст легенів.
68. Клінічний перебіг природжених кіст легенів.
69. Клінічні прояви кістозних захворювань легенів.
70. Лікування природжених кіст легенів.
71. Етіологія природженої емфіземи легень.
72. Клінічні прояви та форми природженої емфіземи легень.
73. Лікування природженої емфіземи легень.
74. Атрезія стравоходу.
75. Форми атрезії стравоходу та клінічні прояви.
76. Діагностика атрезії стравоходу.
77. Лікування атрезії стравоходу.
78. Класифікація діафрагмальних гриж.
79. Клінічні прояви діафрагмальних гриж.
80. Діагностика та диф.діагностика діафрагмальних гриж.
81. Оперативне лікування діафрагмальних гриж.
82. Природжений пілоростеноз. Клініка. Діагностика. Лікування.
83. Класифікація природженої кишкової непрохідності.
84. Клініка високої тонко-кишкової непрохідності.
85. Клініка низької кишкової непрохідності.
86. Діагностика природженої кишкової непрохідності.
87. Об'єм оперативного втручання при природженій кишковій непрохідності.
88. Грижа пупкового канатика. Класифікація. Клініка. Лікування.
89. Гастрошизис. Клініка. Диф.діагностика. Лікування.
90. Пупкова грижа. Клініка. Лікування.
91. Пахова грижа. Клініка. Диф.діагностика. Лікування. Ускладнення.
92. Гідронефроз. Причини. Клініка. діагностика.. Лікування
93. Міхурово-сочовидний рефлекс. Класифікація. Клініка. діагностика. Лікування.
94. Вади розвитку сечівника. Методи діагностики. Ускладнення. Лікування.
95. Який в нормі внутрішньокістковий тиск?
96. Які особливості діагностичної ситуації та вимірювання внутрішньокісткового тиску у дітей з підозрою на гострий гематогенний остеомієліт. Як змінюється внутрішньокістковий тиск при гострому гематогенному остеомієліті.
97. Особливості структури довгої трубчатої кістки.
98. Назвіть клінічні форми гострого гематогенного остеомієліту.
99. Розкрийте тромбоемболічну теорію гострого гематогенного остеомієліту.
100. Чому у новонароджених і дітей до 2-х років життя зустрічається метаепіфізарне ушкодження.
101. Назвіть атипові форми остеомієліту.

102. Який найбільш частий симптом метаепіфізарного остеомієліту і як його підтвердити?
103. Особливості пуякції суглобів у немовлят і як часто вони проводяться.
104. Особливості імобілізації та її термін у дітей з метаепіфізарним остеомієлітом.
105. Перелічити усюТадяешя, яю пов'язані з гематогевгкм остеомислітом і коли вони з'являються.
106. Термін диспансерного нагляду і можливі наслідки захворювання.
107. Що включає амбулаторний нагляд за хворими з гематогенним остеомієлітом.
108. Коли показано санаторно-курортне лікування.
109. Назвіть найбільш поширені оперативні втручання при хронічному остеомієліті у дітей.
110. Перелічити клінічні прояви гемангіом та лімфангіом.
111. Назвати методи консервативного та оперативного лікування гемангіом та лімфангіом.
112. Назвати клінічні прояви пігментних пухлин.
113. 110 .Лікувальна тактика при пігментних пухлинах.
114. Клініка атером та дермоїдних кіст.
115. Особливості видалення дермоїдних кіст.
116. Визначити клінічні прояви меланоми.
117. Диференційна діагностика та комбіноване лікування меланоми.
118. Перелічити клінічні прояви м'якотканинних злоякісних пухлин (рабдоміосаркома, тератобластома).
119. Хірургічне та комбіноване лікування м'якотканинних злоякісних пухлин.
120. Допоміжі методи діагностики пухлин у дітей. Їх роль у диференційній діагностиці.
121. Особливості клінічного перебігу доброякісних пухлин та пухлнооподібних захворювань кісток.
122. Методи хірургічного лікування доброякісних пухлин та пухлиноподібних захворювань кісток.
123. Консервативне лікування кіст кісток.
124. Клінічні прояви остеогенних сарком та саркоми Юінга.
125. Принципи комбінованого лікування злоякісних новоутворень кісток.
126. Клініка доброякісних пухлин кісток.
127. Методи лікування доброякісних пухлин кісток.
128. Консервативне лікування кіст кісток.
129. Методи діагностики злоякісних пухлин кісток.
130. Клінічні прояви та лікування нефробластом у дітей.
131. Клінічні прояви та лікування нейробластом у дітей.
132. Допоміжні методи діагностики пухлин заочеревинного простору в дітей.
133. Клініка та діагностика пухлин середостіння.
134. Лікування дітей зі злоякісними та доброякісними пухлинами середостіння.
135. Основні етапи оперативного лікування та доступи при ранній та пізній кишкової непрохідності.
136. Виділити класифікацію динамічної кишкової непрохідності.
137. Основні етапи консервативного лікування динамічної непрохідності.
138. Які ви знаєте форми гострої деструктивної пневмонії (ГДП)?
139. Які ускладнення відносяться до легеневої форми ГДП?
140. Які ускладнення відносяться до легенево-влевральної форми ГДП?
141. Що таке ателектаз легені?
142. Що представляє собою булла?
143. Які причини колапсу легені при пневмотораксі?
144. Яка рентгенологічна картина при пневмотораксі?
- 145.

146. Яка рентгенологічна картина ателектаза легені?
147. Чим відрізняється рентгенологічна картина напруженого піоторакса від ателектазу легені?
148. При якій набутій патології легень на оглядовій рентгенограмі органів грудної клітки органи межистіння зміщуються в сторону патології.
149. В якому місті на грудній стінці проводиться діагностична плевральна пункція.
150. Перечисліть, що необхідно для плевральної пункції?
151. Про що свідчить рівень рідини в абсцесі легені?
152. При яких абсцесах проводиться черезшкірна пункція?
153. При яких абсцесах застосовують постуральні положення?
154. Про що свідчить наявність гнійної мокроти у дитини з ГДП?
155. Які ви знаєте системи аспірації з плевральної порожнини?
156. Яка рентгенологічна картина на оглядовій рентгенограмі при піопневмотораксі?
157. Про що свідчить виділення газу по дренажу з плевральної порожнини при ГДП?
158. Які клінічні симптоми при перфорації стравоходу?
159. Який рентгенологічний метод найбільш інформативний для діагностики ушкоджень стравоходу?
160. Які методи обстеження застосовуються при травмі органів грудної порожнини?
161. Що являється показанням до оперативного втручання при гемотораксі?
162. Які методи діагностики застосовуються при ушкодженнях стравоходу?
163. Назвіть головні причини, які можуть призвести до розвитку сечокам'яної хвороби.
164. Які найбільш характерні клінічні прояви сечокам'яної хвороби?
165. На чому базується обґрунтування попереднього діагнозу сечокам'яної хвороби?
166. За якими принципами формується перелік захворювань для проведення диференційного діагнозу при нирковій коліці?
167. Чому в клінічному діагнозі важливо відобразити не тільки нозологічну форму захворювання, але й його перебіг та ускладнення?
168. Що важливо визначити при формуванні лікувальної тактики у хворих на сечокам'яну хворобу?
169. Які головні методи діагностики допоможуть при визначенні діагнозу?
170. Які захворювання об'єднані в групу синдрому набряклої мошонки?
171. Що необхідно визначити у хворого при наявності синдрому набряклої мошонки?
172. Чому важливо знати послідовність скарг при синдромі набряклої мошонки?

16. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Збір хірургічного анамнезу.
2. Методика дослідження дитини для виявлення:
 - гострого апендициту;
 - кишкової непрохідності (інвагінації);
 - природженої кишкової непрохідності;
 - гнійно-запальних захворювань новонароджених (флегмона, мастит, лімфаденіт, парапроктит, остеомієліт);
 - захворювань органів грудної клітки, які проявляються гострою дихальною недостатністю у новонароджених;
 - патології вагінального паростка очеревини (пахова грижа, водянка оболонки яєчка);

- крипторхізму;
 - варикоцеле;
 - пухлин (гем- та лімфангіом, типової локалізації злоякісних пухлин);
 - гіпертермічного та судомного синдромів;
 - набряку мозку;
 - гострої дихальної недостатності.
3. Принципи та інтерпретація результатів дослідження (лабораторні, рентгенологічні, ендоскопічні, УЗД та інші).
 4. Діагностичні та лікувальні маніпуляції:
 - пункція та розрізи при флегмоні, аденофлегмоні, гострому остеомієліті, некротичній флегмоні;
 - розсічення короткої вуздечки язика;
 - роз'єднання синехій препуціального мішка;
 - діагностика інвагінацій кишківника (пневмоіригографія);
 - катетеризація сечового міхура;
 - забезпечення штучної вентиляції легень ручним методом (фантом);
 - закритий масаж серця.
 5. Надання невідкладної медичної допомоги:
 - кістозна лімфангіома шиї, що супроводжуються гострою дихальною недостатністю (пункція);
 - швидко ростуча гемангіома (кріодеструкція);
 - напружена водянка оболонок яєчка (пункція);
 - термінальні стани (гіпертермія, судомний синдром, набряк мозку та легенів).
 6. Організація транспортування:
 - новонароджених з хірургічною патологією (попередження переохолодження, інфекції, аспірації шлункового вмісту та інші);
 - дітей в термінальному стані (підтримання життєво важливих функцій).

17. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Протягом вивчення дисципліни всі види діяльності студента підлягають контролю, як поточному (на кожному занятті), так і підсумковому (під час контрольних заходів).

Початковий контроль знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і включає в себе перевірку знань теоретичного та практичного матеріалу, який вивчався на попередніх курсах, що проводиться методом фронтального усного опитування, або написання контрольних робіт, для чого використовуються питання для контрольних робіт.

Поточний контроль знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і включає перевірку знань теоретичного матеріалу та контроль оволодіння практичними навичками, які передбачені методичними розробками занять з відповідних тем. Перевірка знань студентів здійснюється за допомогою усного фронтального опитування, вирішування тестових завдань різного ступеня важкості, розв'язування типових та нетипових ситуаційних задач, а також під час перевірки правильності виконання практичних навичок.

Проміжний контроль знань студентів проводиться під час проведення підсумкових контрольних робіт під час останнього заняття змістовного модуля.

Підсумковий контроль знань студентів здійснюється на останньому практичному занятті після завершення модуля у формі підсумкового модульного контролю. У студентів з'ясовують знання теоретичного матеріалу (згідно переліку питань). Поряд з цим студенти виконують практичну роботу, що додається до білета та розв'язують ситуаційні завдання, що також враховується при оцінюванні їх знань.

Підсумковий модульний контроль (ПМК) здійснюється після завершення вивчення усіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та одержали

на них позитивні оцінки («5», «4», «3»), а також при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Студенту, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент під час складання підсумкового модульного контролю, становить 80.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав **не менше 50 балів**.

Таким чином, частки результатів оцінювання поточної навчальної діяльності і підсумкового модульного контролю становлять відповідно 60% та 40%.

Оцінювання індивідуальної самостійної роботи студентів (індивідуальних завдань): Кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента (СРС) залежить від її обсягу і значимості, але не більше 8 балів. Ці бали додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність.

Оцінювання самостійної роботи:

Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при підсумковому модульному контролі.

Підсумковий модульний контроль з дитячої хірургії проводиться в усній та письмовій формі шляхом написання студентами підсумкової роботи, яка включає 3 теоретичні питання, ситуаційні та тестові завдання, виконання практичної частини біля ліжка хворого. Оцінювання відповіді студента проводиться у відповідності до розроблених та затверджених критеріїв оцінок з дитячої хірургії.

Максимальна кількість балів модульного підсумкового контролю дорівнює 80.

Модуль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

Написання письмової роботи включає:

1. Контроль рівня теоретичної підготовки студентів. Кожному студенту пропонується 3 теоретичних завдання, які оцінюються в 10 балів за кожне (*всього 30 балів*)

2. Вирішення ситуаційної задачі (10 балів) та 10 тестових завдань - правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в 1 бал (*всього 20 балів*)

Практична частина включає:

Перевірка рівня засвоєння практичних вмінь і навичок проводиться у ліжка хворого шляхом:

- збирання скарг, анамнезу захворювання та їх оцінка,
- огляд пацієнта, збирання інформації про загальний стан пацієнта та його аналіз,
- фізикальне обстеження серцево-судинної системи, органів дихання, черевної порожнини, сечостатевої системи, кістково-м'язевої системи з аналізом отриманої інформації,
- виділення провідного синдрому,
- постановка найбільш вірогідного попереднього або синдромного діагнозу основного захворювання, його ускладнення, супутньої патології,
- складання плану обстеження,
- оцінка результатів лабораторних та інтерпретація результатів інструментальних методів дослідження,
- диференційна діагностика з урахуванням даних лабораторних та інструментальних методів досліджень,
- визначення принципів лікарської тактики, визначення прогнозу у даного хворого, рекомендації зміни образу життя /при необхідності/,

- ведення медичної документації /написати довідку про перебування в стаціонарі, виписку з історії хвороби, направлення на консультацію в інший стаціонар, елементи історії хвороби/,
 - участь у дискусії при обговоренні хворого,
 - виконання медичних маніпуляцій на муляжах, вказаних в кожному модулі.
- Кожен студент виконує 6 практичних вмінь і навичок 5 балів (всього 30 балів).

18. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Під час оцінювання засвоєння кожної теми студенту виставляються оцінки за 4 - бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної навчальної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми.

Студент повинен отримати оцінку з кожної теми. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем.

Вага кожної теми у межах одного модуля в балах має бути однаковою. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки. Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як арифметична сума балів за кожне заняття та за індивідуальну роботу. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну діяльність під час вивчення навчальної дисципліни, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем з додаванням балів за індивідуальне завдання здобувача, але не більше 200 балів.

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			"5"	"4"	"3"	"2"		
Модуль 3 45/1,5	2 (№№ 5-6)	8	14	11	8	0	8	70

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом укладання кількості балів, що відповідають оцінці «задовільно» на кожному занятті: $70=8 \times 8 + 6$ (ІСРС).

19. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

19.1. Базова

1. Хірургія дитячого віку: Підручник/ За ред. Сушка В.І., Кривчені Д.Ю. - Київ: МЕДИЦИНА, ТОВ, 2012. – 816 с.
2. Кривченя Д.Ю., Лисак С.В., Плотников О.М. Хірургічні захворювання у дітей. – Вінниця: Нова книга, 2009.- 256с.
3. Библюк Й.І., Библюк Ю.Й. «Хірургія дитячого віку» для студентів вищих медичних навчальних закладів, лікарів-інтернів. – Івано-Франківськ: Видавництво Івано-Франківського державного медичного університету, 2006. – 380 с.
4. Вади розвитку у дітей (самостійна аудиторна та позааудиторна робота студентів) / В.А. Дігтяр, В.І.Сушко, Л.М. Харитонюк, О.М. Барсук та ін. / Дніпропетровськ, 2011 – 334 с.

19.2. Допоміжна

1. Д.Ю. Кривченя, С.В. Лисак, О.М. Плотников. Хірургічні захворювання у дітей – Вінниця, «Нова книга», 2008 – 256 с.

2. Дольницький О.В., Кривченя Д.Ю., Поліщук М.Є. Дитяча травматологія. – К.: Книга плюс, 2006. – 472 с.
3. Історія хірургії дитячого віку України: навч. посібник / О.К. Толстанов, Ю.В. Вороненко, В.Ф. Рибальченко та ін.; за ред. О.К. Толстанов, Ю.В. Вороненко, В.Ф. Рибальченка, А.Ф. Левицького, А.А. Переяслова, П.С. Русака. – Тернопіль: ТДМУ, 2012. – 432 с.
4. Кишечні стоми: види стом, методики їх формування: медико-соціальна реабілітація стомованих хворих. Ускладнення кишечних стом, їх лікування: методичні рекомендації / Нац. мед. ун-т ім. О.О. Богомольця та ін.; М.П. Захараш, Ю.М. Захараш. – Київ: НМУ ім. О.О. Богомольця, 2015. – 43 с.
5. Наказ МОЗ №88-АДМ від 30.03.2004р. «Про затвердження протоколів лікування дітей зі спеціальності "Дитяча хірургія"»
6. Природжені вади розвитку. Основи діагностики та лікування: монографія / О.В. Дольницький, В.О. Галаган, О.В. Ромадіна – К., 2009 – 1040 с.
7. A.H. Schwabegger. Congenital Thoracic Wall Deformities. Diagnosis, Therapy and Current Developments / Springer, 2011. – 346 p.
8. A.K.Saxena, M.E.Hoelwarth. Essentials of Pediatric Endoscopic Surgery / Springer, 2009. – 537 p.
9. A.M. Holschneider, J.M. Hutson. Anorectal Malformations in Children. Embryology, Diagnosis, Surgical Treatment, Follow-up. / Springer, 2006. – 480 p.
10. A.M. Holschneider, P. Puri. Hirschsprung's Disease and Allied Disorders. Third Edition. / Springer, 2008. – 333 p.
11. Ahmed H. Al-Salem. Atlas of Pediatric Surgery. Principles and Treatment / Springer, 2020. – 910 p.
12. Ashcraft's pediatric surgery. Sixth edition / G.W. Holcomb, J. P. Murphy, D. J. Ostlie (Eds.) – Elsevier, 2014. – 1165 p.
13. C.Esposito, F.Becmeur, H. Steyaert, P. Szavay. ESPES Manual of Pediatric Minimally Invasive Surgery / Springer, 2019. – 568 p.
14. D.A. Bolnick, M. Koyle, A. Yosha. Surgical Guide to Circumcision. / Springer, 2012. – 303 p.
15. D.H. Parikh, D.C.G. Crabbe, A.W. Auldist, S.S. Rothenberg. Pediatric Thoracic Surgery / Springer, 2009. – 614 p.
16. D.J. Papandria, G.E. Besner, R. L. Moss, K.A. Diefenbach. Operative Dictations in Pediatric Surgery / Springer, 2019. – 500 p.
17. D.S. Walsh, T.A. Ponsky, N.E. Bruns. The SAGES Manual of Pediatric Minimally Invasive Surgery / Springer, 2017. – 753 p.
18. E.A. Klein. Robotic and Laparoscopic Reconstructive Surgery in Children and Adults. / Springer, 2011. – 302 p.
19. G.L. Kaiser. Symptoms and Signs in Pediatric Surgery. / Springer, 2012. – 620 p.
20. L.Spitz, A.Coran. Operative Pediatric surgery / CRC Press, 2013. – 1134p.
21. M. Lima. Fundamentals of Pediatric Surgery / Springer, 2017. – 444 p.
22. Mattei P. Fundamentals of Pediatric Surgery / P. Mattei. – Springer, 2011. – 956 p.34. Operative pediatric surgery. 2nd edition / Edited by M.M. Ziegler, R.G. Azizkhan, D. von Allmen, T.R. Weber. – McGraw-Hill Education, 2014. – 1397 p.
23. Mattei P. Fundamentals of Pediatric Surgery / P. Mattei. – Springer, 2017. – 935 p.
24. Operative pediatric surgery. 2nd edition / Edited by M.M. Ziegler, R.G. Azizkhan, D. von Allmen, T.R. Weber. – McGraw-Hill Education, 2014. – 1397 p.
25. Pediatric Surgery. V. 2. Seventh edition / Arnold G. Coran, A. Caldamone, N. Scott Adzick et al. – Elsevier, 2012. – 848 p.
26. Puri P. Pediatric Surgery. General Principles and Newborn Surgery / Springer, 2020. – 1310 p.
27. R.Carachi, J.L. Grosfeld, A.F. Azmy. The Surgery of Childhood Tumors. / Springer, 2008. – 626 p.
28. R.Mattassi, D.A. Loose, M. Vaghi. Hemangiomas and Vascular Malformations. An Atlas of Diagnosis and Treatment / Springer, 2009. – 335 p.

29. S.Andronikou, A. Alexander, T. Kilborn, A.J.W. Millar, A. Daneman. ABC of Pediatric Surgical Imaging. / Springer, 2010. – 170 p.

19.3 Інформаційні ресурси

1. Міністерство охорони здоров'я - <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/>
2. UpToDate – <http://www.uptodate.com/home>
3. Access Medicine - <http://accessmedicine.mhmedical.com>
4. PubMed - <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/>
5. Medscape eMedicine - https://emedicine.medscape.com/pediatrics_surgery
6. American Pediatric Surgical Association - <https://eapsa.org/>
7. Електронні версії навчально-методичного забезпечення: Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи з дитячої хірургії для студентів 5 курсу медичного факультету за спеціальністю: 222 – «медицина», галузі знань «Охорона здоров'я» розміщені в системі дистанційного навчання MOODLE та є у вільному доступі для студентів (<http://moodle.bsmu.edu.ua>)

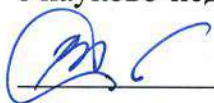
20. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

1. Боднар Олег Борисович - завідувач кафедри, професор, д.мед.н.,
2. Сокольник Сергій Олександрович - професор закладу вищої освіти кафедри, професор, д.мед.н.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи, доцент

Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ

“ 30 ” 08 2024 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)

з вивчення навчальної дисципліни
«ХІРУРГІЯ.ПРАКТИКА.»

Галузь знань 22 Охорона здоров'я
(код і назва галузі знань)

Спеціальність 222 Медицина
(код і назва спеціальності)

Освітній ступінь магістр
(магістр, бакалавр, молодший бакалавр)

Курс навчання 6

Форма навчання денна
(денна, заочна, дистанційна)

Кафедри хірургії №1, хірургії №2, загальної хірургії та урології
(назва кафедри)

Схвалено на засіданні кафедри хірургії 1
„30” серпня 2024 року (протокол № 2).

Завідувач кафедри хірургії №1
д.мед.н., професор

Ігор ПОЛЯНСЬКИЙ

Схвалено на засіданні кафедри хірургії 2
„30” серпня 2024 року (протокол № 1).

Завідувач кафедри хірургії №2,
д.мед.н., професор

Ігор ШКВАРКОВСЬКИЙ

Схвалено на засіданні кафедри загальної хірургії та урології,
від 30 серпня 2024 року(протокол № 1).

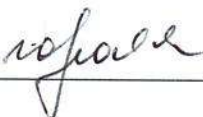
Завідувач кафедри загальної хірургії та урології,
д.мед.н., професор

Віктор ПОЛЬОВИЙ

Схвалено предметною методичною комісією з дисциплін хірургічного профілю
„30”серпня 2024 року (протокол № 2).

Голова предметної методичної комісії
д.мед.н., професор

Ігор ПОЛЯНСЬКИЙ

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ «ХІРУРГІЯ. ПРАКТИКА.»

Кафедра	Хірургії № 2
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Шкварковський Ігор Володимирович, завідувач кафедри, д.мед.н., професор, Shkvarkovskyj.igor@bsmu.edu.ua Іфтодій Андрій Григорович, д.мед.н., професор, Iftodii.Andriian@bsmu.edu.ua Колотило Олександр Богданович, професор кафедри, д.мед.н., kolotylo@bsmu.edu.ua Гребенюк Володимир Іванович, доцент кафедри, к.мед.н., доцент, grebenyuk@bsmu.edu.ua Рева Володимир Борисович, доцент кафедри, к.мед.н., доцент, reva.volodimir@bsmu.edu.ua Якобчук Світлана Олександрівна доцент кафедри, к.мед.н., доцент, yakobchuk@bsmu.edu.ua Гродецький Валентин Корнелійович доцент кафедри, к.мед.н., доцент, grodeckyj.valentyn@bsmu.edu.ua Русак Олег Богданович, доцент кафедри, к.мед.н., доцент, rusak@bsmu.edu.ua Кулачек Ярослав В'ячеславович, доцент кафедри, к.мед.н., kulachek.yaroslav@bsmu.edu.ua Москалюк Олександр Петрович, доцент кафедри, к.мед.н., moskalyuk_o@bsmu.edu.ua Козловська Ірина Михайлівна, доцент кафедри, к.мед.н. kozlovska@bsmu.edu.ua Фундюр Володимир Дмитрович, асистент кафедри, к.мед.н., fundyur.57@gmail.com
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/hirurgiyyi-2/
Веб-сайт кафедри	http://su.bsmu.edu.ua/
E-mail	surgey_lsmd@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Фастівська, 2
Контактний телефон	0372-58-60-11

Кафедра	Хірургії №1
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Гринчук Федір Васильович – професор кафедри, доктор медичних наук, професор, fedir.grynchuk@bsmu.edu.ua Білоокій Вячеслав Васильович, професор кафедри, доктор медичних наук, професор slava.bilookyi@bsmu.edu.ua Максимюк Віталій Васильович, професор кафедри, доктор медичних наук, професор maxsurg@ukr.net Андрієць Володимир Васильович, доцент кафедри, кандидат медичних наук, доцент volodia.andriets@bsmu.edu.ua

	Гресько Михайло Михайлович, доцент кафедри, кандидат медичних наук, доцент michailo.gresko@bsmu.edu.ua Тарабанчук Володимир Володимирович, доцент кафедри, кандидат медичних наук, доцент volodia.tarabanchiuk@bsmu.edu.ua Гирла Ян Вікторович - доцент кафедри, кандидат медичних наук gurla@bsmu.edu.ua Домбровський Дмитро Борисович - професор кафедри, доктор медичних наук, професор dombrovskyy@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/hirurgiyi-1/
Веб-сайт кафедри	https://sites.google.com/bsmu.edu.ua/surg/
E-mail	surgery_OKL@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Головна, 137
Контактний телефон	+38 (0372) 51-47-41

Кафедра	загальної хірургії та урології
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Польовий Віктор Павлович – завідувач кафедри, д.мед.н., професор doctorvictor@i.ua Сидорчук Руслан Ігорович – професор кафедри, д.мед.н., професор rsydorchuk@ukr.net Ротар Олександр Васильович – професор кафедри, д.мед.н., професор Rotar.olexander@bsmu.edu.ua Волянчук Петро Михайлович – доцент кафедри, к.мед.н., доцент p.volyanyuk@gmail.com Кнут Руслан Петрович – доцент кафедри, к.мед.н., доцент ruslanknut@gmail.com Паляниця Андрій Семенович – доцент кафедри, к.мед.н., доцент Doktoryoybolit@i.ua Петрюк Богдан Васильович – доцент кафедри, к.мед.н., доцент PBW2012@ukr.net Бойко Світлана Іллівна – асистент кафедри, к.мед.н. Svitlanarai@ukr.net Мишковський Юрій Миколайович – асистент кафедри, к.мед.н. myshkovsky@i.ua Соловей Юрій Миколайович – асистент кафедри, к.мед.н. aspirant-surgeon@ukr.net
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/zagalnoyi-hirurgiyi/
Веб-сайт кафедри	https://kzh.bsmu.edu.ua/
E-mail	surgery_gen@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Фастівська, 2
Контактний телефон	0954132678, 0506706657

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	10
Загальна кількість годин	300
Лекції	-
Практичні заняття	150
Самостійна робота	150
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Хірургія – наука, яка вивчає етіологію та патогенез хірургічних захворювань, методи лабораторної та інструментальної діагностики, клінічну картину захворювань, протоколи консервативного лікування, методики практичних навичок та методи операційних втручань.

Вивчення навчальної дисципліни «Хірургія. Практика.» спрямоване на оволодіння студентами системних медичних знань, вмінь та навичок діагностики, принципів лікування, надання невідкладної допомоги та профілактики хірургічної патології.

Програму дисципліни “Хірургія.” поділено на модулі, які, в свою чергу, поділяються на змістовні модулі. На шостому курсі для студентів передбачається вивчення в межах дисципліни «Хірургія. Практика» IV модулю «Симптоми та синдроми в хірургії, сучасний стан трансплантології». Змістовні модулі: 1. Загальні питання хірургії та трансплантології. 2. Клінічні прояви хірургічних хвороб, що призводять до необхідності трансплантації органів та систем. 3. Вади розвитку в дітей. 4. Рання та диференційна діагностика, методи лікування онкозахворювань, паліативне і симптоматичне лікування онкохворих, профілактика онкозахворювань.

Практика з хірургії для студентів шостого курсу спрямована на забезпечення якісного навчання та відпрацювання практичних навичок, які дозволяють майбутнім лікарям ефективно надавати медичну допомогу пацієнтам з гострою хірургічною патологією та при невідкладних станах в хірургії.

Використання симуляційних сценаріїв та роботи з стандартизованими пацієнтами під час навчання дозволяє студентам застосовувати етичні принципи в медицині та мінімізувати ризики для пацієнтів під час навчання, якісно відпрацювати практичну навичку чи виконання хірургічної маніпуляції необхідну кількість раз.

Навчальна практика передбачає: засвоєння практичних навичок з обстеження тематичних хворих, описання скарг, постановки попереднього діагнозу, призначення лабораторного та/чи інструментального обстеження, проведення диференційної діагностики хірургічних захворювань; визначення тактики ведення хворого з хірургічною патологією, принципів лікування хірургічної патології та надання необхідної допомоги пацієнтам з хірургічними патологіями.

Самостійна позааудиторна робота здобувачів спрямована на самостійний пошук тематичної літератури, самостійне вивчення фрагментів навчальної програми, виконання індивідуальних завдань викладача, саморозвиток тощо. Засвоєння тем контролюється на практичних заняттях. Для визначення рівня підготовки здобувачів застосовують тести, розв’язування клінічних ситуаційних задач, ділові ігри, контроль практичних навичок тощо.

Організація освітнього процесу здійснюється за вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, заснованої на поєднанні технологій навчання за розділами та залікових кредитів оцінки – одиниць виміру навчального навантаження здобувача, необхідного для засвоєння дисципліни або її розділу.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-bdmu-2023.pdf)
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukcziya-shhodo-oczinyuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/08/polozhennya-pro-kodeks-akademichno%D1%97-dobrochesnosti-290-adm.pdf)
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибірових дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyz_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
Анатомія людини	Екстрена та невідкладна медична допомога
Гістологія, цитологія та ембріологія	Загальна практика (сімейна медицина)
Фізіологія	Виробнича лікарська практика
Мікробіологія, вірусологія та імунологія	
Патоморфологія	
Патофізіологія	
Фармакологія	
Пропедевтика внутрішньої медицини	
Загальна хірургія	
Клінічна анатомія і оперативна хірургія	
Радіологія	

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Хірургія. Практика.» є засвоєння теоретичних та практичних знань з етіології, патогенезу, типових та атипових клінічних проявів, методів діагностики, консервативного та оперативного лікування, реабілітації хірургічної патології.

6.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Хірургія. Практика.» є оволодіння знаннями, вміннями та навичками для забезпечення адаптації студентів до хворих хірургічного профілю; вміння ставити діагноз, обирати відповідні лікувально-діагностичні маніпуляції, надавати допомогу хворим з хірургічною патологією.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

7.1 інтегральні:

Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

7.2. загальні:

ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
ЗК 2	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
ЗК 4	Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
ЗК 6	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК 7	Здатність працювати в команді
ЗК 8	Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК 11	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 12	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

7.3. спеціальні (фахові, предметні):

ФК 1	Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
ФК 2	Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
ФК 3	Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
ФК 6	Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.

ФК 7	Здатність до діагностування невідкладних станів.
ФК 8	Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.
ФК 11	Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності, включаючи систему раннього втручання
ФК 15	Здатність до проведення експертизи працездатності.
ФК 16	Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.
ФК 21	Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються
ФК 22	Здатність управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів
ФК 23	Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.
ФК 24	Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.
ФК 25	Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання (ПРН), формуванню яких сприяє вивчення навчальної дисципліни «Хірургія. Практика.»:

ПРН	Спеціальні (фахові, предметні) результати навчання
ПРН 1	Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
ПРН 4	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (біль в грудній клітці, біль в животі, біль в кінцівках та спині, кишкова непрохідність, випіт у плевральну порожнину, гепатомегалія та гепатолієнальний синдром, диспепсія, дисфагія, діарея, жовтяниця, задишка, блювання, кровотеча зовнішня, кровотеча внутрішня, кровохаркання, парези, паралічі, пневмоторакс напружений (закритий), пневмоторакс ненапружений (відкритий), пневмоторакс клапанний, портальна гіпертензія, порушення серцевого ритму та провідності, раптова зупинка серця, синдром дегідратації, ціаноз, шлунково-кишкова кровотеча); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (сепсис хірургічний, аневризми аорти, атеросклероз, варикозне розширення вен нижніх кінцівок, гостра оклюзія магістральних і периферичних артерій, ішемічна хвороба серця, облітеруючий ендартеріїт, травми серця та кровоносних судин, тромбоемболія легеневої артерії, флебіт, тромбофлебіт, вроджені вади розвитку органів дихання, гострий респіраторний дистрес-синдром, дихальна недостатність, інфекційно-деструктивні захворювання легень, медіастиніти, новоутворення легень та середостіння, плеврити, вроджені вади розвитку сечової системи, травми грудної клітки (поверхнева, відкрита), вроджені вади розвитку органів травлення, гастроєзофагеальна рефлюксна хвороба, езофагіти, доброякісні захворювання стравоходу, защемлені і незащемлені киля живота, перфорація порожнистого органу, травми живота (поверхнева, відкрита), холецистити, холангіти, жовчнокам'яна хвороба, холедохолітіаз, цирози печінки, шлунково-кишкова кровотеча, пневмоторакс, гнійно-запальні захворювання пальців та

	кисті, специфічна хірургічна інфекція (анаеробна клостридіальна та неклостридіальна), вроджені та набуті вади розвитку кістково-м'язової системи, типові переломи кісток плеча, передпліччя, кисті, стегна, гомілки, стопи, травма тазу, бешиха, правець, сибірка, вроджені вади розвитку жіночих статевих органів, мастит, новоутворення молочної залози).
ПРН 5	Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (аналіз плевральної рідини, аналіз асцитичної рідини, загальний білірубін крові та його фракції, коагулограма, ендоскопічне дослідження бронхів, ендоскопічне дослідження травного тракту, ехокардіографія та доплерографія, рентгеноконтрастна ангіографія, методи інструментальної візуалізації органів черевної порожнини, методи інструментальної візуалізації органів грудної порожнини, загальний аналіз крові, загальний аналіз сечі), враховуючи вік пацієнта.
ПРН 6	Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (сепсис хірургічний, аневризми аорти, атеросклероз, варикозне розширення вен нижніх кінцівок, гостра оклюзія магістральних і периферичних артерій, ішемічна хвороба серця, облітеруючий ендартеріїт, травми серця та кровоносних судин, тромбоемболія легеневої артерії, флебіт, тромбофлебіт, вроджені вади розвитку органів дихання, гострий респіраторний дистрес-синдром, дихальна недостатність, інфекційно-деструктивні захворювання легень, медіастиніти, новоутворення легень та середостіння, плеврити, вроджені вади розвитку сечової системи, травми грудної клітки (поверхнева, відкрита), вроджені вади розвитку органів травлення, гастроезофагеальна рефлюксна хвороба, езофагіти, доброякісні захворювання стравоходу, защемлені і незащемлені киля живота, перфорація порожнистого органу, травми живота (поверхнева, відкрита), холецистити, холангіти, жовчнокам'яна хвороба, холедохолітіаз, цирози печінки, шлунково-кишкова кровотеча, пневмоторакс, гнійно-запальні захворювання пальців та кисті, специфічна хірургічна інфекція (анаеробна клостридіальна та неклостридіальна), вроджені та набуті вади розвитку кістково-м'язової системи, типові переломи кісток плеча, передпліччя, кисті, стегна, гомілки, стопи, травма тазу, бешиха, правець, сибірка, вроджені вади розвитку жіночих статевих органів, мастит, новоутворення молочної залози).
ПРН 7	Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (аналіз плевральної рідини, аналіз асцитичної рідини, загальний білірубін крові та його фракції, коагулограма, ендоскопічне дослідження бронхів, ендоскопічне дослідження травного тракту, ехокардіографія та доплерографія, рентгеноконтрастна ангіографія, методи інструментальної візуалізації органів черевної порожнини, методи інструментальної візуалізації органів грудної порожнини, загальний аналіз крові, загальний аналіз сечі), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (сепсис хірургічний, аневризми аорти, атеросклероз, варикозне розширення вен нижніх кінцівок, гостра оклюзія магістральних і периферичних артерій, ішемічна хвороба серця, облітеруючий ендартеріїт, травми серця та кровоносних судин, тромбоемболія легеневої артерії, флебіт, тромбофлебіт, вроджені вади розвитку органів дихання, гострий респіраторний дистрес-синдром, дихальна недостатність, інфекційно-деструктивні захворювання легень, медіастиніти, новоутворення легень та середостіння, плеврити, вроджені вади розвитку сечової системи, травми грудної клітки (поверхнева, відкрита), вроджені вади розвитку органів

	травлення, гастроезофагеальна рефлюксна хвороба, езофагіти, доброякісні захворювання стравоходу, защемлені і незащемлені киля живота, перфорація порожнистого органу, травми живота (поверхнева, відкрита), холецистити, холангіти, жовчнокам'яна хвороба, холедохолітіаз. цирози печінки, шлунково-кишкова кровотеча, пневмоторакс, гнійно-запальні захворювання пальців та кисті, специфічна хірургічна інфекція (анаеробна клостридіальна та неклостридіальна), вроджені та набуті вади розвитку кістково-м'язової системи, типові переломи кісток плеча, передпліччя, кисті, стегна, гомілки, стопи, травма тазу, бешиха, правець, сибірка, вроджені вади розвитку жіночих статевих органів, мастит, новоутворення молочної залози).
ПРН 8	Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (гостра дихальна недостатність, тромбоемболії венозні та артеріальні, колапс, гостра кровотеча) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.
ПРН 9	Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (сепсис хірургічний, аневризми аорти, атеросклероз, варикозне розширення вен нижніх кінцівок, гостра оклюзія магістральних і периферичних артерій, ішемічна хвороба серця, облітеруючий ендартеріїт, травми серця та кровоносних судин, тромбоемболія легеневої артерії, флебіт, тромбофлебіт, вроджені вади розвитку органів дихання, гострий респіраторний дистрес-синдром, дихальна недостатність, інфекційно-деструктивні захворювання легень, медіастиніти, новоутворення легень та середостіння, плеврити, вроджені вади розвитку сечової системи, травми грудної клітки (поверхнева, відкрита), вроджені вади розвитку органів травлення, гастроезофагеальна рефлюксна хвороба, езофагіти, доброякісні захворювання стравоходу, защемлені і незащемлені киля живота, перфорація порожнистого органу, травми живота (поверхнева, відкрита), холецистити, холангіти, жовчнокам'яна хвороба, холедохолітіаз. цирози печінки, шлунково-кишкова кровотеча, пневмоторакс, гнійно-запальні захворювання пальців та кисті, специфічна хірургічна інфекція (анаеробна клостридіальна та неклостридіальна), вроджені та набуті вади розвитку кістково-м'язової системи, типові переломи кісток плеча, передпліччя, кисті, стегна, гомілки, стопи, травма тазу, бешиха, правець, сибірка, вроджені вади розвитку жіночих статевих органів, мастит, новоутворення молочної залози), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи
ПРН 10	Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
ПРН 14	Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (гостра дихальна недостатність, тромбоемболії венозні та артеріальні, колапс, гостра кровотеча) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.

ПРН 15	Організовувати надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в умовах надзвичайних ситуації та бойових дій, в т.ч. у польових умовах.
ПРН 17	Виконувати медичні маніпуляції (виконувати плевральну пункцію, встановлювати назогастральний та орогастральний зонд, здійснювати пальцеве дослідження прямої кишки та за допомогою ректального дзеркала, здійснювати клінічне обстеження молочних залоз, здійснювати тимчасову зупинку зовнішньої кровотечі) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
ПРН 18	Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.
ПРН 21	Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.
ПРН 25	Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефаківців.
ПРН 26	Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, організовувати роботу та професійний розвиток персоналу з урахуванням набутих навиків ефективної роботи в команді, позицій лідерства, належної якості, доступності і справедливості, забезпечення надання інтегрованої медичної допомоги.
ПРН 28	Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, враховувати соціальні, економічні та етичні наслідки.

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Хірургія. Практика.» здобувач повинен:

8.1. Знати:

- етіологію, патогенез, клініку, діагностику, методи консервативного та оперативного лікування найбільш поширених хірургічних захворювань;
- сучасні інструментальні, рентгенологічні, лабораторні та радіологічні методи дослідження та діагностики хірургічних захворювань;
- особливості клінічних проявів хірургічних захворювань вагітних та людей похилого віку;
- основні ускладнення перед- та післяопераційного періодів, методи їх профілактики та лікування;
- сучасну етіотропну та патогенетичну консервативну терапію хірургічних захворювань;
- показання та протипоказання до хірургічних втручань;
- вибір методу та обсягу хірургічних втручань;
- особливості передопераційної підготовки хірургічних хворих залежно від ступеня тяжкості патологічного процесу;
- вибір методу знеболення, показання та протипоказання до проведення того чи іншого методу знеболення при різноманітних хірургічних захворюваннях;
- особливості ведення післяопераційного періоду, ускладнення та їх профілактику;
- методику проведення планових та ургентних оперативних втручань;
- основні положення непрацездатності та реабілітації хірургічних хворих;
- основи медичної деонтології при роботі з хірургічними хворими;
- структуру хірургічних захворювань та методику хірургічної допомоги хворим, аналіз захворюваності, летальності та ін.

- основні положення та принципи трансплантології;
- види трансплантації, поняття «донор», «реципієнт», принципи підбору донора та реципієнта;
- особливості трансплантації органів (печінки, підшлункової залози, кишечника, нирки, легені, серця, органокомплексів), особливості трансплантації тканин;
- етіологію, патогенез захворювань печінки, підшлункової залози, кишечника, нирок, легень, серця, які потребують трансплантації;
- методи діагностики захворювань печінки, підшлункової залози, кишечника, нирок, легень, серця, при яких виконується трансплантація відповідних органів;
- вимоги до донорів при трансплантації;
- протипоказання, групи ризику при трансплантації;
- про особливості післяопераційного періоду в трансплантології;
- клініку, особливості перебігу і наслідки пошкоджень грудей, живота, кінцівок і тазових органів;
- методи клінічного обстеження потерпілих з травмами різної локалізації;
- організацію першої лікарської, кваліфікованої та спеціалізованої хірургічної допомоги.

8.2. Уміти:

- Визначати найбільш поширені клінічні симптоми і синдроми в клініці хірургічних хвороб
- Діагностувати та надавати медичну допомогу при невідкладних станах в клініці хірургічних хвороб
- Трактувати загальні принципи лікування, реабілітації і профілактики найбільш поширених хірургічних захворювань
- Здійснювати прогноз життя та працездатності при найбільш поширених хірургічних захворюваннях
- Визначати основні етіологічні та патогенетичні фактори найбільш поширених хірургічних захворювань
- Класифікувати і аналізувати типову клінічну картину найбільш поширених хірургічних захворювань
- Скласти план обстеження та аналізувати дані лабораторних та інструментальних обстежень при типовому перебігу найбільш поширених хірургічних захворювань
- Надавати хірургічну допомогу на мирний і воєнний час, а також при ліквідації аварій та катастроф.
- Надавати невідкладну медичну допомогу при найбільш поширених хірургічних захворюваннях.
- Проводити диференціальну діагностику, обґрунтовувати і формулювати попередній діагноз при найбільш поширених хірургічних захворюваннях.
- Планувати обстеження хворого, інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень при найбільш поширених хірургічних захворюваннях та їх ускладненнях.
- Виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених хірургічних захворювань.

– **8.3. Демонструвати:** Виконання медичних маніпуляцій у хірургічних хворих за переліком практичних навичок (здійснювати тимчасову зупинку зовнішньої кровотечі, здійснювати первинну хірургічну обробку рани, перев'язку, зняття шкірних швів, в т.ч. у польових умовах, накладати кровоспинні турнікети і використовувати кровоспинні засоби, в т.ч. у польових умовах, встановлювати назогастральний та орогастральний зонд, проводити введення лікарських речовин (внутрішньовенне струминне та крапельне, внутрішньокісткове), забезпечувати периферичний венозний доступ, вимірювати артеріальний тиск, відновлювати прохідність дихальних шляхів, здійснювати пальцеве дослідження прямої кишки та за допомогою ректального дзеркала, виконувати плевральну пункцію, визначати групи крові, резус- належність, переливати компоненти крові й кровозамінники). Вміння надавати

невідкладну допомогу при травматичному пневмотораксі та гемотораксі. Виконувати: дренування плевральної та черевної порожнини, межистіння, катетеризацію сечового міхура, надлобкову пункцію сечового міхура, епіцистостомію. Володіння методами тимчасової та остаточної зупинки зовнішньої та внутрішньої кровотечі.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни «Хірургія. Практика.» відводиться 300 годин (10 кредитів ЄКТС) – 4 модуль «СИМПТОМИ ТА СИНДРОМИ В ХІРУРГІЇ, СУЧАСНИЙ СТАН ТРАНСПЛАНТОЛОГІЇ», який складається з 4 змістових модулів.

Змістовий модуль 1. Загальні питання хірургії та трансплантології.

Тема 1. Загальні питання хірургічної допомоги в Україні.

Історія хірургії України. Організація хірургічної допомоги в Україні. Етика та деонтологія в хірургії. Нові технології в хірургії: ендоскопічні, ендоваскулярні, лазерні, ультразвукові, зварювання тканин, використання імплантатів. Трансплантологія. Сучасний стан проблеми трансплантації серця, легень, печінки, підшлункової залози та кишківника. Медико-організаційні та технічні проблеми трансплантології. Потреба в трансплантації органів на теперішній час в світі та на Україні. Сучасний шовний матеріал. Види пересадки донорських органів та тканин. Перспективні напрямки розвитку трансплантології. Ксенотрансплантація. Аутоотрансплантація. Досягнення генної інженерії для розвитку трансплантології. Мікрохірургічні технології в хірургії та трансплантології. Трансплантація комплексу органів (кластерні пересадки): серце-легені, кишечник-печінка, комплекс підшлункова залоза, ДПК, печінка, селезінка, шлунок, підшлункова залоза, нирки. Принципи комплексної медикаментозної терапії в разі трансплантації органів та тканин. Трансплантація печінки: покази, протипокази, методика трансплантації від живого донора. Трансплантація підшлункової залози: покази, методика. Трансплантація серця: покази, проти покази, вибір донора, основні принципи виконання операції. Реплантація кінцівок. Лікування лімфостазу. Пересадка клаптів. Відновлення нервів. Пластична та реконструктивна хірургія. Сучасні можливості корекції вад розвитку та набутих дефектів. Естетична хірургія. Організація надання амбулаторної допомоги хворим хірургічного профілю. Особливості роботи приймального відділення хірургічного стаціонару та операційного блоку.

Тема 2. Системна хірургічна патологія

Синдром системної запальної відповіді у хірургічних хворих. Патогенез, значення при різних захворюваннях і травмах. Лікувальна тактика. Шок у хірургічних хворих. Причини, діагностика, лікувальна тактика. Критичні стани у хірургічних хворих: гострий респіраторний дистрес синдром, абдомінальний компарамент синдром, колапс. Гнійні захворювання шкіри та м'яких тканин. Діагностика, диференційна діагностика. Методи консервативного і хірургічного лікування. Правила проведення антибіотикотерапії при профілактиці і лікування хірургічної інфекції. Проблеми ВІЛ-інфекції в хірургії

Змістовий модуль 2. Клінічні прояви хірургічних хвороб, що призводять до необхідності трансплантації органів та тканин.

Тема 1. Патологія травної системи.

Болі в животі, оцінка особливостей больового синдрому при диференційній діагностиці захворювань органів черевної порожнини. Синдроми дисфагії, блювоти та порушення випорожнень. Значення у діагностиці та диференційній діагностиці. Лікарська тактика. Синдром гострого живота. Діагностика, диференційна діагностика і лікувальна тактика. Диференційна діагностика гострих захворювань органів черевної порожнини. Локальні та розповсюджені гнійно-запальні процеси органів черевної порожнини та очеревини. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика і лікування. Механічна жовтяниця. Причини виникнення.

Диференціально-діагностична тактика. Сучасні підходи до лікування. Печінкова недостатність при хірургічних хворобах, методи профілактики та лікування. Кровотечі з травного каналу. Причини виникнення, діагностика та диференційна діагностика, лікувальна тактика. Травми живота. Симптоматика пошкодження органів черевної порожнини та заочеревинного простору. Інструментальні методи діагностики. Лікувально-діагностична тактика. Особливості перебігу хірургічних захворювань у вагітних. Діагностика та диференційна діагностика гострих захворювань органів черевної порожнини. Особливості обстеження. Хірургічна тактика. Запобігання передчасним пологам. Перебіг гострих захворювань у осіб похилого віку. Хірургічні ускладнення у хворих з інфекційною патологією. Диференційна діагностика між гострими хірургічними та інфекційними захворюваннями. Основні методи дослідження, клінічні форми та прояви захворювань, стадії функціональної недостатності органів та тканин травної системи, які потребують трансплантації.

Тема 2. Системна патологія серцево-судинної та дихальної систем.

Захворювання вен. Синдром верхньої порожнистої вени. Синдром нижньої порожнистої вени. Причини, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика. Діагностична та лікувальна тактика при гострих тромбозах магістральних вен. Проблеми тромбозів та емболій. Причини виникнення, шляхи запобігання, діагностика та диференційна діагностика, лікувальна тактика. Сучасні можливості консервативного лікування. Показання до хірургічного лікування і його основні методи. Синдром ішемії кінцівок. Захворювання, що викликають. Консервативне та хірургічне лікування оклюзій цих захворювань артерій. Оцінка синдрому болю в кінцівках при проведенні діагностики та диференційної діагностики судинних захворювань, уражень нервової системи та патології опорно-рухового апарату. Сучасні методи діагностики та лікування захворювань судинної системи. Синдром дуги аорти. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікувальні підходи. Синдроми болю в грудях, дихальної та серцевої недостатності при діагностиці та диференційній діагностиці захворювань органів грудної порожнини. Хірургічна патологія легень та плеври. Принципи діагностики та лікування. Пошкодження органів грудної порожнини. Діагностична програма при пошкодженні серця. Тріада симптомів поранення серця. Єдина клініко-діагностична та лікувально-хірургічна програма при пораненнях серця. Клініка і діагностика пневмотораксу, гемотораксу і хілотораксу. Лікувальні підходи. Основні методи дослідження, клінічні форми та прояви захворювань, стадії функціональної недостатності органів та тканин серцево-судинної та дихальної систем, які потребують трансплантації.

Змістовний модуль 3. Вади розвитку в дітей.

Тема 1. Вади розвитку в дітей.

Вади розвитку в дітей, діагностика, лікувальна тактика та надання екстреної медичної допомоги. Вади розвитку, які супроводжуються дихальною недостатністю. Вади розвитку органів травного тракту. Вади передньої черевної стінки. Вади розвитку органів сечової та статевих систем. Вади розвитку опорно-рухового апарату. Етичні та юридичні аспекти трансплантології дитячого віку. Трансплантація серця й легень у дітей: діагностика захворювань, показання, відбір реципієнтів та донорів. Втручання на дихальних шляхах з елементами трансплантології в дітей: показання, відбір реципієнтів та донорів. Трансплантація печінки та тонкої кишки в дітей: діагностика захворювань, які спричиняють печінкову недостатність та ін., показання, відбір реципієнтів та донорів. Діагностика захворювань нирок та їх трансплантація в дітей: показання, відбір реципієнтів та донорів. Кластерні пересадки в дитячому віці: діагностика захворювань та показання. Діагностика захворювань кісткового мозку в дитячому віці, які потребують трансплантації його, відбір реципієнтів та донорів, трансплантація. Надання психологічної підтримки хворим до і після трансплантації органів.

Змістовий модуль 4. Рання та диференціальна діагностика, методи лікування онкозахворювань, паліативне і симптоматичне лікування онкохворих, профілактика онкозахворювань.

Тема 1. Рання та диференціальна діагностика, методи лікування онкозахворювань, паліативне і симптоматичне лікування онкохворих, профілактика онкозахворювань.

Онконастороженість. Скринінг онкозахворювань. Доклінічна, рання та диференціальна діагностика онкозахворювань. Інструментальні методи діагностики, методи морфологічної верифікації. Алгоритми обстеження при підозрі на рак. Первинна та вторинна профілактика онкозахворювань. Сучасні принципи й методи лікування пухлинних захворювань: хірургічне лікування, хіміотерапія, променева терапія. Принципи і планування комбінованого лікування пухлин основних локалізацій. Результати лікування пухлинних захворювань на різних стадіях. Принципи реабілітації хворих. Прогноз. Принципи і методи реабілітації онкохворих. Лікування ускладнених форм раку. Екстрена терапія в онкології. Паліативне і симптоматичне лікування онкохворих.

Підсумковий модульний контроль.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Аудиторні		Самостійна робота студента	Індивідуальна робота
		Лекції	Практичні заняття		
1	2	3	4	5	6
Модуль 4 СИМПТОМИ ТА СИНДРОМИ В ХІРУРГІЇ, СУЧАСНИЙ СТАН ТРАНСПЛАНТОЛОГІЇ.					
Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ХІРУРГІЇ ТА ТРАНСПЛАНТОЛОГІЇ					
Тема 1. Загальні питання хірургічної допомоги в Україні	33		18	15	
Тема 2. Системна хірургічна патологія	33		18	15	
Разом за змістовим модулем 1	66		36	30	
Змістовий модуль 2. КЛІНІЧНІ ПРОЯВИ ХІРУРГІЧНИХ ХВОРОБ, ЩО ПРИЗВОДЯТЬ ДО НЕОБХІДНОСТІ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ ОРГАНІВ ТА ТКАНИН.					
Тема 1. Патологія травної системи	86		48	38	
Тема 2. Системна патологія серцево-судинної та дихальної систем	70		39	31	
Разом за змістовим модулем 2	156		87	69	
Змістовий модуль 3. ВАДИ РОЗВИТКУ В ДІТЕЙ					
Тема 1. Вади розвитку у дітей	30		13	17	
Разом за змістовим модулем 3	30		13	17	
Змістовий модуль 4. Рання та диференціальна діагностика, методи лікування онкозахворювань, паліативне і симптоматичне лікування онкохворих, профілактика онкозахворювань.					
Тема 1. Рання та диференціальна	30		8	22	

діагностика, методи лікування онкозахворювань, паліативне і симптоматичне лікування онкохворих, профілактика онкозахворювань.					
Разом за змістовим модулем 4	30		8	22	
Індивідуальна робота (за наявності)					
Підсумковий модульний контроль	18		6	12	
УСЬОГО ГОДИН	300		150	150	

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ (Лекціїй програмою не передбачені.)

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ заняття	Тема	К-сть годин
Змістовий модуль 1. Загальні питання хірургії та трансплантології.		
1.	Трансплантологія. Сучасний стан проблеми трансплантації серця, легень, печінки, нирок, підшлункової залози та кишківника. Медико-організаційні та технічні проблеми трансплантології. Потреба в трансплантації органів на теперішній час в світі та на Україні. Види пересадки донорських органів та тканин. Перспективні напрямки розвитку трансплантології. Ксенотрансплантація. Аутоотрансплантація. Досягнення генної інженерії для розвитку трансплантології. Основні методи дослідження, клінічні форми та прояви захворювань, стадії функціональної недостатності органів та тканин травної, серцево-судинної та дихальної систем, які потребують трансплантації.	7
2.	Трансплантація печінки: покази, протипокази, методика трансплантації від живого донора. Трансплантація підшлункової залози: покази, методика. Трансплантація серця: покази, протипокази, вибір донора, основні принципи виконання операції. Трансплантація комплексу органів (кластерні пересадки): серце-легені, кишечник-печінка, комплекс підшлункова залоза, ДПК, печінка, селезінка, шлунок, підшлункова залоза, нирки. Принципи комплексної медикаментозної терапії в разі трансплантації органів та тканин.	7
3.	Шок у хірургічних хворих. Причини, діагностика, лікувальна тактика. Синдром системної запальної відповіді у хірургічних хворих. Патогенез, значення при різних захворюваннях і травмах. Лікувальна тактика.	7
4.	Критичні стани у хірургічних хворих: гострий респіраторний дистрес синдром, абдомінальний компартмент синдром, колапс.	6
5.	Гнійні захворювання шкіри та м'яких тканин. Діагностика, диференційна діагностика. Методи консервативного і хірургічного лікування. Правила проведення антибіотикотерапії при профілактиці і лікування хірургічної інфекції. Проблеми ВІЛ-інфекції в хірургії.	6

Змістовий модуль 2. Клінічні прояви хірургічних хвороб, що призводять до необхідності трансплантації органів та тканин.		
6.	Болі в животі, оцінка особливостей больового синдрому при диференційній діагностиці захворювань органів черевної порожнини. Синдроми дисфагії, блювоти та порушення випорожнень. Значення у діагностиці та диференційній діагностиці. Лікарська тактика.	6
7.	Синдром гострого живота. Діагностика, диференційна діагностика і лікувальна тактика. Диференційна діагностика гострих захворювань органів черевної порожнини.	7
8.	Локальні та розповсюджені гнійно-запальні процеси органів черевної порожнини та очеревини. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика і лікування.	6
9.	Механічна жовтяниця. Причини виникнення. Диференціально-діагностична тактика. Сучасні підходи до лікування. Печінкова недостатність при хірургічних хворобах, методи профілактики та лікування.	6
10.	Кровотечі з травного каналу. Причини виникнення, діагностика та диференційна діагностика, лікувальна тактика.	6
11.	Травми живота. Симптоматика пошкодження органів черевної порожнини та заочеревинного простору. Інструментальні методи діагностики. Лікувально-діагностична тактика.	6
12.	Особливості протікання хірургічних захворювань у вагітних. Діагностика та диференційна діагностика гострих захворювань органів черевної порожнини у вагітних: особливості обстеження, хірургічна тактика. Запобігання передчасним пологам. Перебіг гострих хірургічних захворювань у осіб похилого віку.	7
13.	Хірургічні ускладнення у хворих з інфекційною патологією. Диференційна діагностика між гострими хірургічними та інфекційними захворюваннями.	6
14.	2 Синдроми болю в грудях, дихальної та серцевої недостатності при діагностиці та диференційній діагностиці захворювань органів грудної порожнини. Синдром дуги аорти. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікувальні підходи	6
15.	Хірургічна патологія легень та плеври. Принципи діагностики та лікування. Клініка і діагностика пневмотораксу, гемотораксу і хілотораксу. Лікувальні підходи.	7
16.	Пошкодження органів грудної порожнини. Особливості перебігу різних видів бойових ушкоджень, їх лікування. Діагностична програма при пошкодженні серця. Тріада симптомів поранення серця. Єдина клініко-діагностична та лікувально-хірургічна програма при пораненнях серця.	6
17.	Синдром ішемії кінцівок. Захворювання, що викликають. Консервативне та хірургічне лікування оклюзій нижніх кінцівок. Оцінка синдрому болю в кінцівках при проведенні діагностики та диференційної діагностики судинних захворювань, уражень нервової системи та патології опорно-рухового апарату.	7
18.	Проблеми тромбозів та емболій. Причини виникнення, шляхи запобігання, діагностика та диференційна діагностика, лікувальна тактика. Сучасні можливості консервативного лікування тромбозів та емболій. Показання до хірургічного лікування і його основні методи.	7

19.	Захворювання вен. Синдром верхньої порожнистої вени. Синдром нижньої порожнистої вени. Причини, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика.	7
Змістовий модуль 3. Вади розвитку в дітей.		
20.	Вади розвитку, які супроводжуються дихальною недостатністю. діагностика, лікувальна тактика та надання екстреної медичної допомоги.	4
21.	Вади розвитку що супроводжуються кишковою непрохідністю. Вади передньої черевної стінки. діагностика, лікувальна тактика та надання екстреної медичної допомоги.	4
22.	Вади розвитку органів сечової та статеві системи. Вади розвитку опорно-рухового апарата. діагностика, лікувальна тактика та надання екстреної медичної допомоги.	5
Змістовий модуль 4. Рання та диференційна діагностика, методи лікування онкозахворювань, паліативне і симптоматичне лікування онкохворих, профілактика онкозахворювань		
23.	Онконастороженість. Скринінг онкозахворювань. Доклінічна, рання та диференціальна діагностика онкозахворювань. Інструментальні методи діагностики, методи морфологічної верифікації. Алгоритми обстеження при підозрі на рак. Первинна та вторинна профілактика онкозахворювань.	4
24.	Сучасні принципи й методи лікування пухлинних захворювань: хірургічне лікування, хіміотерапія, променева терапія. Принципи і планування комбінованого лікування пухлин основних локалізацій. Результати лікування пухлинних захворювань на різних стадіях. Принципи реабілітації хворих. Прогноз. Принципи і методи реабілітації онкохворих. Лікування ускладнених форм раку. Екстрена терапія в онкології. Паліативне і симптоматичне лікування онкохворих.	4
25.	Підсумковий модульний контроль	6
	Всього	150

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Вид контролю
1	Передаудиторна підготовка до практичних занять (теоретична підготовка та опрацювання тематичних тестів і клінічних ситуаційних задач) за планом практичних занять з навчальної дисципліни “Хірургія”.	60	Поточний контроль на практичних заняттях
2	Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять:		
	Історія хірургії України. Організація хірургічної допомоги в Україні. Етика та деонтологія в хірургії.	3	Підсумковий модульний контроль
	Нові технології в хірургії: ендоскопічні, ендоваскулярні, лазерні, ультразвукові, зварювання тканин, використання імплантатів Сучасні методи діагностики та лікування.	3	
	Сучасний шовний матеріал. Мікрохірургічні технології в хірургії. Реплантація кінцівок Лікування лімфостазу. Пересадка клаптів. Відновлення нервів.	3	
	Пластична та реконструктивна хірургія. Сучасні можливості корекції вад розвитку та набутих дефектів. Естетична хірургія.	3	

	Організація надання амбулаторної допомоги хворим хірургічного профілю. Особливості роботи приймального відділення хірургічного стаціонару та операційного блоку.	3	
	Особливості раннього післяопераційного періоду після трансплантації. Моніторинг стану трансплантата. Синдром відторгнення трансплантата (над гостре відторгнення, прискорене відторгнення, гостре відторгнення). Лікування, профілактика. Принципи довготривалого ведення хворих після трансплантації. Покази до використання апаратів штучної нирки та печінки.	3	
	Диференціальна діагностика, профілактика та лікування гострої виразки травного каналу	3	
	Диференціальна діагностика та лікування гострого тромбозу мезентеріальних судин	3	
	Діагностична та лікувальна тактика при гострих тромбозах магістральних вен.	3	
	Сучасні методи діагностики та лікування захворювань судинної системи.	3	
	Основні методи дослідження, клінічні форми та прояви захворювань, стадії функціональної недостатності органів та тканин серцево-судинної та дихальної систем, які потребують трансплантації.	3	
	Диференціальна діагностика та лікування захворювань середостіння	3	
	Профілактична антикоагулянтна терапія	3	
	Рідкісні вади у дітей	3	
	Внутрішньоутробні операції	3	
	Ендоскопічні методи операцій дитячого віку	3	
	Парентеральне та ентеральне годування у дітей	3	
	Невідкладна допомога при дихальній недостатності у дітей	3	
	Диференційна діагностика гідронефрозу у дітей	3	
	Онконастороженість. Скринінг онкозахворювань.	3	
	Алгоритми обстеження при підозрі на рак.	3	
	Сучасні принципи й методи лікування пухлинних захворювань:	3	
	Екстрена терапія в онкології.	3	
3	Індивідуальна робота: Проведення обстеження тематичного хворого та підготовка огляду наукової літератури з однієї з досліджуваних нозологій.	10	Підсумковий модульний контроль
4	Систематизація отриманих знань та практичних навичок. Самостійна підготовка до складання підсумкового модульного контролю.	11	Підсумковий модульний контроль
	Разом	150	

14. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

- Виступи на науковому студентському гуртку.
- Участь у наукових конференціях.
- Публікація доповідей у вигляді тез та статей у періодичній науковій пресі (журнали, збірники наукових праць).
- Виготовлення наочності згідно навчальних програм (таблиці, муляжі, наочні приладдя, графологічні схеми практичних занять).

- Написання рефератів.
- Підготовка презентацій.
 - Історія хірургії України. Організація хірургічної допомоги в Україні. Етика та деонтологія в хірургії.
 - Нові технології в хірургії: ендоскопічні, ендovasкулярні, лазерні, ультразвукові, зварювання тканин, використання імплантатів Сучасні методи діагностики та лікування.
 - Сучасний шовний матеріал. Мікрохірургічні технології в хірургії. Реплантація кінцівок Лікування лімфостазу. Пересадка клаптів. Відновлення нервів.
 - Пластична та реконструктивна хірургія. Сучасні можливості корекції вад розвитку та набутих дефектів. Естетична хірургія.
 - Організація надання амбулаторної допомоги хворим хірургічного профілю. Особливості роботи приймального відділення хірургічного стаціонару та операційного блоку.
 - Особливості раннього післяопераційного періоду після трансплантації. Моніторинг стану трансплантата. Синдром відторгнення трансплантата (над гостре відторгнення, прискорене відторгнення, гостре відторгнення). Лікування, профілактика. Принципи довготривалого ведення хворих після трансплантації. Покази до використання апаратів штучної нирки та печінки.
 - Диференціальна діагностика, профілактика та лікування гострої виразки травного каналу
 - Диференціальна діагностика та лікування гострого тромбозу мезентеріальних судин
 - Діагностична та лікувальна тактика при гострих тромбозах магістральних вен.
 - Сучасні методи діагностики та лікування захворювань судинної системи.
 - Основні методи дослідження, клінічні форми та прояви захворювань, стадії функціональної недостатності органів та тканин серцево-судинної та дихальної систем, які потребують трансплантації.
 - Диференціальна діагностика та лікування захворювань середостіння
 - Профілактична антикоагулянтна терапія
 - Рідкісні вади у дітей
 - Внутрішньоутробні операції
 - Ендоскопічні методи операцій дитячого віку
 - Парентеральне та ентеральне годування у дітей
 - Невідкладна допомога при дихальній недостатності у дітей
 - Диференційна діагностика гідронефрозу у дітей
 - Онконастороженість. Скринінг онкозахворювань.
 - Алгоритми обстеження за підозри на рак.
 - Сучасні принципи й методи лікування пухлинних захворювань.
 - Екстрена терапія в онкології.

15. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Історія хірургії в Україні.
2. Сучасні методи діагностики в хірургії.
3. Ендоскопічна хірургія, рентгенхірургія, хірургія під контролем УЗД. Телехірургія. Роботохірургія.
4. Пластична та реконструктивна хірургія (абдомінопластика, маммоластика, корекція статі).
5. Естетична хірургія.
6. Організація надання амбулаторної допомоги хворим хірургічного профілю.
7. Особливості роботи приймального відділення хірургічного стаціонару та операційного блоку.

8. Синдром системної запальної відповіді у хірургічних хворих.
9. Клінічні прояви сепсису.
10. Клінічна картина септичного шоку.
11. Основні напрями інтенсивної терапії сепсису.
12. Клініко-діагностична програма геморагічного шоку.
13. Клінічна картина геморагічного шоку в залежності від стадії.
14. Лікуванні геморагічного шоку.
15. Клінічна картина токсико-інфекційного шоку.
16. Лікування токсико-інфекційного шоку.
17. Гострий респіраторний дисстрес синдром у хірургічних хворих.
18. Лікування дихальної недостатності.
19. Абдомінальний компарамент синдром в хірургії.
20. Клініко-діагностична програма флегмони ший, пахвинної ділянки, субпекторальної флегмони.
21. Діагностика та лікування гнійних запальних захворювань клітковинних просторів.
22. Клініка, діагностика та лікування флегмон кисті (міжпальцевого, просторів thenar, hypothenar, міжфасціального, серединнодолонного простору, простору Пирогова, U – подібної).
23. Правила проведення антибіотикотерапії при профілактиці і лікування хірургічної інфекції.
24. Значення симптому болю в різних ділянках черевної порожнини у діагностиці та диференціальній діагностиці захворювань органів живота.
25. Значення симптому дисфагії у діагностиці та диференціальній діагностиці захворювань органів травного каналу.
26. Симптом блювання – значення у діагностиці та диференціальній діагностиці захворювань органів живота.
27. Симптом порушення випорожнень – значення у діагностиці та диференціальній діагностиці захворювань органів живота.
28. Диференціальна діагностика гострого апендициту.
29. Уніфікований клінічний протокол надання медичної допомоги хворим з гострим апендицитом
30. Диференціальна діагностика защемлених гриж.
31. Уніфіковані клінічні протоколи надання медичної допомоги хворим з ускладненими грижами черевної стінки
32. Диференціальна діагностика гострого холециститу.
33. Уніфікований клінічний протокол надання медичної допомоги хворим з гострим холециститом
34. Диференціальна діагностика гострого панкреатиту.
35. Уніфікований клінічний протокол надання медичної допомоги хворим з гострим панкреатитом
36. Диференціальний діагноз перфоративної виразки шлунка та дванадцятипалої кишки.
37. Уніфіковані клінічні протоколи надання медичної допомоги хворим з перфорацією порожнистого органу
38. Диференціальна діагностика гострої кишкової непрохідності.
39. Уніфікований клінічний протокол надання медичної допомоги хворим з гострою непрохідністю кишок
40. Клініко-діагностична програма при гострому порушенні мезентеріального кровообігу.
41. Хірургічна тактика при гострому порушенні мезентеріального кровообігу.
42. Диференціальна діагностика гострого перитоніту.
43. Уніфікований клінічний протокол надання медичної допомоги хворим з гострим перитонітом.
44. Діагностика та диференціальна діагностика при гострих шлунково-кишкових кровотечах.

45. Загальні принципи інфузійно-трансфузійної терапії гострої крововтрати.
46. Уніфікований клінічний протокол надання медичної допомоги хворим із синдромом Малорі-Вейса
47. Уніфікований клінічний протокол надання медичної допомоги хворим із виразкою шлунка, ускладненою кровотечею
48. Уніфікований клінічний протокол надання медичної допомоги хворим із виразкою 12-палої кишки, ускладненою кровотечею
49. Уніфікований клінічний протокол надання медичної допомоги хворим із рецидивною виразкою 12-палої кишки, ускладненою кровотечею
50. Уніфікований клінічний протокол надання медичної допомоги хворим із пептичною виразкою анастомозу, ускладненою кровотечею.
51. Лікувальна тактика при кровотечі з варикозно-розширених вен стравоходу.
52. Диференціальна діагностика механічної жовтяниці.
53. Сучасні методи діагностики та лікування механічної жовтяниці.
54. Печінкова недостатність при хірургічних хворобах, методи профілактики та лікування.
55. Клініко-діагностична програма пошкодження печінки, позапечінкових жовчних шляхів, жовчного міхура.
56. Хірургічна тактика при пошкодженні печінки.
57. Клініко-діагностична програма пошкодження селезінки.
58. Хірургічна тактика при пошкодженні селезінки.
59. Клініко-діагностична програма пошкодження підшлункової залози.
60. Хірургічна тактика при пошкодженні підшлункової залози.
61. Клініко-діагностична програма пошкодження шлунка, дванадцятипалої кишки.
62. Хірургічна тактика при пошкодженні шлунка, дванадцятипалої кишки.
63. Клініко-діагностична програма пошкодження тонкої та товстої кишок.
64. Хірургічна тактика при пошкодженні тонкої та товстої кишок.
65. Особливості протікання хірургічних захворювань у вагітних. Особливості обстеження. Хірургічна тактика. Запобігання передчасним пологам.
66. Клініко-діагностична програма та хірургічна тактика при позаматковій вагітності.
67. Перебіг гострих хірургічних захворювань у осіб похилого віку.
68. СНІД у хірургічній клініці.
69. Клініка, діагностична програма, диференціальна діагностика та лікування хірургічних ускладнень черевного тифу.
70. Клініка, діагностика та лікування хірургічних ускладнень абдомінального туберкульозу.
71. Клініка, діагностика та лікування абдомінальних форм псевдотуберкульозу.
72. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика та лікування абдомінальних форм кишкового ерсиніозу.
73. Клініка, діагностична програма, диференціальна діагностика та лікування ускладнених форм опісторхозу.
74. Клініка, діагностична програма, диференціальна діагностика та лікування ускладнених форм амебіазу.
75. Клініка, діагностична програма, диференціальна діагностика та лікування ускладнених форм аскаридозу.
76. Синдром болю в грудях при діагностиці та диференційній діагностиці захворювань органів грудної порожнини.
77. Синдроми дихальної та серцевої недостатності при діагностиці та диференційній діагностиці захворювань органів грудної порожнини.
78. Диференційна діагностика гнійних захворювань легень та плеври.
79. Лікування абсцесу, гангрени та кіст легень.
80. Вибір методу лікування емпієми плеври.
81. Симптоматика, клінічний перебіг, діагностична програма та лікування піопневмотораксу.

82. Симптоматика, клінічний перебіг, діагностична програма та лікування спонтанного пневмотораксу.
83. Механізм виникнення, клінічна картина та лікувальна тактика при клапанному пневмотораксі.
84. Найбільш часті джерела кровотечі в грудну порожнину.
85. Діагностична програма при гемотораксі.
86. Клінічна картина малого, середнього та великого гемотораксу.
87. Основні принципи лікувальної програми при травматичному гемотораксі.
88. Діагностична програма при пораненні серця. Тріада симптомів поранення серця.
89. Тріада Бека, яка характерна для тампонади серця.
90. Єдина клініко-діагностична та лікувально-хірургічна програма при пораненнях серця.
91. Клініко-діагностична програма синдрому дуги аорти.
92. Лікування синдрому дуги аорти.
93. Синдром ішемії кінцівок – методи обстежень та диференційна діагностика.
94. Консервативне та хірургічне лікування оклюзійних уражень артерій кінцівок.
95. Диференційна діагностика синдрому болю в кінцівках.
96. Тромбози та емболії: причини виникнення, шляхи запобігання, діагностика та диференційна діагностика.
97. Сучасні можливості консервативного лікування тромбозів та емболій.
98. Показання до хірургічного лікування і його основні методи при тромбозах та емболіях.
99. Клінічні прояви та методи діагностики тромбоемболії гілок легеневої артерії.
100. Лікування різних форм тромбоемболії легеневої артерії.
101. Синдром верхньої порожнистої вени: причини, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика.
102. Синдром нижньої порожнистої вени: причини, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика.
103. Вади розвитку у дітей, які супроводжуються дихальною недостатністю: діагностика, лікувальна тактика та надання екстреної медичної допомоги.
104. Вади розвитку у дітей, що супроводжуються кишковою непрохідністю: діагностика, лікувальна тактика та надання екстреної медичної допомоги.
105. Вади передньої черевної стінки: діагностика, лікувальна тактика та надання екстреної медичної допомоги.
106. Вади розвитку органів сечової та статеві системи: діагностика, лікувальна тактика та надання екстреної медичної допомоги.
107. Вади розвитку опорно-рухового апарата: діагностика, лікувальна тактика.
108. Етичні та юридичні аспекти трансплантології дитячого віку.
109. Трансплантація серця й легенів у дітей: діагностика захворювань, показання, відбір реципієнтів та донорів.
110. Втручання на дихальних шляхах з елементами трансплантології в дітей: показання, відбір реципієнтів та донорів.
111. Трансплантація печінки та тонкої кишки в дітей: діагностика захворювань, які спричиняють печінкову недостатність та ін., показання, відбір реципієнтів та донорів.
112. Діагностика захворювань нирок та їх трансплантація в дітей: показання, відбір реципієнтів та донорів.
113. Кластерні пересадки в дитячому віці: діагностика захворювань та показання.
114. Діагностика захворювань кісткового мозку в дитячому віці, які потребують трансплантації його, відбір реципієнтів та донорів, трансплантація.
115. Надання психологічної підтримки хворим до і після трансплантації органів.
116. Онконастороженість. Скринінг онкозахворювань.
117. Доклінічна, рання та диференціальна діагностика онкозахворювань.
118. Інструментальні методи діагностики, методи морфологічної верифікації онкозахворювань.

119. Алгоритми обстеження при підозрі на рак. Первинна та вторинна профілактика онкозахворювань.
120. Сучасні принципи й методи лікування пухлинних захворювань: хірургічне лікування, хіміотерапія, променева терапія.
121. Принципи і планування комбінованого лікування пухлин основних локалізацій.
122. Результати лікування пухлинних захворювань на різних стадіях.
123. Принципи реабілітації онкохворих. Прогноз.
124. Лікування ускладнених форм раку. Екстрена терапія в онкології.
125. Паліативне і симптоматичне лікування онкохворих.
126. Сучасний стан проблеми трансплантації серця, легень, печінки, підшлункової залози та кишківника.
127. Медико-організаційні та технічні проблеми трансплантології.
128. Потреба в трансплантації органів на теперішній час в світі та на Україні.
129. Сучасний шовний матеріал.
130. Види пересадки донорських органів та тканин.
131. Перспективні напрямки розвитку трансплантології.
132. Ксенотрансплантація. Аутоотрансплантація. Досягнення генної інженерії для розвитку трансплантології.
133. Мікрохірургічні технології в хірургії та трансплантології.
134. Трансплантація комплексу органів (кластерні пересадки): серце-легені, кишечник-печінка, комплекс підшлункова залоза, ДПК, печінка, селезінка, шлунок, підшлункова залоза, нирки.
135. Принципи комплексної медикаментозної терапії в разі трансплантації органів та тканин.
136. Трансплантація печінки: покази, протипокази, методика трансплантації від живого донора. Т
137. рансплантація підшлункової залози: покази, методика.
138. Трансплантація серця: покази, проти покази, вибір донора, основні принципи виконання операції.

16. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Обстеження хірургічного хворого: особливості і методика збору анамнезу. Скласти план обстеження хворих. Встановити клінічний діагноз.
2. Оформлення медичної карти стаціонарного хворого, виписки з медичної карти стаціонарного хворого, листа непрацездатності, посильного листа на ЛТЕК, санаторно-курортної картки, екстреного повідомлення про інфекційне захворювання, повідомлення про хворого зі злоякісною пухлиною.
3. Методика обстеження хворого: дослідження лімфатичних вузлів (шийних, підкрильцевих, пахвинних), периферичних артерій та вен.
4. Методика дослідження молочних залоз.
5. Методика дослідження щитовидної залози.
6. Методика обстеження товстої кишки.
7. Методика обстеження шлунка.
8. Методика обстеження печінки, селезінки.
9. Методики визначення групової належності крові. Постановка проб на сумісність, резус-сумісність, біологічну пробу.
10. Методика вимірювання центрального венозного тиску (ЦВТ).
11. Методика постановки сифонної клізми.
12. Підготовка хворих до планових та ургентних операцій. Премедикація.
13. Тимчасова зупинка кровотечі: пальцеве притиснення судин на протязі, накладання джгута.
14. Зупинка венозних кровотеч.

15. Методи відновлення прохідності верхніх дихальних шляхів. Методи штучної вентиляції легенів (ШВЛ)
16. Масаж серця.
17. Інтерпретація клінічних аналізів крові та сечі.
18. Інтерпретація біохімічних аналізів крові: білірубін, його фракції; сечовина, азот, креатинін; білки крові, кислотно- основний стан, електроліти крові, коагулограма, сечовини.
19. Читання рентгенограм: оглядова рентгенографія органів черевної порожнини, рентгенографія грудної клітки (пневмоторакс, гідро - чи гемоторакс).
20. Читання рентгенограм: рентгеноконтрасне дослідження стравоходу та шлунка, товстої та тонкої кишки.
21. Пальцеве дослідження прямої кишки.
22. Ректороманоскопія.
23. Зняття швів.
24. Промивання шлунка.
25. Вміння орієнтуватися у призначенні хірургічного інструментарію: голки хірургічні (ріжучі, колючі, атравматичні), голкоутримувачі, затискачі кровозупиняючі (м'які прямі, вигнуті легеневі), ранорозширювачі, черевні дзеркала, жоми кишкові (прямі та вигнуті), скальпелі, ножиці, зшиваючі апарати, апарати для накладання колових анастомозів, апарати для зшивання кишківника
26. Пункція вени у ліктьовому згині та під'єднання системи для переливання кровозамінників.
27. Лапароцентез.
28. Плевральна пункція.

17. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

При оцінюванні знань здобувачів перевага надається стандартизованим методам контролю: тестування (усне, письмове), вирішення клінічних ситуаційних задач, контроль практичних навичок.

Методи контролю:

теоретичних знань – тестування письмове, індивідуальне опитування, співбесіда, вирішення клінічних ситуаційних задач.

практичних навичок та умінь – контроль виконання стандартизованих за методикою проведення практичних навичок:

- розпитування хворого,
- огляд загальний і місцевий,
- оцінка за результатів інструментальних та лабораторних методів обстеження хворого, передбачених програмою дисципліни «Хірургія. Практика.»;
- узагальнення результатів суб'єктивного, фізикального, лабораторного та інструментального обстеження хворого із оформленням стандартизованої історії хвороби.
- складання плану подальшого ведення хворого.

Форми контролю

Початковий контроль знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і включає в себе перевірку знань теоретичного та практичного матеріалу, який вивчався на попередніх курсах, що проводиться методом фронтального усного опитування, або написання контрольних робіт, для чого використовуються тестові питання для контрольних робіт.

Поточний контроль знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і включає перевірку знань теоретичного матеріалу та контроль оволодіння практичними навичками, які передбачені методичними розробками занять з відповідних тем. Перевірка знань студентів здійснюється за допомогою усного фронтального опитування, вирішування тестових завдань різного ступеня важкості, розв'язування типових та нетипових

ситуаційних задач, а також під час перевірки правильності виконання хірургічних маніпуляцій..

Проміжний контроль знань студентів проводиться під час написання контрольних робіт із засвоєння змістових модулів та включає перевірку практичного матеріалу та контроль оволодіння практичними навичками, котрі передбачені методичними розробками занять із відповідних тем, розв'язування клінічних задач.

Контроль виконання самостійної роботи, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Контроль засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, здійснюється під час підсумкового контролю.

Підсумковий контроль знань студентів проводиться по завершенню вивчення блоку відповідних змістових модулів на останньому практичному занятті модуля у формі підсумкового модульного контролю. У студентів з'ясовують знання теоретичного матеріалу (згідно переліку питань). Поряд з цим студенти виконують практичну роботу, що додається до білета та розв'язують ситуаційні завдання, що також враховується при оцінюванні їх знань.

Підсумковий модульний контроль (ПМК) здійснюється після завершення вивчення усіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

До підсумкового модульного контролю *допускаються* студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та одержали на них позитивні оцінки («5», «4», «3»), а також при вивченні модуля набрали кількість балів, *не меншу за мінімальну*.

Студенту, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент під час складання підсумкового модульного контролю, становить 80.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав *не менше 50 балів*.

Таким чином, частки результатів оцінювання поточної навчальної діяльності і підсумкового модульного контролю становлять відповідно 60% та 40%.

Форма проведення підсумкового модульного контролю є стандартизованою і включає контроль теоретичної та практичної підготовки знань студентів. Здійснюється під час проведення підсумкового модульного контролю, що виконується в усно-письмовій формі. У студентів з'ясовують знання теоретичного матеріалу згідно з переліком питань для підсумкового модульного контролю, а також ступінь засвоєння практичних навичок. Студенти проходять тестовий контроль, для чого пропонується стандартний набір тестів, що охоплює тематику всіх пройдених змістових модулів. Пізніше вони розв'язують ситуаційні задачі різного ступеня складності.

Підсумковий модульний контроль з модуля 4 “Симптоми та синдроми в хірургії, сучасний стан трансплантології” передбачає відповідь на 30 питань тестового контролю (зараховується мінімум 21 правильна відповідь, що відповідає 15 балам) відповідь на всі тестові питання правильно, оцінюється у 21 бал (1 тест = 0,7 бала), відповідь на 3 теоретичних питання, що оцінюються максимально на 21 бал, мінімально на 9 балів; розв'язання 2-х ситуаційних задач з невідкладних станів максимально – 15 балів, виконання мінімум 4 практичних навичок (маніпуляцій) – 8 балів та огляд конкретного хворого зі складанням протоколу обстеження – максимум 15 балів.

Протокол обстеження хворого (збирання скарг, анамнезу захворювання та їх оцінка. Огляд пацієнта, збирання інформації про загальний стан пацієнта та його аналіз. Фізикальне обстеження органів дихання з їх оцінкою. Фізикальне обстеження черевної порожнини з аналізом отриманої інформації. Виділення провідного синдрому, постановка найбільш вірогідного попереднього діагнозу основного захворювання, його ускладнення, супутньої патології. Складання плану обстеження. Оцінка результатів лабораторних та інтерпретація результатів інструментальних методів дослідження (мінімум 5 досліджень хворого, з яким працює студент). Диференційна діагностика з урахуванням даних лабораторних та

інструментальних досліджень. Визначення принципів лікарської тактики. Визначення прогнозу у даного хворого. Рекомендації зміни образу життя (при необхідності). Виписати два рецепти на медичні препарати. Ведення медичної документації (написати довідку про перебування в стаціонарі, лист хвороби, виписку з історії хвороби, направлення на консультацію в інший стаціонар, елементи історії хвороби). Участь у дискусії при обговоренні хворого. Складений протокол обстеження хворого на “відмінно” оцінюється у 15 балів, на “добре” оцінюється у 12 балів, на “задовільно” оцінюється на 9 балів. Виконання мінімум чотирьох практичних навичок/медичних маніпуляцій, вказаних у модулі, на муляжах/манекенах.

Критерії оцінювання вирішення клінічної ситуаційної задачі: точно вказано клінічний діагноз у пацієнта, складено план його обстеження і лікування – 7,5 балів; точно вказано клінічний діагноз у хворого, допущено неточності при складанні плану його обстеження та лікування – 6 балів; виникли труднощі при постановці клінічного діагнозу, складанні плану обстеження і лікування хворого, виправлені здобувачем за допомогою викладача – 4,5 бали, не дано відповіді на умови задачі – 0 балів.

Критерії оцінювання виконання практичної навички: виконання мінімум чотирьох практичних навичок без помилок є обов’язковим. Кожна практична навичка оцінюється у 2 бали. Чотири маніпуляції у сумі дають 8 балів.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач під час модульного контролю, складає 80, при цьому максимальна оцінка за тестовий контроль – 21 бал, за теоретичні питання – 21 бал, за вирішення ситуаційних задач – 15 балів, за демонстрацію виконання практичних навичок – 8 балів, за протокол огляду хворого – 15 балів.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо здобувач отримав не менше 50 балів (15 бал за тестовий контроль, 9 балів за теоретичні питання, 4,5 балів за вирішення ситуаційних задач, 8 бали за демонстрацію виконання практичних навичок, 9 балів за протокол огляду хворого).

Орієнтовна структура підсумкового модульного контролю

№ п/п	Форми контролю викладачем	Кількість балів за етап	Місце контролю
1	Відповідь на 30 тестових завдань, які охоплюють всі теми модулю.	10	комп’ютерний клас
2	Розв’язання ситуаційної задачі по невідкладним станам.	10	Навчальна кімната
3	Усна відповідь на 3 теоретичних питання, які охоплюють всі теми модулю.	30	Навчальна кімната
4	Огляд конкретного хворого (захист історії хвороби): Збирання скарг, анамнезу захворювання та їх оцінка. Огляд пацієнта, збирання інформації про загальний стан пацієнта та його аналіз. - Фізикальне обстеження органів дихання з їх оцінкою. - Фізикальне обстеження черевної порожнини з аналізом отриманої інформації. - Виділення провідного синдрому, постановка найбільш вірогідного попереднього діагнозу основного захворювання, його ускладнення, супутньої патології. - Складання плану обстеження. - Оцінка результатів лабораторних та інтерпретація результатів інструментальних методів	15	Палата

	дослідження /мінімум 5 досліджень хворого, з яким працює студент/. - Диференційна діагностика з урахуванням даних лабораторних та інструментальних досліджень. - Визначення принципів лікарської тактики. - Визначення прогнозу у даного хворого. - Рекомендації зміни образу життя /при необхідності/. - Виписати два рецепти на медичні препарати. - Ведення медичної документації /написати довідку про перебування в стаціонарі, лист хвороби, виписку з історії хвороби, направлення на консультацію в інший стаціонар, елементи історії хвороби/. - Участь у дискусії при обговоренні хворого.		
5	Проходження двох станцій ОСКІ	15	Навчальна кімната
Всього балів		80	

Примітка:

1. Неправильна відповідь на ключові питання, неправильне розв'язання тестів, ситуаційних задач є підставою до незадовільної оцінки.
2. Ключові питання – сучасна класифікація, особливості клініки, диференційна діагностика, лікувальна тактика на етапах госпіталізації /на дому, поліклініці, кареті швидкої допомоги/, ускладнення захворювання.
3. Оцінка з модуля виставляється як сума з оцінок за етапи, на які структурований підсумковий контроль.

18. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Під час оцінювання засвоєння кожної теми студенту виставляються оцінки за 4 - бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної навчальної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми.

Студент повинен отримати оцінку з кожної теми. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем.

Оцінка визначається кількістю тем у модулі. Оцінка з дисципліни “Хірургія. Практика.” є бальною та визначається з урахуванням поточної навчальної діяльності здобувача та оцінок засвоєння ним передбачених програмою модулів. Поточне оцінювання здобувачів з відповідних тем проводиться за традиційною 4-бальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») з подальшим перерахунком у багатобальну шкалу.

Оцінка «відмінно» виставляється у випадку, коли здобувач глибоко і надійно засвоїв програмний матеріал, вичерпно, послідовно, грамотно та методично його викладає, у відповіді якого тісно пов'язані теорія з практикою, знає зміст заняття та лекційний матеріал у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпно точні та ясні відповіді без навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей. При цьому студент не вагається з відповіддю при видозміні завдання, вільно справляється з задачами та питаннями другого та третього рівня оцінки знань, виявляє знайомство з монографічною літературою, вірно обґрунтовує прийняте рішення, володіє елементами лікарської техніки, різносторонніми навиками та прийомами виконання практичних робіт; вільно вирішує тестові завдання і клінічні задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності. Практичні навички виконує без помилок, вміє в професійній діяльності ефективно використовувати набуті знання.

Оцінка «добре» виставляється за умови, коли здобувач твердо знає програмний

матеріал, зміст заняття, добре розуміє його, грамотно та за суттю викладає, відповіді на питання дає правильно, послідовно та систематично, не допускає істотних неточностей у відповідях, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач відповідає без помилок; вирішує всі тестові завдання та клінічні задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найтяжчих випадках.

Оцінка «задовільно» ставиться здобувачу на основі його знань всього змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння. Студенту має знання лише основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушення послідовності викладення матеріалу. Здобувач спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках або виконує їх з істотними помилками; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка «незадовільно» виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача не відповідають вимогам «задовільної» оцінки. Студент не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, невпевнено виконує практичні роботи.

Розподіл балів за поточну діяльність

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість тем практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			"5"	"4"	"3"	"2"		
Модуль 4 300/10	4 (№№ 1-4)	23	5	4	3	0	1-5	70

Вага кожної теми у межах одного модуля в балах має бути однаковою.

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як арифметична сума балів за кожне заняття та за індивідуальну роботу.

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну діяльність під час вивчення навчальної дисципліни, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем з додаванням балів за індивідуальне завдання здобувача, **але не більше 200 балів**.

Мінімальна кількість балів для студентів денної форми навчання, яку може набрати студент при вивченні модуля, для допуску до підсумкового модульного контролю, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «задовільно» на кількість тем у модулі, з додаванням балів за індивідуальне завдання: **70=23 x 3 +1**.

Максимальна кількість балів для студентів денної форми навчання, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом укладання кількості балів, що відповідають оцінці «відмінно» на кожному занятті, плюс урахування ІСРС на «відмінно»: **120=23 x 5 + 5**.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання рівня знань з тем, які виносяться лише на самостійну роботу

і не входять до тем аудиторних навчальних занять, здійснюється під час підсумкового модульного контролю.

Оцінювання індивідуальних завдань здобувача. Бали за індивідуальні завдання нараховуються здобувачу лише за умов успішного їх виконання та захисту. Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їхнього обсягу та значимості, але не більше 5 балів. Вони додаються до суми балів, набраних здобувачем на заняттях під час поточної навчальної діяльності. В жодному разі загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 120 балів.

**Конвертація кількості балів з дисципліни в оцінки
за ECTS та 4-бальною (традиційною) шкалами**

Кількість балів з дисципліни «Хірургія. Практика», яка нарахована здобувачам, конвертується у шкалу ECTS.

Конвертація балів з дисципліни “Хірургія. Практика.” у шкалу ECTS:

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною шкалою
Від 180 до 200 балів	«5»
Від 150 до 179 балів	«4»
Від 149 до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати здобувач	«3»
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати здобувач	«2»

Оцінка з дисципліни вноситься екзаменатором до «Відомості обліку успішності» (Форма № Н-5.03-1), «Журналу обліку відвідувань та успішності здобувача», «Індивідуального навчального плану здобувача» та «Залікової книжки».

19. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

19.1. Базова:

1. Хірургія. Підручник для поглибленого навчання у двох книгах (електронний підручник) (За ред. Проф. Березницького Я.С.). Вінниця. Нова книга, 2024. <https://vilibri.com.ua/>
2. Хірургія = Surgery: підруч. для студ. мед. ін-тів / [К. М. Амосова, Я. С. Березницький, А. О. Бурка та ін.]; під ред. Я. С. Березницького., М. П. Захараша, В. Г. Мішалова. - Вінниця: Нова Книга, 2016. - 711 с.: іл. - Текст англ. - ISBN 978-966-382-598-4
3. Хірургія: підручник: У 2 т. Т. 1 / [С. О. Бойко, О. О. Болдіжар, П. О. Болдіжар та ін.]; за ред. П. Г. Кондратенка, В. І. Русина. - Вінниця: Нова Книга, 2018. - 703 с.: іл. - Бібліогр.: с. 695-703. - ISBN 978-966-382-730-8. – 304 с.
4. Хірургія: підручник: У 2 т. Т. 2 / [С. О. Бойко, О. О. Болдіжар, П. О. Болдіжар та ін.]; за ред. П. Г. Кондратенка, В. І. Русина. - Вінниця: Нова Книга, 2018. - 701 с.: іл. - Бібліогр.: с. 596-701. - ISBN 978-966-382-732-2
5. Bailey & Love's Short Practice of Surgery: manual / ed.: N. S. Williams, P. R. O'Connell, A. W. McCaskie. - 27th ed. - Boca Raton (Florida): CRC Press: Taylor & Francis Group, 2018. - 1610 p.: il. - ISBN 978-14987-9650-7

19.2. Допоміжна:

1. Березницький Я.С., Захараш М.П, Мішалов В.Г. Хірургія, Том II,- 2007.- Підручник, 628 с.
2. Бондар Г.В., Вітенко І.С., Попович О.Ю. Паліативна медична допомога. Донецьк, Донеччина. - 2004. –150с.

3. Вади розвитку у дітей (самостійна аудиторна та позааудиторна робота студентів) / В.А. Дігтяр, В.І. Сушко, Л.М. Харитонюк, О.М. Барсук та інш./ - Дніпропетровськ, 2011. - 345 с.
4. Вибрані лекції з клінічної онкології / Під загальною редакцією акад. АМНУ Бондаря Г.В. і проф. Антипової С.В. – Луганськ, 2008. – 580 с.
5. Ендоскопічна хірургія: навч. посіб. / [В. М. Запорожан, В. В. Грубнік, Ю. В. Грубнік та ін.] ; за ред. В. М. Запорожана, В. В. Грубніка. - Київ : Медицина, 2019. - 592 с. : іл. - ISBN 978-617-505-733-9
6. Іфтодій А.Г., Пішак В.П. та спів. Хірургічні хвороби. Чернівці: Мед. університет. 2007
7. Іфтодій А.Г., Рева В.Б, Пішак В.П. та спів. Непухлинні захворювання стравоходу.- Чернівці: Мед університет, 2005.-151с.
8. Запорожан В.М., Грубнік В.В., Яп Боньєр та ін.; за редакцією В.М. Запорожана, В.В. Грубніка, Япа Боньєра Ендоскопічна і роботизована хірургія: навчальний посібник. / Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2-е перероблене і доповнене видання, 2023р., 558 с. ISBN: 978-617-505-930-2
9. Лекції з госпітальної хірургії в 3 томах / За редакцією професора В.Г. Мішалова. “Асканія”, Київ, 2008.
10. Наказ МОЗ України №181 від 04.04.2008 «Про затвердження методичних рекомендацій "Епідеміологічний нагляд за інфекціями області хірургічного втручання та їх профілактика"»
11. Наказ МОЗ України №189 від 09.04.2008 «Про затвердження Положення про експертизу тимчасової непрацездатності»
12. Наказ МОЗ України від 13.11.2001 р. № 455 «Про затвердження Інструкції про порядок видачі документів, що засвідчують тимчасову непрацездатність громадян».
13. Наказ МОЗ України №502 від 29.08.2008 «Про затвердження клінічного протоколу з антибактеріальної профілактики в хірургії, травматології, акушерстві та гінекології».
14. Онкологія. / За ред. В.П.Баштана, А.Л.Одабашьяна, П.В.Шелешка – Тернопіль; Укрмедкнига, 2003.- 316с.
15. Онкологія: Підручник – 3-тє видання, перероб. і доп./Б.Т.Білинський, Н.А.Володько, А.І.Гнатишак, О.О.Галай та ін.; За ред. Б.Т.Білинського – К. Здоров'я, 2004. – 528с.
16. Паліативна торакальна хірургія [Текст] : [монографія] / М. В. Секела, В. В. Макаров, А. Жехонек. - Львів : Сполом, 2013. - 190 с. : іл. - Бібліогр.: с. 179-190. - ISBN 978-966-665-881-7 :
17. Полянський І.Ю., Гринчук Ф.В., Білоокий В.В., Максим'юк В.В., Андрієць В.В., Гресько М.М., Тарабанчук В.В., Гирла Я.В., Мороз П.В., Білоокий О.В. Основи діагностики хірургічних захворювань / Навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів, лікарів інтернів (за редакцією проф. І.Ю. Полянського). - Чернівці, 2024. - 110 с.
18. Полянський І.Ю., Гринчук Ф.В., Мільков Б.О., Андрієць В.В. Загальні принципи післяопераційного лікування (навчальний посібник). Чернівці, 2002. - 44 с.
19. Полянський І.Ю., Мільков Б.О., Гринчук Ф.В. та ін. Гострі хірургічні захворювання органів черевної порожнини (під ред. І.Ю.Полянського). - Чернівці, 1999. - 205 с.
20. Радзіховський А.П., Бабенко В.І. Невідкладна хірургія органів черевної порожнини. Київ. “Фенікс”, 2002. – 319 С.
21. Симптоми та синдроми в хірургії / (Іфтодій А.Г., Полянський І.Ю., Польовий В.П., Шкварковський І.В., та ін.) Навчально методичний посібник. – Чернівці: Медуніверситет, 2023. – 581 с.
22. Сушко В.І., Гладкий П.М., Нагорний Є.І. та ін. Хірургія дитячого віку. – К:” Здоров'я”, 2002. – 699 с.
23. Тиреоїдна хірургія [Текст] : навч. посіб. для лікарів-інтернів і лікарів-слухачів закладів (ф-тів) післядипл. освіти / за ред. С. Й. Рибаків [та ін.]. - Тернопіль : Укрмедкнига, 2008. - 423 с. : іл. кольор., табл. - Бібліогр. в кінці розд. - ISBN 978-966-673-086-5

24. Усенко О.Ю., Білоус Г.В., Путінцева Г.Й. Хірургія: підручник. / Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина» 5-е видання (стереотипне), 2021р., 416 с. ISBN: 978-617-505-853-4
25. Хірургічні хвороби: Підручник/За ред. проф. П.Г. Кондратенка.-Х.: Факт,2006.-816с.
26. Хірургія. Підручник // Захараш М.П., Пойда О.І., Кучер М.Д.-К.: Медицина, 2006.-656с.
27. Хірургія: підручник для студ. ВМНЗ I-II р. а. / О. Ю. Усенко, Г. В. Білоус, Г. Й. Путінцева. - 2-е вид., перероб. і доп. - Київ: Медицина, 2013. - 413 с. : рис. - Бібліогр.: с. 416. - ISBN 978-617-505-264-8.
28. Хірургія: навч. посіб. / уклад.: В. В. Грубник [та ін.]. - [S. l.]; Тернопіль: Укрмедкнига, 2010. - 543 р.: рис. - Бібліогр.: с. 529-531. - ISBN 978-966-673-147-3
29. Хміль І.Ю., Михайличенко Б.В., Артеменко О.І. Законодавче забезпечення лікарської діяльності. – Київ: «Медицина», 2010. – 208 с.
30. Шаповал С.Д. Гнійно-септична хірургія: навчальний посібник. / Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2019р., 192 с.
31. Шідловський В.О., Захараш М.П., Полянський І.Ю. та ін. Факультетська хірургія / За ред. В.О.Шідловського, М.П.Захараша. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2002. - 544 с.
32. Шевченко А.І. Попович О.Ю. Онкологія. Електр. підручник для студентів вищих медичних закладів., Запоріжжя.-2006.
33. Щепотін І.Б., Ганул В.Л., Кліменко І.О. та ін. Онкологія.- К.:Книга плюс. –2006. – 496с.
34. Запальні захворювання кишечника клінічна настанова, заснована на доказах, 2023. https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2023/10/2023_kn_zzk.pdf
35. Клінічна настанова, заснована на доказах «Лікування хвороби Крона у дорослих», 2023, https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2023/10/2023_kn_hkrona_u_droslyh.pdf
36. Уніфікований клінічний протокол первинної та спеціалізованої медичної допомоги запальні захворювання кишечника (хвороба крона, виразковий коліт), 2023. https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2023/10/ukpmd_1742_06102023.pdf
37. Інвагінація кишечника у дітей клінічна настанова, заснована на доказах, 2022. https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2022/11/2022_1988_kn-ik.pdf
38. Діагностика та лікування колоректального РАКУ Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2016_703_akn_kolrak.pdf
39. Стандарти медичної допомоги «Надання медичної допомоги постраждалим з геморагічним шоком на догоспітальному та госпітальному етапах при травмі» https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2022/07/2022_1192_smd_gem_chok.pdf
40. Опіки клінічна настанова, заснована на доказах https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2023/10/2023_kn_opiky_.pdf
41. Стандарт «парентеральна периопераційна антибіотикопрофілактика» https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2022/05/2022_822_smd_par_antybact.pdf
42. Пептична виразка шлунка та дванадцятипалої кишки клінічна настанова, заснована на доказах https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2023/08/2023_kn-peptychna_vyrazka_.pdf
43. Клінічне застосування компонентів та препаратів з донорської крові клінічна настанова, заснована на доказах https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/kn_transf.pdf
44. Рак шлунка клінічна настанова, заснована на доказах https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2023/12/2023_rak_shlunka_kn.pdf
45. СТАНДАРТ медичної допомоги Рациональне застосування антибактеріальних і антифунгальних препаратів з лікувальною та профілактичною метою https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2023/08/1513_23082023_smd.pdf
46. Тромбоемболія легеневої артерії клінічна настанова, заснована на доказах https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/akn_tla.pdf

47. Хронічний панкреатит клінічна настанова, заснована на доказах https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2023/07/2023_kn_hronichnyj-pankreatyt.pdf
48. Цироз печінки та його ускладнення Клінічна настанова https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/akn_tsp.pdf
49. Abhinav Humar? Arthur J. Matas and William D. Payne. Atlas of Organ Transplantation. – USA, 2006. – 348 p.
50. Sorkin V.M., Perehod I.A. Clinical oncology(Lectures for medical students). Simferopol.- 2007.- 136p.
51. A Manual on Clinical Surgery: Including Special Investigations and Differential Diagnosis: textbook / S. Das. - 9th ed. - Kolkata : Dr. S. Das., 2011. - 650 p. : il. - ISBN 978-81-905681-0-4
52. Bailey & Love's Short Practice of Surgery [Text] : manual / ed.: N. S. Williams, P. R. O'Connel, A. W. McCaskie. - 27th ed. - Boca Raton (Florida) : CRC Press: Taylor & Francis Group, 2018. - 1610 p. : il. - ISBN 978-14987-9650-7
53. Clinical and Operative Surgery [Text] : case Approach and Discussion / A. Y. Chary. - 3rd ed. - Hyderabad : Paras Medical Publishing, 2008. - 582 p. : il. - (Enhance Performance). - ISBN 81-8191-179-2
54. Essential Surgery [Text] : problems, Diagnosis and Management / C. R. G. Guick, J. B. Reed, S. J. F. Harper [and oth]. - 5th ed., International Edition. - Edinburgh ; London : Elsevier, 2013. - 673 p. : il. - (Student Consult). - ISBN 978-0-7020-4675-9
55. Sabiston Textbook of Surgery: The Biological Basis of Modern Surgical Practice: manual / ed. C. M. Townsend [et al.]. - 20nd ed., International Edition. - Philadelphia : Elsevier, 2016. - 2146 p. : il. - ISBN 978-0-323-2987-9

19.3 Інформаційні ресурси

1. Сервер дистанційного навчання БДМУ - <http://moodle.bsmu.edu.ua/>
2. Сайт кафедри хірургії №2- <http://su.bsmu.edu.ua/>
3. Сфйт кафедри хірургії № 1 <https://sites.google.com/bsmu.edu.ua/surg/>
4. Сфйт кафедри загальної хірургії та урології <https://kzh.bsmu.edu.ua/>
5. Сайт МОЗ України - <http://www.moz.gov.ua> , <https://guidelines.moz.gov.ua/documents>
6. <https://empendium.com/ua/>
7. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/>
8. <http://ukrmed.org.ua/>
9. <http://www.medscape.com/>
10. <https://www.cochrane.org/>
11. Medscape from WebMD <http://www.medscape.com>
12. Up To Date <http://www.uptodate.com>
13. BMJ Clinical Evidence <http://clinicalevidence.bmj.com>
14. National Guideline Clearinghouse <https://www.guideline.gov/>
15. Centers for Disease Control and Prevention (CDC) <https://www.cdc.gov/>
16. The Cochrane Collaboration The Cochrane Library <http://www.cochrane.org/>
17. Clinical Knowledge Summaries (CKS) <http://prodigy.clarity.co.uk/>
18. The Finnish Medical Society Duodecim <https://www.duodecim.fi/>
19. The Association of the Scientific Medical Societies in Germany <http://www.awmf.org>
20. The French National Authority for Health <http://www.has-sante.fr/>

20. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

1. АНДРІЄЦЬ Володимир – доцент закладу вищої освіти кафедри хірургії № 1, доцент, к.мед.н.
2. ЯКОБЧУК Світлана – доцент закладу вищої освіти кафедри хірургії № 2, доцент, к.мед.н.
3. ПАЛЯНИЦЯ Андрій – доцент закладу вищої освіти кафедри загальної хірургії та урології, доцент, к.мед.н.